

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

У НОМЕР:

«Навіть у протистояннях ми шукали компроміс і вчилися демократії»

Позавчора завершила роботу четверта сесія Верховної Ради шостого скликання. Через півтора місяця народні обранці знову мають зібратися на сесію. З чого вона розпочнеться, які найважливіші законопроекти розглядатимуть, та й, власне, як депутати оцінюють результати четвертої сесії? ► СТОР. 6

ВРОЖАЙ-2009

Лани без води

Близько півсотні кримських сільгоспвиробників пікетували Сакську райдержадміністрацію з вимогою дати їм воду для поливу ланів. За життєдайну вологу вони заплатили, але її не отримали. Якщо вона не з'явиться найближчими днями, загине весь урожай на майже двадцяти тисячах поливних гектарів району.

Попри розпорядження уряду України, першого липня припинено подачу води на каскад Північнокримського каналу. В Мінагрополітики автономії твердять: вода в магістральному руслі каналу є. У рукотворній магістралі до каскаду в Первомайському районі рівень дніпровської води нормальний, але далі вона не надходить. На рівень 250 метрів її повинні піднімати насоси, що нині відключили через проблеми з проплатою за електроенергію.

У лютому кожне сільгоспгосподарство уклало договір з розрахунку 22 копійки за один кубометр води, нині ж водгосп наполягає на збільшенні цієї суми. Мовляв, недоотримав 100% коштів на забезпечення перекачування води від держбюджету країни, тож перекладає ці проплати на сільгоспвиробників.

Додатково доплачувати 26 копійок за куб води трудівники не готові, та, навіть якщо знайдуть ці кошти, їх продукція стане надто дорогою й неконкурентоспроможною, повідомляє наш кримський власкор Віктор ХОМЕНКО.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА

У рамках підготовки до II Міжнародного фестивалю культури та історії «Парк Київська Русь» журналістам трохи відкрили таємницю, чим планують дивувати гостей. Турніри і зма-

гання дружинників, богатирські битви, кінні театри, обрядові дійства і, звичайно ж, давньослов'янський бенкет! Фестиваль має відбутися на День незалежності України. ► СТОР. 20

КОРОТКО

- США можуть збільшити військовий контингент в Афганістані до кінця року — міністр оборони Роберт Гейтс.
- Грецька компанія «АКТОР» зацікавилася об'єктами української транспортної інфраструктури в рамках «ЄВРО-2012».
- У селі Шаповалівка на Сумщині буде створено заповідник, присвячений Конотопській битві.

За повідомленнями Укрінформу.

ПОДІЇ

Гірники припинили підземну акцію протесту

Гірники ДП «Макіїввугілля» вийшли на поверхню. Про це повідомляє прес-служба Донецької ОДА. Як повідомлялося раніше, після першої зміни в четвер не вийшли на поверхню гірники шахт ім. Кірова (14 осіб), «Ясиновська-Глибока» (10 осіб) і «Чайкіно» (7 людей), протестуючи через невідвантаження вугілля підприємством ВАТ «Макгузтранс» і повернення його на склад ДП «Макіїввугілля».

Що стосується акції протесту на шахті імені Кірова ДП «Макіїввугілля», то, за інформацією прес-служби Профспілки працівників вугільної промисловості України, акція почалася тому, що в шахтарів просто «луснув терпець». Як заявлено у вимогах учасників акції, п'яту добу на шахту не подаються вагони під відвантаження вугілля. Третю добу немає каната, і робітники пішки уклоном добираються в шахту. Немає лісоматеріалів, затяжки і нема чим кріпити лаву, відсутнє металоаркове кріплення.

У Новий Калинів прибув «вантаж 200»

Сьогодні в Новий Калинів, уперше після виведення радянських військ з Афганістану, має прибути «вантаж 200». Четверо із шести українців, котрі загинули 14 липня у збитому в Афганістані вертольоті Мі-25, були з Львівської області. Усі вони мали досвід роботи миротворцями, однак їхня остання місія була не від України. Цього разу професійні вертолітники виконували гуманітарну місію на боці Молдови.

За словами заступника голови новокалінівської організації ветеранів Афганістану Івана Рябка, хлопці полетіли туди не від хорошого життя: «Ви знаєте, яка пенсія була у кожного з них? У трьох точно не більш як півтори тисячі. Потім треба додати за ордени, на дітей і, звичайно, 17 гривень афганських. У Юрія Рушака — трошки більше, адже був командиром ескадрильї. Та у нього дружина хвора, гроші на лікування не встигав видавати». ► СТОР. 22

ПЕРЕДПЛАТИВ І ВИГРАВ!

За останні роки Павло Арсентійович Кравчук виграв призи газети «Голос України» вже двічі. Спочатку отримав набір книг, а тепер — чайник. «Моєму онукові він конче потрібен у гуртожитку», — каже військовий пенсіонер, а зараз надягає кепку з написом «Голос України»:

— Носитиму її із задоволенням. Адже передплачую газету з 1991 року і читаю кожен номер. Тут я знайшов повноту і різнобарв'я життя України. Матеріали, як мозаїка, яку складеш і бачиш цілісний малюнок.

Ірина ЄГОРОВА.
Фото автора.

Громадяни хочуть знати не лише стратегію кандидатів, а й її авторів

Надзвичайно важливо, щоб наші громадяни знали не лише якою є стратегія кандидатів у Президенти, а й хто її формує і яка команда створює. Перефразовуючи відомий вислів, очевидно: скажи, хто формує твою стратегію, і стане зрозуміло, яким ти будеш Президентом. Таку думку висловив заступник Голови Верховної Ради Микола Томенко, перебуваючи на Волині.

Микола Томенко, як повідомила «Голосу України» його прес-служба, не приховував, що є одним із тих, хто займається формуванням стратегії президентської кампанії Юлії Тимошенко. «В нашу команду входять відомі українські вчені, експерти та політики. І наше завдання — побудувати стратегію та програму дій справжнього українського та європейського Президента».

«Поки що до кінця не зрозуміло, як працюватиме команда Віктора Януковича, хоча очевидно, що тема соціального захисту в економічній сфері та проросійська орієнтація в зовнішньополітичній будуть одними з визначальних», — зауважив він.

Водночас М. Томенко наголосив, що парадоксальна ситуація виникла з кампанією Арсенія Яценюка. За його словами, попри патріотичні та про-

західні заяви цього політика, українські ЗМІ та, зокрема, «Українська правда» пише про те, що визначальну роль у формуванні стратегії відіграють російські фахівці.

«Якщо стратегію президентської кампанії Арсенія Яценюка визначають російські

технологи, що свого часу розділили українців на три сорти, то це не лише сумно — це й принизливо», — сказав М. Томенко.

У Луцьку Микола Томенко презентував аудіодиск «Класика української літератури. Живі голоси», що є спільним проектом фонду «Справедлива країна» та Національної радіокомпанії України.

Перед презентацією Микола Томенко поінформував, що до початку навчального року він зробить усе, щоб кожна школа України при викладанні української мови та літератури мала змогу використовувати ці диски.

«Необхідні такі підходи, які б заохотили тих людей, які сьогодні розмовляють російською та мало знають українську, вивчати мову та цікавитися українською культурою загалом», — сказав М. Томенко.

Для проведення справедливих виборів

Учора створено коаліцію громадських організацій. Про це на прес-конференції повідомив директор фонду «Демократичні ініціативи» Ілько Кучерів. «Громадяни мають усвідомлювати важливість свого вибору і відповідальність за своє майбутнє», — наголосив він і зазначив, що створення таких об'єднань напередодні виборів уже стало своєрідною традицією.

За його словами, діяльність коаліції полягатиме, зокрема, у проведенні екзит-полів у першому і другому турі президентських виборів. «Ми розцінюємо це як частину української політичної культури», — зазначив він. Окрім того, плануватиметься проведення широкої інформаційної кампанії із залученням фахівців щодо визначення експертної і громадської думки. «Ми даватимемо журналістам більше інформації, щоб вони могли розібратися, яке опитування проводиться правильно, яке неправильно, які існують професійні стандарти», — наголосив Ілько Кучерів.

Голова Комітету виборців Олександр Черненко зауважив, що особливістю

нинішньої президентської кампанії стане відсутність боротьби ідей і стратегій, а переважатиме боротьба популізму і конкурентів. До того ж, на його думку, політики застосовуватимуть механізм підкуп виборців. Але громадянам треба знати, що той, хто бере гроші за голосування, також стає співучасником.

Підбиваючи підсумки політичного сезону на іншій прес-конференції, президент аналітичного центру «Відкрита політика» Ігор Жданов розповів, що робота парламенту була неефективною. Це пов'язано з політичним протистоянням у самій Верховній Раді, між урядом і Президентом та частково між парламентом і главою держави. За цей

період Віктор Ющенко втратив політичну ініціативу. Його проєкт Конституції не було реалізовано. А нині Президент не є впливовим політичним гравцем.

У свою чергу, за словами Ігоря Жданова, Віктор Янукович зберігає лідерство у президентських перегонах. Приблизно на шість—вісім відсотків випереджає свого найближчого конкурента, Юлію Тимошенко, але шанси у них рівні. На його думку, не досить вдалою була вибрана тактика опозиції, коли вуличні протести не знайшли підтримки серед населення. Також не на користь регіоналам і ситуація з блокуванням парламентської трибуни.

Ігор Жданов також сказав, що коли уряду на осінь вдасться втримати економічну ситуацію всередині країни і не буде великих провалів, то Юлія Тимошенко матиме непогані шанси на виборах глави держави.

Виборча президентська кампанія, прогнозує Ігор Жданов, буде політизованою, супроводжуватиметься постійними блокуваннями парламентської трибуни. Після цих виборів він не виключає можливе створення в парламенті широкої коаліції Партії регіонів і БЮТ. До речі, днями заступник Голови Верховної Ради Микола Томенко заявив про можливість такого сценарію.

Сергій МЕЛЬНИК.

Затверджено проєкт великого герба України

На початку вчорашнього засідання Кабінету Міністрів Юлія Тимошенко зазначила, що цей день стане історичним, оскільки уряд розгляне та ухвалить законопроект про великий герб України. Вона нагадала, що наша держава має лише малий Державний герб, а от великий затвердити ніяк не вдасться. Саме тому Кабмін створив робочу групу, котра уже провела всі необхідні конкурси, тож законопроект про великий Державний герб буде негайно передано до парламенту. За цей законопроект проголосували всі міністри. Отож Юлія Тимошенко доручила міністру юстиції негайно подати законопроект до Верховної Ради, щоб він якомога швидше пройшов через комітети та щоб на початку нової сесії його було розглянуто у Верховній Раді разом із законопроектом про Державний прапор України.

Представлений членам уряду та журналістам ескіз великого герба, за словами Ю. Тимошенко, концентровано об'єднує в собі весь дух держави: золотого лева, козака з мушкетом, малий герб — тризуб, котрий у різні часи були Державними гербами України. Зокрема, тризуб — це княжий знак держави Володимира Великого, золотий лев — герб Галицького-Волинської держави, козак з мушкетом — герб держави Богдана Хмельницького. Тож недарма під час визвольних змагань на початку ХХ століття усі ці герби знову стали державними символами: тризуб став гербом Української Народної Республіки, золотий лев — гербом Західно-Української Народної Республіки, а на печатці держави гетьмана Скоропадського був козак із мушкетом. Один із авторів ескізу герба, народний художник України Сергій Якутович зазначив: авторська група хотіла, «щоб великий герб був оптимістичним, і, здається, зробити це вдалося. Тож тепер справа за Верховною Радою».

Також на порядку денному засідання уряду стояло питання тарифів на житлово-комунальні послуги. Як зазначив перед початком засідання міністр житлово-комунального господарства Олексій Кучеренко, уряд аналізуватиме ситуацію зі встановлення тарифів на послуги ЖКГ, зокрема у Києві. Він вважає, що, зібравши докупити всі важелі впливу, можна змусити київську міську владу проводити виважену тарифну політику. «Практика свідчить, що експерименти з подвійного одномоментного підвищення тарифів призводять до поганих результатів. Можна збільшувати тарифи на 20—30 % з одночасним поліпшенням якості послуг, чого у Києві не спостерігається, тож це взагалі дилетантське рішення», — наголосив міністр.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Удвічі порівняно з попередньою сесією збільшилась кількість питань, порушених під час особистих прийомів, проведених протягом четвертої сесії Верховної Ради України шостого скликання

Усього під час роботи четвертої сесії Верховної Ради України шостого скликання на особистих прийомах голів парламентських комітетів, голів депутатських фракцій у Верховній Раді відвідувачами було порушено 423 питання проти 197, порушених протягом третьої сесії. При цьому порівняно з минулою сесією збільшилась кількість громадян, які побували на прийомах, з Харківської, Луганської і Полтавської областей. Про це повідомили у відділі з питань звернень громадян апарату Верховної Ради.

Прийоми відбувалися відповідно до графіка особистого прийому громадян головами парламентських комітетів і депутатських фракцій, який затверджується розпорядженням Голови Верховної Ради України на кожну сесію.

До керівників парламентських комітетів і депутатських фракцій зверталися, як і раніше, переважно соціально незахищені категорії громадян. Зокрема, на особистих прийомах отримано 91 звернення від інвалідів загального захворювання (42 протягом минулої

сесії), 56 звернень — від інвалідів війни та учасників бойових дій, учасників війни та дітей війни (у попередньому періоді — 20).

Як і раніше, заявників найчастіше турбували проблеми забезпечення законності та охорони правопорядку. Питання цієї тематики становлять 31,9% (протягом попередньої сесії — 21,3%) від загальної кількості питань, порушених на особистих прийомах. Відвідувачі скаржилися на діяльність судової гілки влади: порушення норм процесуального права, винесення неправомірних рішень та вироків, хабарництво та тяганину в судах. Непоодинокими є звернення з приводу корупційних дій працівників правоохоронних органів, фальсифікації ними кримінальних справ, затягування слідства, нарікання на самоусунення працівників прокуратури всіх рівнів від здійснення нагляду за додержанням і належним застосуванням законів, формальне ставлення до виконання своїх службових обов'язків, на відписки та відсутність

належного реагування на звернення громадян.

Станові житлового господарства присвячено 12,1% від загальної кількості звернень. Серед них переважали звернення щодо забезпечення житлом громадян, які мають право на його одержання (54,9% від загальної кількості питань з цієї тематики).

Кількість питань соціального захисту та пенсійного забезпечення населення становила 11,8% від загальної кількості питань, порушених на особистих прийомах. Більшість відвідувачів похилого віку вважають, що держава не повною мірою забезпечує їм належний рівень пенсійного забезпечення, вимагають встановити соціальну справедливість у розмірах пенсій, вносять пропозиції щодо необхідності змін у чинному пенсійному законодавстві.

Громадян турбують також проблеми фінансової, податкової та митної політики держави. Кількість звернень з цієї тематики становила 11,4% їх загального обсягу. Насамперед ішлося про діяльність комерційних банків, інших фінансо-

вих установ: забезпечення прав вкладників, відмову у поверненні заощаджень.

Болючими залишаються питання охорони здоров'я (5% від загальної кількості питань, порушених на особистих прийомах), особливо питання забезпечення ліками, проведення обстежень, безкоштовного оперативного лікування тощо.

Значне місце під час прийомів займали питання аграрної політики і земельних відносин (4,5% від їх загальної кількості). Насамперед це питання порушення права власності на землю, приватизації земельних ділянок, їх придбання на підставі цивільно-правових угод, безоплатної передачі, прийняття спадщини, виділення паю.

Досить суттєвою залишалася кількість звернень, що стосуються питань праці, у тому числі щодо порушень чинного законодавства при звільненні та поновленні на роботі, оплаті праці, виплаті заборгованості з заробітної плати, а також у діяльності служб зайнятості населення. Так, під час сесії їх отримано 4% від загальної кількості питань.

На особистих прийомах відвідувачів також турбували проблеми діяльності органів місцевої влади та місцевого самоврядування (3,3% від їх загальної кількості). Найактуальнішими серед них залишаються питання діяльності місцевих рад та їх виконавчих органів.

Усі письмові звернення громадян, отримані під час особистих прийомів, розглядалися й опрацьовувалися у секретаріатах парламентських комітетів та депутатських фракцій Верховної Ради України. За результатами особистого прийому громадян головами комітетів Верховної Ради, головами депутатських фракцій давалися відповідні доручення, які разом із зверненнями громадян надсилалися до відповідних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Приймальня Верховної Ради України працює за адресою: м. Київ, вул. Банкова, 6—8, 5-й під'їзд. Телефон для довідок — 255-42-46.

Інформаційне управління апарату Верховної Ради України.

Кроки на шляху до забезпечення фінансової автономії місцевого самоврядування

Продовжуючи пошук шляхів розв’язання «бюджетних проблем» місцевого самоврядування, які, серед інших, характеризуються недостатністю ресурсів на виконання власних повноважень (тих, які забезпечують самостійне вирішення населенням питань місцевого значення) та залежністю від прийняття рішень на вищому щаблі влади, Верховна Рада України 23 червня поточного року прийняла Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України», де запропоновано ряд кардинальних змін, які вбачаються важливим кроком на шляху до зміцнення місцевого самоврядування, забезпечення фінансової стабільності у його розвитку і спрямовані насамперед на вдосконалення доходної бази бюджетів місцевого самоврядування.

До основних змін, що прийняті у новій редакції Бюджетного кодексу України в частині місцевих бюджетів і міжбюджетних відносин, належить віднести положення, які передбачають:

перше — розширення складу доходів місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів (кошик перший), шляхом включення — плати за видачу окремих видів ліцензій та сертифікатів, за державну реєстрацію, за використання інших природних ресурсів, за надані в оренду ставки, що знаходяться в басейнах річок загальнодержавного значення, а також збору за спеціальне використання водних ресурсів загальнодержавного значення;

друге — розширення складу доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів (кошик другий), шляхом включення — податку на нерухомість, плати за землю, плати за торговий патент на здійснення деяких видів підприємницької діяльності, збору за забруднення навколишнього природного середовища у повному обсязі, адміністративних штрафів;

третє — норми щодо стимулювання інвестиційного розвитку територій шляхом уточнення складових бюджету розвитку місцевих бюджетів за доходами (включено до бюджетів сіл, селищ, міст 10 відсотків податку на прибуток приватних підприємств, 50 відсотків надпланових доходів за переліком показників загальнодержавних

особам, які надають соціальні послуги, утримання зоопарків, місцеві програми розвитку комунальної сфери);

п’яте — особливості щодо здійснення місцевих запозичень та надання місцевих гарантій, щодо управління бюджетними коштами та борговими зобов’язаннями (зокрема, зменшено критерій чисельності населення, за яким міста мають право на здійснення зовнішніх запозичень з 800 до 500 тис. жителів, (в результаті розширюється перелік таких міст (за даними статистики на початок 2008 року населення понад 800 млн. мешканців мали п’ять міст — Київ, Донецьк, Одеса, Дніпропетровськ, Харків, а понад 500 млн. грн. — крім них, додаються Запоріжжя, Львів, Кривий Ріг та Миколаїв); органам місцевого самоврядування надано право на конкурсних засадах розміщувати тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів на депозитах або шляхом придбання цінних паперів; унормовано можливість отримання позичок, в т. ч. на покриття тимчасових касових розривів для бюджету розвитку, а також середньострокових; розширено перелік можливих випадків затвердження місцевих бюджетів з дефіцитом і з профіцитом);

шосте — зарахування з 2010 року податку на прибуток за місцезнаходженням підприємства, філії (відокремленого підрозділу); зарахування, починаючи з 2011 року, податку з доходів фізичних осіб за місцем реєстрації платника податку;

сьоме — основні засади формування місцевих бюджетів на середньостроковий перспективу з використанням елементів програмно-цільового методу; посилення контролю та відповідальності у бюджетному процесі; інші положення, які щорічно врегульовувались законом про державний бюджет.

Одним з ключових положень законопроекту в частині місцевих бюджетів і міжбюджетних відносин стали особливості формування взаємовідносин між державним бюджетом та бюджетами сіл, селищ і міст районного значення — перехід на прямі міжбюджетні стосунки. Це означає, що розрахунки із визначення дотацій вирівнювання місцевим бюджетам та коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, будуть здійснюватися безпосередньо Міністерством фінансів України, а обсяги цих міжбюджетних трансфертів будуть затверджуватись у законі про державний бюджет (це 12 тисяч 111 місцевих бюджетів замість 691 бюджету, які мають

прямі відносини з державним бюджетом сьогодні).

Поряд з тим, значно посилено доходну базу саме бюджетів місцевого самоврядування (сіл, селищ, міст). За експертною оцінкою, додаткове збільшення ресурсу (обрахунок в умовах 2009 року) для таких бюджетів становитиме понад 9 мільярдів гривень насамперед за рахунок:

збільшення нормативів зарахування податку з доходів фізичних осіб до бюджетів сіл, селищ, міст районного значення до 65% (діюча норма — 25%), з яких до першого кошика — 50%, що становитиме 2 597,0 млн. грн., до бюджету розвитку — 15%, або — 558,2 млн. грн.;

зарахування 10% податку на прибуток підприємств (крім підприємств державної та комунальної власності) до бюджету розвитку бюджетів місцевого самоврядування (крім бюджету м. Києва) забезпечить 2378,6 млн. грн.;

перенесення з I до II кошика доходів місцевих бюджетів плати за торговий патент на здійснення деяких видів підприємницької діяльності у обсязі 1 043,9 млн. грн.; збільшення з 50% до 100% нормативу відрахувань збору з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів — 774,7 млн. грн.;

зарахування у повному обсязі до бюджетів місцевого самоврядування плати за землю збільшить доходи міст обласного значення (діюча норма — 75%) на 267,4 млн. грн., сіл, селищ, міст районного значення (діюча норма — 60%) на 180,6 млн. грн.;

зарахування у повному обсязі до бюджетів місцевого самоврядування збору за забруднення навколишнього природного середовища (діюча норма: державний бюджет — 30%, місцеві бюджети — 70%) додасть 224,8 млн. гривень.

Крім того, запровадження податку на нерухомість, який визнається як складова місцевих податків і зборів, дозволить поповнити доходи бюджетів місцевого самоврядування орієнтовно на 370 млн. гривень.

Розуміючи, що основна сфера діяльності місцевого самоврядування — це комунальні мережі та житловий фонд, територія і дороги, благоустрій та побутові послуги, транспорт, навколишнє середовище тощо, а основна його функція — забезпечення комплексного соціально-економічного та культурного розвитку відповідної території, з-поміж усіх перелічених джерел на виконання власних повноважень та самостійне вирішення питань місцевого значення додатково має бути залучено понад сім мільярдів гривень.

Звісно, процес переходу до взаємовідносин між державним бюджетом та бюджетами сіл, селищ, міст районного значення вбачається складним і може мати певні ризики. Така форма взаємовідносин неодмінно буде вимагати негайного формування Міністерством фінансів відповідної розрахункової бази за кожним бюджетом села, селища, міста районного значення за доходами і за видатками, обов’язкової перебудови програмного забезпечення з питань визначення міжбюджетних трансфертів тощо. При цьому для врахування економічних, соціально-культурних, демографічних, екологічних та інших особливостей кожної адміністративно-територіальної одиниці належить досконало вивчити систему додаткових коригуючих коефіцієнтів, що сьогодні застосовуються на рівні кожного з районів та міст і дають можливість збалансувати бюджети сіл, селищ, міст районного значення. Можуть потребувати додаткового уточнення методологічні підходи до формування обласних та районних бюджетів, за рахунок яких забезпечується реалізація програм соціально-економічного розвитку області (району) та відбувається консолідація ресурсів для вирішення найбільш соціально-важливих питань.

З метою належного виконання місцевих бюджетів необхідно буде переглянути та впорядкувати усі процедури, пов’язані з казначейським обслуговуванням таких бюджетів, їх технічним та програмним забезпеченням.

Іншим, досить актуальним, але певним чином проблемним питанням, для розв’язання якого відводиться рік, є зарахування податку з доходів фізичних осіб за місцем податкової адреси фізичної особи, тобто здебільшого за місцем проживання платника. Дієвість такої норми буде залежати насамперед від ефективності та оперативності у впровадженні комплексу організаційних та інших підготовчих заходів щодо адміністрування цього податку, забезпечення повноти і правильності його перерахування, формування доходної бази відповідних місцевих бюджетів.

Бюджетна реформа продовжує свій розвиток на шляху до

Бюджетна реформа, яку б прогресивну вона не ставила перед собою мету, має спиратись на чіткі та узгоджені положення інших законів, які створять умови для розвитку, а не гальмування такого процесу.

забезпечення фінансової автономії територіальних громад, реформування місцевих фінансів та системи міжбюджетних відносин. Однак згідно із Європейською Хартією місцевого самоврядування місцева самоврядування ґрунтується на трьох засадах: організаційній, правовій та фінансовій автономіях. Тому, проголошуючи такі наміри, все ж таки належить розуміти, що бюджетна реформа, яку б прогресивну вона не ставила перед собою мету, має спиратись на чіткі та узгоджені положення інших законів, які створюють умови для розвитку, а не гальмування такого процесу.

Микола ДЕРКАЧ,
голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, член депутатської фракції «Блок Литвина»

Не всі регіонали підуть на канікули

Соціально-економічний блок фракції Партії регіонів у Верховній Раді не йде у відпустку. Про це заявив народний депутат, міністр праці та соціальної політики в опозиційному уряді Михайло Папів.

За його словами, Партія регіонів і надалі активно доопрацьовуватиме законопроект про підвищення прожиткового мінімуму, розмірів зарплат і пенсій та не допустить зволікань з боку уряду і бюджетного комітету в цьому питанні.

«Ми застосовуватимемо всі заходи впливу, щоб законопроект було розглянуто, і залишаємо за собою право ініціювати засідання позачергової сесії Верховної Ради для розгляду та прийняття саме цього законопроекту», — пояснив регіонал.

Кому вигідне закриття грального бізнесу?

Після введення в дію закону про заборону грального бізнесу, цей бізнес не зник, а пішов у «тінь», криміналізувався. А виручені кошти ідуть на спеціальні фонди для фінансування виборчої кампанії одного з кандидатів у президенти. Про це заявила на прес-конференції народний депутат України Оксана Білозір (партія «НУ—НС»).

За словами депутата, нині після заборони грального бізнесу всі приміщення, вівіски гральних закладів, автомати залишилися, але їх власників вже не знайти. Відтак нема кого притягнути до відповідальності, з кого стягнути штрафи. «Правоохоронні органи — це «дах» для грального бізнесу. Вони забирають половину виручки з гральних закладів», — заявила депутат. Білозір звинуватила Прем’єр-міністра Юлію Тимошенко у зацікавленості в «підпіллі» грального бізнесу. «Прем’єр-міністр говорить неправду, що вона викоринила гральний бізнес. Це є частиною піару. Цей бізнес сьогодні криміналізується, іде в «тінь» і значна частка його прибутків йде на фінансування виборчої кампанії».

Депутат має намір вносити до парламенту нові законодавчі ініціативи, спрямовані на державне регулювання грального бізнесу та забезпечення механізмів контролю.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Місце дітей — у санаторіях і таборах відпочинку, а не в міських підворіттях

Літо в zenіті. Я використовую його для численних поїздок по Криму, зустрічей з людьми. І часто бачу, як запленими, загазованими міськими вулицями без діла тиняються діти, збиваються в невеликі групи, ведуть мляві розмови. Деколи вони стають мішенню для пройдисвітів з кримінального світу, їх легко захопити сумнівними ідеями, втягнути в авантюру.

Не економити на продуктах...

Узятись за перо мене так само змусив кричущий випадок. 69 дітей, що відпочивали в санаторії «Перлина Карпат», опинилися на лікарняних ліжках. Фахівці у коментарях ЗМІ кажуть, причина — масове отруєння зіпсованими продуктами. Проте я б назвав його не причиною, а наслідком злочинної халатності дирекції санаторію, що не підготувала установу до сезону. Причина — елементарне рвацтво, економія на тому, на чому економити не можна, безвідповідальне «може», цинічна байдужість до тих, кого з високих трибун називають «майбутнім країни».

Справжнє місце хлопчиків і дівчат в ці дні — на морських пляжах, у санаторіях, таборах відпочинку. Чому ж вони залишаються в містах і селищах? Відповідь довго шукати не доводиться. Нині чинна влада не виявляє належної уваги до дітей. З одного боку, вона не пропонує ефективних заходів з виведення країни з кризи, а це означає, що батьки, які втратили роботу, не можуть купити дочці або синові путівку до санаторію. З іншого — цинічно зменшує фінансування літнього відпочинку і оздоровлення школярів. З високих трибун лунають слова, що набили оскому, про те, що «молоде покоління — майбутнє нації, яке треба дбайливо і терпляче ростити».

А на ділі чиновники, причому не тільки місцеві, а й найвищого рівня, що займають міністерські пости в уряді Юлії Тимошенко, геть забули, що діти мають не тільки специфічні потреби, а й цивільні, політичні, соціальні, культурні і економічні права, зокрема, на оздоровлення і відпочинок, що дитяче оздоровлення — одна з складових демографічної політики країни.

Сьогодні люди справедливо критикують владу за неухвалу до дітей і їх фізичного розвитку, відсутність регулярних медичних оглядів, проведення щеплень з сумними результатами. Офіційна статистика свідчить, що в країні більш як 36% дітей мають хронічні захворювання.

Причин тут достатньо. І екологія, і якість продуктів, і бідність батьків, які з гіркістю признаються, що серйозна хвороба дитини перетворюється на сімейну трагедію. Тільки за останній рік особисто мені скількико дітям довелося допомагати знаходити кошти на лікування! І до чого ж боляче дивитися в очі матерів, повних сліз від того, що вона кидається в різні боки і не знає, де узяти гроші на порятунок найдорожчої людини.

А хіба тривога покидає ту ж матір, коли, поставивши сина на ноги, вона віддає його в армію, де на харчування з бюджету виділяється 14 гривень на добу? Як на ці сміхотворні копійки може поповнювати енергетичні витрати молодий організм, що росте? Адже дехто в передвиборну кампанію обіцяв контрактну, високооплачувану армію, але не тільки не реалізував цю обіцянку, але поставив армійську молодь, яка теж особливо не виділяється здоров'ям, на межу виживання.

Прикладів можна навести багато, та моє завдання в даний період полягає в тому, щоб привернути увагу Кабінету Міністрів України, органів виконавчої влади на місцях на необхідність виконання літньої оздоровчої кампанії для укріплення здоров'я дітей, профілактики захворювань.

...і на сфері оздоровлення

Працюючи над Законом України «Про оздоровлення і відпочинок дітей», народні депутати виходили з Конвенції ООН про права дитини. Прийнятий у вересні 2008 року, він чітко визначив, хто і як повинен діяти, щоб сфера оздоровлення дітей функціонувала без збоїв.

Але, на жаль, з важким серцем вимушений визнати, що закон не виконується. Як я вже говорив, в переважній більшості діти залишені самі на себе в заплених містах, селищах і селах, купаються в забруднених водоймищах, річках із стічними водами.

Як у цьому разі не пригадати радянську епоху, коли близько 90% дітей відновлювали фізичну форму в піонерських таборах, таборах праці і відпочинку? Без ностальгії за минулим хочу закликати деяких творців сучасної історії: поверніться до досвіду оздоровлення дітей за радянських часів. З нього можна взяти багато хорошого.

Тільки уряд Віктора Януковича в 2007 році поставив завдання оздоровити в літній період всіх дітей, що потребують цього. Адже гроші на такі цілі закладені в бюджетах міністерств: охорони здоров'я, освіти та науки, праці та соціальної політики, у справах сім'ї, молоді, спорту та туризму. Нашому лідеру вдалося акумулювати кошти.

Тоді був зроблений революційний прорив. Я завжди цікавився проблемою оздоровлення дітей, тому добре пам'ятаю, як віце-прем'єр Дмитро Табачник, засукавши рукави, впритул займався цим питанням, їздив по регіонах, проводив численні наради, і йому вдалося повернути лицем до сімей, дітей владу всіх рівнів.

У цьому ж році, за попередніми даними органів місцевого самоврядування, буде оздоровлено тільки 32% школярів. Хіба це ті цифри, до яких прагне всяка цивілізована країна? Європейський вектор нинішнє керівництво країни окреслило, а на ділі веде суспільство в кам'яне століття.

Прикриваючись кризою, в умовах нестримного зростання цін, уряд Юлії Тимошенко виділяє з державного бюджету на оздоровлення дітей на 500 тис. гривень менше, ніж минулого року, а в бюджетах місцевих рад коштів на ці цілі практично немає. В розпал літа з вуст Тимошенко ми не чуємо жодного слова, що видавало її неспокої про те, щоб до 1 вересня діти набралися сил і зміцніли. Не відомі мені і факти, щоб віце-прем'єр, що займається цими питаннями, їздив в регіони, стежив за порядком. Все це красномовно характеризує реальну, а не лаковану для телефірів роботу команди прем'єра.

«Артек» має бути доступний і для дітлахів з малозабезпечених сімей

Спасибі, що парламентарії врятували «Артек». Якби Верховна Рада не проявила пильність, унікальну «дитячу республіку» просто знищили, розтягнувши дорогі цінні гектари займаної «Артеком» південнобережної землі. Але тут є істотний нюанс. Діти-сироти, юні таланти зможуть туди потрапити літом, а ось пересічна людина не відправить своєї дитини до кращої української оздоровниці: не по кишені, адже один день перебування в «Ар-

теку» коштує 215 гривень, тоді як в 2007 — 147 гривень.

От чому необхідно зробити все можливе, щоб міжнародний дитячий центр працював цілорічно, приймаючи дітей з малозабезпечених сімей. Тим більше що там є прекрасна сучасна школа, побудована завдяки Леоніду Кучмі. Поки ж «Артек» заповнений в літні місяці в основному за рахунок комерційних путівок. Ухвалені законодавчі акти по «Артеку» урядом не виконуються. Як народний депутат від Партії регіонів, вибраний в Автономній Республіці Крим, я уважно стежу за реалізацією цієї проблеми в регіоні і повинен сказати, що керівництво автономії, незважаючи на кризу, в поточному році направило на оздоровлення дітей більше 9 млн. гривень, з них 3564,4 тис. на оздоровлення сиріт і дітей, що залишилися без піклування батьків. Десять років в республіці працює табір для обдарованих дітей, членів Малої академії наук школярів Криму «Шукач». І я радий, що при кожній зміні керівництва автономії залишаються непорушними традиції батьківської турботи про «мановців». Хоча в Криму ми можемо і повинні зробити значно більше для наших дітей і внуків.

Прикро, що нинішнє керівництво країни відкидає досвід попередників. Не тому, що він поганий, а тому, що успіху добилася інша політична сила. Хто постраждав у результаті? Українські діти. Сьогодні фінансування з державного бюджету на їх оздоровлення знов стало безсистемним. Розпилування грошей, призначених для соціально незахищених категорій, між Міністерством освіти та науки, Міністерством у справах сім'ї, молоді, спорту та туризму, Мінагрополітики, Мінпраці спричинило виникнення у сфері дитячого відпочинку безлічі посередницьких структур, подорожчання путівок, горезвісні відкати, тінізацію індустрії, про що говорять факти, привнесені Рахунковою палатою України.

Навіть навколо «Артека» утворилося щільне кільце з такої кількості посередників з продажу путівок, що у результаті ціни на них піднялися в 2,5—3 рази!

У травні-червні поточного року я проводив плановий прийом громадян в Совецькому, Кіровському, Нижньогірському районах і в Судаку. Ніде не міг отримати інформацію, чи доходять кошти на оздоровлення дітей в сільські регіони по лінії Міністерства освіти і науки України і Міністерства аграрної політики. Причому аналогічна проблема існувала і в минулому сезоні. Я проаналізував всі розпорядження Кабінету Міністрів про фінансування програм оздоровлення і відпочинку дітей за останні п'ять років. Побачив, що найщедріший шматок бюджетного пирога отримує Міністерство освіти та науки (щорічно більше п'яти мільйонів гривень). Як вони розподіляються? Відповідь на це питання не можу отримати навіть я, народний депутат, що має певні важелі впливу і права. А що вже казати про звичайного громадянина? З приходом на посаду міністра І. Вакарчука гласності у використанні коштів на оздоровлення дітей стало ще менше. У сільські регіони від згаданого пирога не поступають навіть крихти. Та і стурбованості з боку даного міністерства за фізичний стан школярів немає. Зате за державний рахунок дітям нав'язується ідеологія, що розділяється нечисленною партійною групою, що висунула пана Вакарчука на міністерський пост.

На щастя, у системі освіти Вакарчук знаходиться в явній меншині. З року в рік говоримо спасибі педагогам за організацію літніх дитячих оздоровчих майданчиків. Але питання в тому, наскільки такий відпочинок відповідає сучасним вимогам і чи є відповідним як таким? Що бачить дитина? Той само заплений шкільний двір, ті само задушливі класи, ті само звичні ігри і розваги. А що інше може приду-

мати педагог, якщо в переважній більшості регіонів органи місцевого самоврядування виділяють в літній період на ці майданчики від 7 до 10 гривень в день. Крім того, сьогорішнє законодавство передбачає сертифікацію послуг у сфері оздоровлення і відпочинку дітей і до того ж регламентує: зміна відпочинку — не менше 14 днів; зміна оздоровлення — 21 день. Проте в школах цієї вимоги дотримуватися не можуть через крайнє мізерне фінансування. А ось стаціонарним сертифікованим дитячим установам таке завдання до снаги. Кажу про це з упевненістю, тому, що знаю: такі можливості є.

О, спорт!

Не можу не торкнутися ще однієї делікатної теми. Деколи, думаючи тільки про прибуток, керівники таборів нерідко формують персонал з випадкових людей, що не мають педагогічної освіти або достатньої кваліфікації. Чи не тому підлітки, що відпочивали в санаторії «Перлина Карпат», опинилися на лікарняному ліжку? Зараз таємне стає явним, і спеціально створена комісія оприлюднить факти жажливих порушень. На харчоблоці санаторію не було гарячої води. Посудили абияк. У холодильниках знайдені продукти з простроченою датою вживання. У дорогу дітям дали ковбасу, на якій вже утворилася липка плівка, і плавлений сир, покритий цвілью.

У репортажах практично всіх ЗМІ є оптимістична фраза — «На щастя, обійшлося без жертв». Я б випалив її розжареним залізом. Вона немов виправдовує і прощає неприпустиме ставлення до дітей, яких обіцяли оздоровити, а натомість уклали в лікарняні палати.

Повчитися б нам у Китаю, де напередодні Олімпійських ігор фахівці не тільки готували матеріальну базу і спортивні споруди, але і залучили в цей процес дітей, молодь, пропагували олімпійські види спорту, будували для занять необхідні спортивні споруди. У результаті олімпійська збірна Китаю завоювала найбільшу кількість медалей і по праву першенствувала в командному заліку.

Ми готуємося до чемпіонату Європи по футболу в 2012 році. Це дуже відповідальний захід, який дійсно здатний «прорубати вікно до Європи». Але, вдумайтеся, хто ініціює сьогорішній розвиток дитячого футболу? Поки тільки Рінат Ахметов і ще декілька ентузіастів. Адже в 2007 році за підтримки Віктора Януковича, Григорія Суркіса, Ріната Ахметова скільки було побудовано футбольних полів, спортивних майданчиків! Нам тоді вдалося активізувати розвиток дитячого футболу. Але сьогорішній цією проблемою знов ніхто не займається, зокрема Міністерство освіти та науки України. Адже в минулі часи саме воно було одним з організаторів турніру «Шкіряний м'яч», участь в якому вивела на футбольні поля сотні видатних футболістів.

У цивілізованому світі лікування і оздоровлення дітей — пріоритетне завдання держави. У нас ця проблема через численні політичні баталії виїшла на другий план або взагалі випала з поля зору влади і політиків. Проте попрацювати над помилками ніколи не пізно. Була б політична воля. Поки ж українські агентства передають чергову тривожну новину, цього разу з Львівської області — 22 дитини госпіталізовано у зв'язку з харчовим отруєнням в Дрогобицькому районі лікарню. Дітям поставлений діагноз «гостра кишкова інфекція» і «гострий ентероколіт». Всі госпіталізовані приймали їжу в санаторії «Конвалія», що знаходиться в селі Наступля Дрогобицького району. Хто наступний?

Борис ДЕЙЧ,
народний депутат України,
член Партії регіонів.

Працювати системно — це дбати про перспективу

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Ми надто довго зволікали з системним реформуванням економіки, модернізацією підприємств, впровадженням енергозберігаючих технологій, щоб розраховувати на швидкий вихід з кризи, яка сильно вдарила по вітчизняній промисловості. Але, на моє тверде переконання, ми вийдемо з надважкої ситуації переможцями, розпочавши глибокі реформи.

Стимулятори росту для бізнесу

Серйозні проблеми в реальному секторі економіки і в торгівлі виникли не вчора, вони формувалися упродовж останніх 10—15 років. Розуміючи це, наш Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва поставив собі за мету реформування майже всіх секторів вітчизняної промисловості і підприємництва. І нам таки вдалося провести через парламент низку важливих законопроектів, які мають принести в економіку додаткові інвестиції та сприятимуть створенню нових робочих місць. Передусім ідеться про антикризові документи щодо підтримки вітчизняної промисловості, реформування регуляторної сфери, наведення порядку в гральному бізнесі та запровадження принципів державно-приватного партнерства. Зупинюся на деяких ініціативах, які були розроблені та проголосовані за останні місяці і вже стали законами.

Після гарячих дискусій, нам на решті вдалося наполягти на позитивному голосуванні за законопроект №4581 про сприяння розвитку підприємництва. Цей документ (після його підписання Президентом) має істотно покращити інвестиційний клімат у країні й лібералізувати систему підприємництва. Нічого нового. Ми скористалися досвідом «локомотивів європейської економіки» — Франції та Ні-

меччини, знизивши вимоги щодо мінімального статутного фонду підприємств. Тепер, аби відкрити товариство з обмеженою відповідальністю, достатньо 630 гривень. Це і значно полегшить становлення бізнесів, і сприятиме збільшенню кількості нових підприємств.

Ще один стимулятор для розвитку підприємництва — принцип «мовчазної згоди». Ми надали бізнесу чіткі нормативні гарантії стосовно отримання ліцензій та дозволів. Раніше нечисті на руку чиновники користувалися прогалинами в законодавстві й усіляко затягували видачу документів, вимагаючи хабар. З прийняттям закону ситуація кардинально зміниться. Якщо протягом 10 днів фірма, котра надала документи, не отримає офіційної відповіді на своє звернення, то дозволів вважатиметься наданим автоматично. Ще рік тому бізнесові на отримання всіх дозвільних документів у середньому не вистачало 100 днів. Тепер цей термін скоротився у 10 разів!

Крім того, ми ліквідували «годинницю» для бюрократів, скасувавши обмеження терміну дії ліцензій. Раніше ліцензії видавалися лише на три роки. Тепер більшість з них — безстрокові. Деякі види ліцензій, як то у «чутливій» для здоров'я громадян царині медицини, залишаться строковими. Але термін дії навіть таких ліцензій подовжено до 5 років.

Ми скоротили на 8 позицій перелік видів діяльності, що підлягають ліцензуванню. Ідеться про

сфери, в яких не потрібен жорсткий державний контроль. Наприклад, про перепродаж предметів мистецтва, організацію аукціонів та ін.

Чотири принципи для промисловості

Комітет оперативно відповідав на запити промислового сектору. Так, парламентом прийнято закон щодо мінімізації впливу фінансової кризи на розвиток вітчизняної промисловості.

Ми підійшли до питання системно і поставили за мету модернізувати всі найважливіші сектори економіки, підвищивши тим само конкурентоспроможність вітчизняної продукції. Спиралися на чотири основні принципи розвитку підприємств: модернізацію, енергозбереження, інновації та амортизацію. Саме вони стали наріжними каменями, на яких базується наша програма із виведення промисловості з нинішнього незадовільного стану.

Зроблено перший крок щодо збільшення експорту продукції з високою часткою доданої вартості. До пріоритетних інноваційних напрямів діяльності віднесли виробництво транспорту, літальних апаратів та комплектуючих до них. Ці галузі обрано не випадково. Адже завантаження виробничих потужностей літакобудування чи суднобудування автоматично надає замовлення металургії, вугільній промисловості тощо. Спрацьовує «принцип ланцюга», який допомагає вирішувати економічні проблеми послідовно та комплексно.

Створюючи умови для модернізації вітчизняної промисловості, ми піклувалися про перспективу її розвитку. До 1 січня 2011 року промисловим підприємствам було надано право на ввезення устаткування і комплектуючих як внесків у статутні фонди. Так ми частково вирішили проблему катастрофічної нестачі вільних кредитних коштів на ринку. При цьому окремо було зазначено, що такі норми можуть використовуватися лише промпідприємствами для створення нових виробництв з енергозберігаючими технологіями.

Якщо не дбати, то програвати

Тема окремої розмови — прийнятий закон про державно-приват-

не партнерство (ДПП). Ця система активно використовується і країнами з перехідною економікою, і економічними лідерами — Великою Британією, Німеччиною, Францією. Суть механізму ДПП полягає в спільному бізнесі держави та приватного сектору. ДПП дозволяє уряду залучати приватні інвестиції, не втрачаючи при цьому права власності на певний об'єкт. Держава переважно залишає за собою контрольну функцію. Приватний партнер вкладає гроші та встановлює ефективний менеджмент на виробництві, що дає змогу провести модернізацію і збільшити прибутки.

За нинішніх умов, коли приватизація вже не видається привабливим способом поповнення бюджету та інвестування, система ДПП може створити справжню революцію в ЖКГ, сфері транспорту та комунікацій. За нашими розрахунками, після остаточного набуття чинності цим законом він принесе Україні близько 7 млрд. доларів додаткових інвестицій на рік.

Окремо хочу зупинитися на двох украй важливих соціальних законах, що були прийняті з нашої ініціативи в цей період. Передусім ідеться про закон «Про престижність шахтарської праці». Ми заклали умови для переходу до середньоевропейського рівня заробітної плати шахтарям і запровадили низку важливих соціальних новацій. Насамперед, ставку податку з доходу шахтарів зменшено до 10 відсотків. Установили нові пільгові умови щодо забезпечення гірників житлом і підвищеними пенсіями. Приміром, шахтарі та їхні діти отримали можливість вступу до вищих навчальних закладів на ліберальних умовах. Також поліпшили процедуру розподілу оздоровчих путівок. Вважаю, що цей законопроект має стати базовим для встановлення аналогічної системи пільг для представників інших соціальних важливих професій — медпрацівників, учителів тощо.

Не менш важливим у соціальному плані є й закон про заборону грального бізнесу в Україні. Це яскравий приклад ефективного регулювання ринку з боку держави. «Ігроманія» стала ледь не національною хворобою, тому закон був суспільно необхідний. На сьогодні ми зуміли закрити один з найбільш криміналізованих секторів

економіки, що приносив надприбутки нечистим на руку бізнесменам за рахунок людських сліз і горю. При цьому нам вдалося зупинити експансію російського грального бізнесу, який після заборони азартних ігор у Росії намагався втекти до нас. Якби не закон, Україну загромадили б казино і гральні автомати «від Сяну до Дону».

Держава не має права «заробляти» на податках з бізнесу, який підтримує основи суспільства і наживається на хворобах соціуму. Гроші держбюджету справді потрібні. Але не такі! Не може бути нічого важливішого за інтереси українців та їхніх сімей, що донедавна масово потерпали від засилья азартних ігор. Не випадково, за даними соціопитувань, лише 5 відсотків громадян схвально ставилися до цього сумнівного бізнесу...

Пропонуючи парламенту корисні та сучасні закони, ми розуміємо важливість їх сумлінного виконання. Тому на базі нашого парламентського комітету ми створюємо спеціальний орган, що вестиме моніторинг ситуації з дотримання владою та бізнесом нового законодавства. Ми добре усвідомлюємо, що реформи нічого не варті, якщо вони на папері, а не втілені у життя.

Ми маємо унікальний шанс «бути почутими» у сенсі політичної та суспільної підтримки реформ. Свого часу шляхом енергійних реформ пройшло багато країн. Нині декотрі з них увійшли до світової історії під назвою «тигрів». Більшість з цих країн, як і Україна сьогодні, робили активні, форсовані кроки з лібералізації підприємницької діяльності та модернізації виробництва. Результат відомий: зараз «тигри» — регіональні економічні лідери.

Вірю, що президентська кампанія, яку фактично вже розпочато в Україні, не стане перешкодою для подальшої реформаторської роботи нашого комітету й парламенту загалом. Реформи мають запродовжуватися та поглиблюватися. Іншого шляху в Україні просто немає.

Наталія КОРОЛЕВСЬКА,
голова Комітету Верховної Ради з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Так починалася металургійна галузь незалежної України

У Києві пройшли Поживановські читання

Сьогодні, коли світова економічна криза зачепила своїм чорним крилом і Україну, вона чи не найболючіше вдарила по головній експортній галузі держави — металургійній. Що ж було зроблено, а що ні за роки незалежності для того, аби чорна металургія розвинула свій науково-технічний потенціал відповідно до світових тенденцій, — про це йшлося на Поживановських читаннях, що відбулися у Фізико-технологічному інституті металів і сплавів НАН України і зібрали наукову спільноту, практичних спеціалістів галузі, друзів та рідних Олександра Михайловича Поживанова, якому в ці дні виповнилося б 75 років.

Олександр Михайлович Поживанов — видатний організатор і вчений металургійної галузі — створив і був першим головою Державного комітету металургійної промисловості України в 1991 році. Це були роки становлення незалежної держави, її управлінських структур, системи влади. Українська металургія, яка до цього становила лише частину народногосподарського комплексу СРСР, повинна була забезпечити незалежну продуктивну діяльність, налагодити нові зв'язки з постачальниками і споживачами. А головне — нові умови вимагали нових методів державного управління галуззю: від диктату переходити до координації дій підприємств, вироблення загального напрямку та нових ідей розвитку.

Чому саме Олександра Поживанова було обрано для вирішення цього історичного завдання? Як згадує тодішній Прем'єр-міністр України Вітольд Фокін, Поживанов був не тільки професіоналом високого гатунку і видатним, талановитим вченим, доктором наук, професором, він мав солідний управлінський досвід (десять років працював головним інженером Ново-Липецького металургійного комбінату, що визнавався базовим по впровадженню новітніх технологій виробництва

— конвертерів великої ємності, машин безперервного лиття заготовок, безпосередньо вивчив і українську металургію, коли був головним інженером державного виробничого об'єднання «Південметалургпром»). Саме в роки діяльності першого державного галузевого комітету України було розроблено програму розвитку металургії, передбачено основні напрями науково-технічного прогресу, йдучи якими, національна металургійна промисловість могла б надовго закріпитися на світовому ринку якісної металопродукції. Поживанов і його колеги багато зробили і для реорганізації державного управління, відходу від галузевого принципу. Він активно працював над створенням міністерства промислової політики. Та життя розпорядилося так, що реформаторські ідеї і високі моральні якості виявилися зайвими під час шаленої приватизації. А потім тяжка хвороба забрала Олександра Михайловича у вічність.

На жаль, далеко не всі ідеї Олександра Поживанова і його соратників були втілені в життя, і тому сьогодні, наголошували учасники Поживановських читань, ми вимушені констатувати, що Україна втратила лідируючі позиції у світі в галузі металургійного виробництва і науки.

Відкрив читання Володимир Найдек — директор Фізико-технологічного інституту металів і сплавів, академік НАН України. Його виступ став камертоном заходу. Науковці, практичні металурги не тільки тепло згадували про спілкування з Олександром Михайловичем, а й дискутували щодо його наукових ідей у галузі виробництва якісних сталей. Як з гіркою констатував Володимир Найдек, ні приватні власники металургійних підприємств, ні держава не фінансують сьогодні в достатніх обсягах науково-дослідницькі роботи, не зацікавлені впроваджувати новітні технології, тому енерговитратність виробництва української сталі на 20—25% перевищує загальносвітовий рівень.

Цю тему продовжив член-кореспондент Академії наук України, экс-міністр промисловості Валерій Мазур. Майже половина металургійного виробництва в Україні сьогодні використовує енерговитратну мартенівську технологію випалювання сталі. Виробництво якісної сталі в електропечах становить лише 3,65%, тоді як у світі майже третину сталі виплавляють саме так. Сумарне виробництво електросталі в країнах із розвиненою металургією, таких як США, КНР, Японія, Південна Корея, Італія, Туреччина, Індія, Німеччина, Іспанія, перевищує 224 млн. тонн, що становить понад 60% від загального обсягу випаленої електросталі у світі. Майже всю іншу сталь виплавляють у конвертерах і розливають безперервно.

Тому очевидним напрямом розвитку сталеплавильного виробництва є перехід на конвертерний спосіб випалювання і безперервне лиття слябів, підкреслюва-

ли учасники читань. А саме в цій галузі Олександр Поживанов залишив багатющий спадок науково-дослідних праць, бо отримав понад 300 авторських свідоцтв, підкреслив Віктор Гладуш — відомий металург, який свого часу очолював Криворізький металургійний комбінат. Друзі й колеги О. М. Поживанова — М. Тарапуров, В. Куліченко, Б. Коробко та інші — згадували про високу відповідальність і вимогливість Олександра Михайловича, його наукову порядність і людську гідність.

У читаннях також взяв участь син Поживанова — Михайло, заступник міністра економіки, доктор наук, професор. Він, як і батько, займається науково-дослідною діяльністю в галузі сталеваріння.

На читаннях було презентовано книгу «Олександр Поживанов: біографія, спогади, документи», про створення якої розповіла автор і упорядник заслужений журналіст України Віра Черемних. У книзі про діяльність і життя Олександра Поживанова, тогочасні й нинішні проблеми металургії і суспільного розвитку розповідають такі відомі особистості, як Прем'єр-міністр України в 1990—1992 роках Вітольд Фокін, останній міністр металургійної промисловості СРСР Серафим Колпаков, генеральний директор найвідомішого в галузі науково-дослідного інституту ім. Бардіна (Москва) Євген Шахпазов, экс-міністр внутрішніх справ України Іван Гладуш та багато інших. У книзі також вперше надано перелік наукових праць О. М. Поживанова.

Вл. інф.

Він створив і був першим головою Державного комітету металургійної промисловості України в 1991 році

«Навіть у протистояннях ми шукали

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Олександр ГОЛУБ (КПУ):

— Верховна Рада стала заручником боротьби за президентську посаду і розподіл влади. Рішення приймалися не з огляду на інтереси вітчизняної економіки та виборців. Це був пінг-понг між двома найбільшими фракціями в парламенті. Невдача — це, безумовно, згааний час, це дискредитація влади перед українцями і України перед світом.

— Позитив цієї сесії — це руйнування того плану, який розробили в секретаріаті Президента і узгодили з Партією регіонів, щодо розпуску парламенту і проведення позачергових

парламентських перегонів до виборів глави держави або одночасно з ними.

Я не виключаю, що буде прийнято рішення про проведення позачергової сесії до 1 вересня, адже в країні дійсно багато соціальних проблем, на яких політики можуть піаритися або здобути прихильників. Думаю, що чергова сесія відкриється 1 вересня і парламент чіткіше і плідніше працюватиме. Оскільки чим ближче до виборів, тим виборці прискіпливіше придивлятимуться до основних гравців. Гадаю, це втримуватиме політиків від якихось крайнощів.

Триватиме робота над бюджетом та законами про парламентські і президентські вибори, але доля документів залежатиме від домовленостей, які іс-

нують між БЮТ та ПР. Зрозуміло, що ці політичні сили мають контрольний пакет голосів у парламенті і намагатимуться просунути власні ідеї.

Валерій КАМЧАТНИЙ (БЮТ):

— Сесія, незважаючи на всі політичні проблеми, підтвердила наявність коаліції. В цілому всі необхідні документи для підтримки дій уряду, як правило, приймалися. На жаль, фінальна частина сесії продемонструвала загострення політичних відносин. Це свідчить про те, що потребують певних змін правила парламентської гри, а саме — Регламент. Тому що подібного роду блокування, не маючи під собою жодних підстав, не мають права і на існування. Тому треба вносити зміни до Регламенту, які були б суворіші до порушників парламентської дисципліни. А те, що відбулося в останні дні, продемонструвало: фактично розпочалася виборча кампанія.

Однак, на жаль, треба констатувати, що не вдалося прийняти необхідні зміни до закону про вибори Президента. Я не виключаю можливого проведення позачергової сесії влітку. Оскільки є багато важливих законопроектів (пов'язаних з бюджетом, з підготовкою до Євро-2012) для підтримки дій уряду.

А на вересень прогноую неспокійне відкриття сесії, загострення політичної ситуації — вибори наближаються. І не виключаю певних спроб деяких політичних сил зірвати ці перегоони, не допустити прийняття змін до закону про вибори Президента, які хоча б унеможливили появу великої кількості технічних кандидатів.

Михайло ЧЕЧЕТОВ (Партія

регіонів):

— На жаль, говорити про результати сесії доводиться більше в негативному контексті. Оскільки вона не вирішила головної проблеми — більшість і уряд не змогли внести і прийняти відкоригований бюджет на цей рік і програму виходу з кризи. Цей головний пакет документів повинен лежати в основі реальних прагматичних кроків виведення країни з кризи. Ми сьогодні живемо за державним кошторисом, який був розрахований, виходячи з приросту ВВП. Ми тільки за перший квартал провалилися на 20%. Уряд маніпулює коштами, загнав у банкрутство «Нафтогаз», а тепер хоче підсунути в парламент документ, яким хочуть легалізувати тіньові схеми розкрадання газу тощо. А плюс сесії — Партії регіонів удалося шляхом роз'яснень і аргументацій завдяки громадськості та ЗМІ переконати й Володимира Литвина, й уряд, і коаліцію, і насамперед БЮТ, у необхідності перегляду соціальних стандартів.

Якщо вистачить мудрості Президентів та прем'єрові в спокійному режимі допрацювати до січня, не влаштувати кориду на весь світ, то буде нормальна ситуація в парламенті і терпима — в країні. Але коли Президентом стане наш кандидат — ми порядок я. Скоріше буде інший сценарій, коли гризня між Ющенком і Тимошенко триватиме влітку і ще більше загостриться восени. Вони ходять у коротких партійних штаних, і ніхто з них не зміг приміряти мантию державного діяча. Це буде агонія влади. Країна скочуватиметься в економічне болото. А парламент, зокрема Партія регіонів, робитиме все можливе, щоб змусити уряд думати про народ і країну, а не про майбутні вибори.

Валерій БАРАНОВ (Блок Литвина):

— Найбільший позитив — це закінчення сесії. Тому що неефективність і непотрібність того, що відбувалося в парламенті, були всім очевидні. Дійшли до того, що регіонали й самі очі опускали — розуміли, що їм підкинули ідею безглузду. Мені дуже шкода, що колег з Партії регіонів хтось втягнув у провокацію. Збираючись в парламенті, ми нудь-

3 лютого. Розпочала роботу четверта сесія Верховної Ради України шостого скликання.

3 березня. Верховна Рада 250 голосами проголосувала за відставку міністра закордонних справ України Володимира Огризка. З цього розпочалася низка відставок урядовців.

31 березня. Президент України Віктор Ющенко виступив у парламенті зі щорічним посланням до Верховної Ради України.

Компроміс і вчилися демократії»

гували, читали газети — це було яскраве підтвердження того, що десь за стінами політичні лідери вирішували долю цілої держави. Це порочність партійної системи виборів, за якої кожен депутат — виконавець волі одного вождя. Але оскільки в Україні конфлікт особистостей, то всі ми заручники цих особистостей. Поки буде партійна система виборів, у нас нічого не зміниться. Конфлікт триватиме. Так і не відбулося ніякого творчого руху. Коли Литвина обрали Головою Верховної Ради, парламент почав працювати, комітети почали готувати законопроекти. Але у сесійній залі ми бачили, що вони голосуються не по суті, а за політичними мотивами. Порочна партійна система виборів — це головне лихо України, і друге лихо — це криза керування кількох особистостей. Але я сподіваюся, що ми восени почнемо працювати. З другого боку, я сумніваюся — бо почнуться вибори. Політики використовуватимуть трибуну для популяризації своїх кандидатів. Нас очікують великі політичні бої, інтриги й дебати. Першопричина наших проблем — це стан суспільства, от, наприклад, воно обрало Черновецького градоначальником. Це анекдот, і водночас увійде в історію. І нині «український народ перебуває у стані наполегливого очікування безкоштовного чуда».

Ольга ГЕРАСИМ'ЮК («НУ—НС»):

— Підсумки сесії невтішні, тому що переважно це було перетягування владного крісла з одного кута в інший. Опозиція продемонструвала, що вона не опозиція. Мало того, показала, що це вона керує, — згадайте ті блокування трибун і ламання системи «Рада». Вони чекали на дзвінок від свого лідера, щоб розблокувати трибуну. А разом з ними чекали парламент і країна. Це не парламентська робота, не державницький підхід, а брудна боротьба за владу. Навіть коли регіонали в останні дні вимагали підвищити соціальні стандарти, люди чудово розуміли, що дбають не про них. Парламент дуже прикро вражає людей, які обирали його. І на осінь я особливо не покладаю жодних надій. Думаю, що все якраз і почнеться. Комуś важливо доколати все це болото до президентських виборів. Кожен претендент вважає, що такими діями набирає бали. Мої оцінки — а я шойно повернулася з виборчого округу — збігаються з оцінками виборців: країна нині потребує державного підходу. Остання ситуація показала, що не можна заради миттєвої вигоди поступатися принципами й ідеями. Нормальної ідеології у наших політичних сил не з'явилося. Водночас ми не повинні опускати носи, вважаючи, що «все пропало». Ми лише на початку розвитку демократичного шляху, ми повинні всім перехворіти. На жаль, будуть втрати. Але історія завжди бере плату. Нам треба серйозно дбати про незалежність. Коли два коти б'ються, третій може тихенько забрати кістку. Таких котів на наших кордонах дуже багато. А у непотрібній боротьбі між собою ми можемо втопити інтереси держави. Ми втратили дуже багато позицій, на яких стояли, починаючи свій незалежний шлях. Думаю, що абсолютно безвідповідальні всі, хто планує свою наступальну лідерську ходу. Президент — це історична місія. Дуже важливо, що колись прочитають наші діти в історичних підручниках. Важливо, щоб українською мовою і Української держави. Це неправда, що Україна на останньому місці. В Європі нормально до нас ставляться. Ми дуже швидко навіть в гострих протистояннях вчимося демократії, шукаємо компроміси. Це нормальні процеси, які відбувалися у багатьох європейських країнах. Просто Україна — з особливою долею, яку з європейських країн ніхто не мав. Ця доля вимагає великої любові, терпіння кожного громадянина.

ПІДСУМКИ ГОЛОСУВАННЯ		
ЗА	ПРОТИ	
415	0	
1		
НЕ ГОЛОСУВАЛИ	28	
ВСЬОГО	444	
РІШЕННЯ ПРИЙНЯТО		

3 липня. Під час засідання парламенту, коли 415 голосами Віктора Лозінського було позбавлено депутатського мандата від БЮТ.

7 липня. Фракція Партії регіонів заблокувала трибуну з вимогами спочатку розглянути соціальні законопроекти про зростання мінімальної зарплати та прожиткового мінімуму.

13 липня. Голова сенату парламенту Республіки Казахстан Касим Жомарти Токаєв, Голова Верховної Ради України Володимир Литвин, Голова ради МПА СНД, Голова Ради Федерації Федеральних Зборів РФ Сергій Миронов під час засідання ради МПА СНД.

16 липня. Незважаючи на конфлікт у стінах парламенту, четверту сесію Верховної Ради України шостого скликання закрито.

Право вибору завжди без права на помилку

Претенденти на булаву уже починають, як і гонщики «Формули 1», шикуються на старті, хоча до офіційного проголошення початку президентських перегонів залишилося... Невідомо, скільки днів. На сьогодні існує два варіанти дня «М» — 18 вересня за старим законом про вибори Президента і 18 жовтня, якщо наберуть чинності зміни до нього, внесені у першому читанні. Проте ще до дня «М» можна нарахувати з десяток претендентів. А що буде далі?

І все ж таки рано називати їхні імена, рейтинги, команди, програми (бо їх не існує) тощо. Сьогодні поки що варто поглянути на кілька речей. Передусім пригадати досвід, який набула Україна з часу перших президентських перегонів і спробувати — принаймні теоретично — зрозуміти: чому не завжди ані соціологи, ані політологи (за окремими винятками) не можуть бодай на дев'яносто відсотків зрозуміти, що не спрацює в українських реаліях. Чому врешті-решт народ голосує не так, як прогнозують нібито знавці і ловці людських душ. Тим більше, що цьогорічна — незалежно від того, коли вона стартує, — кампанія виборів глави держави — ювілейна, п'ята.

П'ять «Д» Леоніда Кравчука

1 грудня виповниться вісімнадцять років відтоді, коли українці вперше проголосували за Президента нової держави на пострадянському просторі. У прагненні поєднати найвище державницьке крісло заявки подали у той час чимало претендентів, хоча і значно менше, ніж це було пізніше. Пригадується, що тоді вперше претендував на папаху і безробітний. Однак реальних претендентів, яких зареєструвала Центральна виборча комісія, було семеро. (Завважу для тих, хто хотів обирати главу держави у парламенті: число сакральне, означає щастя. Тож напрошується висновок: Україна — напівпрезидентська держава за Божим провидінням. Хоча, звичайно, знайдуться і скептики, які поставлять під сумнів це твердження, але...) Напевне, варто згадати тих, перших, хто розпочав змагання за президентське крісло. **Отож на старт вийшли Леонід Кравчук, Голова Верховної Ради; В'ячеслав Чорновіл, голова Львівської обласної ради; Валерій Гриньов, заступник Голови Верховної Ради, Левко Лук'яненко, багаторічний в'язень, народний депутат, Ігор Юхновський, голова однієї з комісій тодішнього парламенту, Леонід Табурянський, один із перших кооператорів із Дніпропетровська, народний депутат, Олександр Ткаченко, міністр сільськогосподарства.**

Ніхто не сумнівався, а якщо такі є, то відгукніться, що головна боротьба розгорнеться між Леонідом Кравчуком і В'ячеславом Чорновілом. Іншим, нехай вони не ображаються, відводилася роль статистів. Зрозуміло, першим проти такої оцінки протестуватиме Олександр Ткаченко, який довгий час у середині дев'яности вважав себе творцем Леоніда Кравчука на посаді керівника нової держави на пострадянській мапі, оскільки зняв свою кандидатуру на користь глави парламенту незадовго до голосування. Але... Ця оцінка надто вже перебільшена. Єдине, що він міг зробити — забрати за два десятиліття відсотків голосів у тодішнього Голови Верховної Ради. Безумовно, для обох головних претендентів такий результат міг обернутися другим туром.

Однак демократи не могли сподіватися на високий результат. Україна у 1991 році була приречена «вийти заміж» з Леонідом Кравчуком. По-перше, суспільство не було здатне сприйняти радикальні, на думку багатьох людей, ідеї рухівців. Вони ще мислили категоріями радянської людини, хоча й хотіли жити у Незалежній Державі. (Забігаючи наперед: лише у 2004 році громадяни проявили характер і добилися свого, хоча політики й досі не розуміють, що відбулося. Але про це пізніше). По-друге, треба визнати: передвиборна кампанія Леоніда Кравчука була яскравіша. Він вперше запропонував ідеї, які були зрозумілі кожному і отримали назву «П'ять «Д» — Державність, Демократія, Добробут, Духовність, Довіра. Водночас його суперники оригінальністю не відзначалися і конкретних ідей не пропонували. Знаю випадок, коли рухівці, визнавши, що треба голосувати за В'ячеслава Чорновола, водночас погоджувалися з думкою, що вибори виграє Леонід Кравчук.

Власне, та президентська кампанія, як і парламентські вибори 1990 року можуть слугувати за зразок демократичності і вільного вибору громадян. І не тільки тому, що ці вибори глави держави були першими, але й тому, що в цей день проходив і референдум на підтримку Акта про

державну Незалежність України. Відтак у суспільстві домінувало піднесення і прагнення, щоб усе йшло демократичним шляхом. На жаль, з кожними наступними виборами наростає вал «чорного піару» і брудних технологій. Кандидати дедалі менше спілкувалися безпосередньо з виборцями, а дедалі більше віддавали себе у руки фахівців з маніпулятивних технологій. Окрім того, на повну потужність почали запускати можливості адміністративного ресурсу.

Гаряче літо 1994 року

Наступні, але позачергові, президентські вибори відбулися п'ятнадцять років тому. Глибока соціально-економічна і політична криза, в яку країна занурилася на початку дев'яностих, змусила політиків піти на перевибори. Парламентські відбулися у березні, президентські — влітку. Цього разу на старт перегонів вийшло значно більше кандидатів. Однак реальними розглядалися лише два Леоніди — Президент Кравчук і экс-прем'єр Кучма. Цікаво, що тривалий час тодішній глава держави сподівався спершу їх відмінити (для цього навіть на початку 1994 року він консулювався з тодішніми силовиками), а коли не вдалося, то спробував відтермінувати вибори у часі. Адже в економіці і соціальній сфері стали помітні зрушення на краще. Для цього він пропонував парламентам обох скликів прийняти закон про владу і навіть відмовлявся від частини власних повноважень на користь Верховній Раді і уряду. Проте решті кандидатів не терпілося перейти на Банкову і покерувати країною. Відтак виборчий потяг рушив до станції призначення.

Ці президентські вибори характеризувалися уже новими фарбами. Технологі спробували створити з Леоніда Кравчука образ миротворця. Тим більше у багатьох нових пострадянських країнах гриміли гармати і лилася кров — у Грузії, в Азербайджані, в Молдові. Неспокійно було не тільки в Середній Азії, за винятком Туркменістану, а й навіть у сусідній Росії. Головного суперника — Леоніда Кучму — критикували за нездатність провести реформи, нерішучість, затяжний спад виробництва і надто високу інфляцію. У свою чергу, його опонент повсюдно наголошував: хотів провести реформи, але не дали... Президент і Верховна Рада. (Читачу, це тобі нічого не нагадує з сьогоднішніх реалій?) Окрім того, в арсеналі команди кандидата з'явилися звинувачення опонентів у корупції, обіцянки побороти «організовану злочинність», найбільш яскраву характеристику середини дев'яностих.

У 1994 році вперше Україну спробували «поділити»: за Леоніда Кравчука агітувати на Заході не треба було. Галичина і Волинь були палкими прихильниками чинного глави держави. Тим більше, що у перегонах не брав участі жоден представник національно-демократичного крила політиків. Однак, якщо бути об'єктивним, тодішній глава держави так і не зумів зрозуміти, чого від нього чекають: він не став прапором українців, їхнім лідером. Чому? Це інше запитання, відповідь на яке можна знайти у його поведінці на політичній арені у подальшому. Так, **Леонід Кравчук був першим главою незалежної України, але він не став Президентом УКРАЇНИ-ЦІВ. І, ймовірно, у цьому його особиста трагедія. Бо він не зрозумів ані час, ані людей.**

Водночас команда Леоніда Кучми зробила ставку на Схід і Південь: вперше його назвали кандидатом у Запоріжжі на засіданні своєрідного регіонального клубу «червоних директорів», який тоді очолював генеральний директор виробничого об'єднання «Мотор-Січ», нині народний депутат В'ячеслав Богуслаєв.

Тоді ж такі — вперше — обидва лідери президентських перегонів застосували «мовну» технологію: на Сході і Півдні почали говорити про необхідність надання спеціального статусу російській мові. Отож та «карта», яка так уміло розгрізувалася у 2004 році, вперше була витягнута «шулерами» — політехнологами за десять років до «помаранчевої революції». Фактично ця міна уповільненої дії була закладена вітчизняними політиками, оскільки ані російські спецслужби,

Фото Олександра КЛИМЕНКА (з архіву «Голосу України»).

ані проросійські сили значного впливу у той час на суспільне життя в Україні не мали. Зате у штабах обох кандидатів вистачало «специфічних» спеціалістів з виборів. Один з них потім публічно покинув адміністрацію Президента в знак протесту, що мовне питання лишилося поза увагою новообраного глави держави, а кілька років тому вийхав і з України. Хоча у 1994 році Росія уже спробувала вплинути на результат президентських перегонів. Борис Єльцин у січні у телефонній розмові з Президентом США Джорджем Бушем-старшим заявив: а ми не дамо Кравчуку нафти і це буде останній цвях у його домовину. Натомість команда Леоніда Кучми отримала для реалізації за кордоном 18 мільйонів тонн «чорного золота». За словами Олександра Коржакова, керівника охорони Бориса Єльцина, відповідне розпорядження підписав перший віце-прем'єр Олег Сосковець. Окрім того, на опонента глави держави працювали усі російські телеканали і більшість тамтешніх ЗМІ.

Уперше у 1994 році на президентських виборах пролилася кров — довірена особа кандидата на посаду Президента Івана Плюща, народний депутат Іван Бортник був тяжко поранений у голову, коли хотів сісти у свій автомобіль. Злочин не розкритий і досі, хоча минуло п'ятнадцять років. Тоді подія кували, що водночас Іван Бортник був головним фінансистом кампанії Івана Плюща. Можливо, саме тому Іван Степанович не зміг скласти конкуренцію не тільки двом Леонідам, але й тодішньому Голові Верховної Ради Олександру Морозу і економісту Володимирі Лановому.

Другий тур президентських виборів, який відбувся через два тижні, приніс нові сюжетні у перебіг політичного життя. Вперше було застосовано і адміністративний ресурс. Тодішній голова Дніпропетровської обласної ради Павло Лазаренко, який позиціонував себе прихильником Леоніда Кравчука, напередодні другого туру у вузькому колі, як стало відомо пізніше з достовірних джерел, дав команду: «Голосуємо за Кучму!». І, якщо в першому турі голоси в області між двома основними претендентами на булаву розподілилися майже порівну, то у другому — беззаперечну перемогу здобув Леонід Кучма.

Перший авторський відступ

З іншого боку, **президентська кампанія 1994 року відрізняється від попередніх і наступних тим, що тоді ходило багато чуток про домовленості двох Леонідів і їхніх команд безблизько передати владу.** Головні учасники тих подій спростовують цю версію, але є побічні докази їх існування. І один з доказів — поведінка Павла Лазаренка. У нього був конфлікт із оточенням прем'єра Леоніда Кучми. Зокрема, у 1993-1994 роках, оскільки головним претендентом на посаду представника Президента у Дніпропетровській області розглядалася кандидатура тодішнього міського голови обласного центру Валерія Пустовийтенка, який врешті за Леоніда Кучми змінив свого земляка на посаді прем'єра. Окрім того, відомо, що саме Павло Лазаренко пропонував у 1994 році на нараді на Банковій надрукувати три тиріййони купоно-карбованців і роздати їх людям (треба віддати належне Леоніду Кравчуку, який не погодився таким чином зберегти своє крісло, аби врешті не отримати нову гіперінфляцію після президентських перегонів).

Ще одним — побічним доказом — служить поведінка представників Донецької області. Якщо Юхим Звягільський наполягав на тому, що врешті Леонід Кравчук та Іван Плющ мають визначитися, хто з них піде на вибори першим номером, то молоде покоління господарів області не сумнівалося: главою держави має залишитися Леонід Кравчук. У регіональній газеті навіть з'явилася публікація про те, що «нові донецькі» хочуть бачити Леоніда Кравчука Президентом, а Володимира Шербаня — головою обласної ради. Однак результат другого туру виявився несподіваним...

...І знову ми повинні говорити про нові «технології», застосовані того року на президентських виборах. **Донбас завдав Леоніду Кравчуку жорстокої «поразки». Оскільки тут проживає май-**

же стільки виборців, як і в столиці, то ці два регіони і визначають результат будь-якої виборчої кампанії. У Києві явка на дільниці становила менше половини виборців, що й визначило результат другого туру. Кияни, ті, хто не поїхав у відпустки, віддали перевагу дачам та відпочинку за містом. Вони проігнорували волевиявлення за шекспірівським принципом: «Чума на ваші обидва домів». Натомість явка у Донбасі не «зашкалювала», однак була досить високою. А через три роки виникли запитання. Тоді народний депутат Володимир Шербань видав книжку спогадів, у якій розповідав про перебіг свого другого туру, коли він обирався головою обласної ради. А він збігався у часі — з другим туром президентських виборів. У своїй книзі Володимир Шербань стверджував, що о 16.00 в день другого туру зітхнув полегшенням: на дільниці прийшло 50 відсотків виборців плюс один. (Нагадаю: лише у такому випадку вибори могли визнаватися дійсними). А в підсумкових протоколах цифра явки зашкалювала. Попри те, що вибори закінчувалися в той рік о 20-й годині, до урн прийшло понад 70 відсотків виборців Донецької області.

За всіма канонами політичної науки за чотири години до закінчення голосування не може з'явитися понад двадцять відсотків виборців — перевірено не тільки в Україні. Згодом про цей «донецький феномен» розповів авторові цих рядків народний депутат другого скликання, директор однієї із шахт Володимир Амфілогов. «Після закінчення голосування ми взяли урни і пішли по хатах. Так і набрали необхідну кількість голосів за Леоніда Кучму». (Я вже писав про це і ніхто цей факт жодного разу не спростував). Але ця «технологія» для досягнення потрібного результату тривалий час з успіхом використовувалася як на президентських, так і на парламентських виборах. Сам Леонід Кравчук підтвердив цей факт, про який йому розповіли дещо пізніше народні депутати з фракції комуністів. (До речі, незадовго перед другим туром він видав розпорядження про призначення радниками Юрія Сханурова та колишнього керівника відділу ЦК по роботі з правоохоронними органами. Старі цекісти схопилися за голови: Кравчук хоче розколоти Компартію. Шоправда, в той саме день ці розпорядження були ануловані. Відтак і комуністи, і соціалісти прийняли неафішоване ніколи раніше рішення, направлене у низові структури партій: у другому турі підтримати Леоніда Кучму).

Водночас виникає кілька запитань. І — найголовніше — чому головою обласної ради обрали людину, яка нібито підтримувала на президентських перегонах Леоніда Кравчука, а за останнього проголосувало менше 10 відсотків виборців? І, щоб не розповідати Леонід Макарович, я схильний думати, що команда «написати відповідний результат» у Донецькій області пішла з Банкової, особисто від нього.

Схоже, тодішня еліта за спинами виборців домовилася передати владу з одних рук в інші демократичним шляхом і таким чином для цього написали відповідний сценарій. Мені невідомо, хто у штабі Леоніда Кравчука відповідав за переговори зі штабом Леоніда Кучми. А от від экс-прем'єра за зв'язок двох штабів відповідав Володимир Горбулін. Власне це — один з факторів, який вплинув на результат президентських перегонів Голови Верховної Ради Олександра Мороза. Хоча його у 1994 році підтримали комуністи, які вийшли з «підпілля» і на дочасних парламентських виборах отримали досить-таки потужний результат.

І на завершення ще один штрих. Більшість журналістів у тому році грала на боці головного опонента чинного глави держави. На прес-конференції після передачі влади Леонід Макарович дорікнув за це колегам і сказав: ви ще згадаєте рівень свободи слова при Кравчуку і пожалкуєте за моїми часами.

Володимир КОРОЛЮК.

Далі буде.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (з архіву Українформу).

Виграй золоту рукавицю

Так назвав лідер «Фронту змін» Арсеній Яценюк, перебуваючи на Дніпропетровщині, останні події у Верховній Раді

Він переконаний, що причина цього протистояння — зміни до закону про вибори Президента. «Цей закон має фактично перетворити обрання глави держави на призначення Президента від Блоку Юлії Тимошенко та Партії регіонів», — підкреслив він.

Народний депутат, як повідомляє прес-служба ініціативи Арсенія Яценюка «ФЗ», нагадав, що цим законом пропонується створення виборчих комісій тільки парламентськими фракціями. «Тобто всі комісії контролюватимуться тільки фракціями БЮТ і Партії регіонів. Але я впевнений, що це не пройде!» — зазначив Арсеній Яценюк.

Водночас він переконаний, що термін «технічний кандидат» не може бути застосований до жодної людини, яка йде на президентські вибори і набере бодай один відсоток голосів. «Зараз у нас із чинним

прем'єром однаковий рейтинг. Зовсім однаковий — та мені язык не повернеться назвати чинного прем'єра технічним кандидатом. Сказати так — означає образити мільйони людей, які підтримують цього політика», — наголосив Арсеній Яценюк.

Він також повідомив, що планує зустрітися з Віктором Януковичем у другому турі президентських виборів.

Нині, вважає парламентарій, українська влада паралізована виборчою кампанією. «Усі пішли на фронт, але не на фронт змін», — підкреслив він.

Фото Миколи М'ЯКШИКОВА (Українформ).

Під час робочої поїздки до Дніпропетровська Арсеній Яценюк побував на акумуляторному заводі міжнародної науково-промислової корпорації «Веста» (на знімку). З робітниками ж заводу імені Петровського народного депутатаві поспілкуватися не вдалося через те, що на територію заводу його не пропустили.

Традиційно... на трьох

Лише рік минув після IV з'їзду Федерації роботодавців України, який зафіксував демократичні зміни у засадничих принципах діяльності цього об'єднання. В одній з моїх публікацій з цього приводу було сказано: **«Каменярі» продовжали стіну формалізму у відносинах влади і сторони роботодавців, продемонстрували потенціал вітчизняної бізнесової громади, її прагнення до демократизації суспільства. Нині — наступний крок за партнерами по стороні. Чи й надалі їх долатимуть кар'єрні (біля влади) або політичні амбіції, чи вони приєднаються до загального ланцюга громади роботодавців, не витлумачуючи законодавство з вигодою лише для себе та не використовуючи недостатню обізнаність частини своїх колег щодо соціального діалогу в безчесній конкуренції? Від цього залежать реформи у суспільних відносинах на шляху до Європи...»**

Рік судової тяганини щодо лідерства у ФРУ, сепаратистського захоплення представницьких повноважень сторони роботодавців у переговорах з урядом та профспілками Конфедерацією роботодавців України та Всеукраїнською асоціацією роботодавців, залучення Федерацією роботодавців України до цих скандалів не лише колег по стороні, а й Міжнародної організації роботодавців та експертів Міжнародної організації праці при ООН в особі Генерального секретаря МОР Антоніо Пеньялоси.

І раптом... після підписання березневого (2009 року) сепаратистського Меморандуму про взаєморозуміння між ФРУ, КРУ та ВАР на полі бою запанувала тиша. Здавалось би, нарешті вибудувався стрижень синергії роботодавців (підприємців, які користуються найманою робочою силою), якби не олігопольний розподіл впливу між учасниками меморандуму в царині обстоювання інтересів вітчизняних роботодавців. Виявляється, ФРУ, КРУ і ВАР цікавить лише формування представницьких сторін роботодавців у складі тристоронніх органів соціального діалогу (до речі, це потужний політично-рейтинговий мотив) та колегіальних органів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування (їх мільярдні капітали напружують усі підприємці та наймані працівники — теж неабиякий мотив).

Авторитарно-демократичною угодою від 7 липня 2009 року, відповідно до меморандуму, цими трьома об'єднаннями створено спільний представницький орган. Такий собі консорціум, слід думати, для локалізації конкуренції на період передвиборних баталій як між

його засновниками, так і інших об'єднань.

До речі, щодо інших, то... хто вони такі?.. «По барабану» їхні конституційні права... Якщо хочете — обстоюйте свої інтереси через трійцю підписантів, не хочете — не обстоюйте! Третього не дано: долучитися до угоди (за положеннями меморандуму) можна лише через ФРУ, КРУ чи ВАР. Тож лідери цих об'єднань роботодавців вкотре заходилися накривати сторону роботодавців герметичним **«ковпаком»**, під який жоден «чужий» не пробереться.

А поки що на поверхні величезне прагнення нещодавно утворених організацій залишити на узбіччі соціального діалогу навіть підписантів Генеральної угоди між урядом об'єднаннями роботодавців і підприємців та профспілками та деякі нові об'єднання організацій роботодавців України.

Виявлена зневага до значно більшого контингенту роботодавців, досі не залученого до складу жодної організації чи об'єднання!

До речі, вистачає й тих, хто входить одразу до кількох організацій та об'єднань.

Отак і живемо — суто по-ленінськи: крок уперед, до Європи — два назад, до тоталітарної минувшини. Намагаємось прогресувати, бігаючи по колу — отакий наш неповторний «стиль».

Та хто б не взяв нині гору в стороні роботодавців, це верховенство все одно тимчасове з двох причин:

— з часом **«олігополізація»** вдарить і по самих організаторах олігополії;
— ті, хто залишився поза меморандумом, ще не сказали свого слова...

Віктор ХМІЛЬОВСЬКИЙ,
шеф-редактор журналу «Роботодавець»,
заслужений економіст України.

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Страховикам хочуть передати оформлення ДТП

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування повноважень при оформленні матеріалів ДТП між органами внутрішніх справ і страховиками та вдосконалення їх діяльності.

Законопроектом (реєстр. №4652), поданим народним депутатом Ю. Прокопчуком, пропонується внести зміни до закону «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», передавши страховикам повноваження оформлення матеріалів дорожньо-транспортних пригод, у яких постраждали застраховані транспортні засоби та відсутні травмовані чи загиблі особи.

Крім цього, до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку із запровадженням апеляційного оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення, пропонується внести низку уточнюючих поправок до статей 321-1, 322.

Автор аргументував прийняття законопроекту необхідністю удосконалення порядку оформлення матеріалів ДТП, який зараз активно обговорюється громадськістю. За його словами, аналіз дорожньо-транспортних пригод в Україні свідчить, що впродовж останніх років ситуація на автодорогах постійно ускладнювалася. Тільки за 4 місяці цього року задокументовано понад 28 тис. ДТП за участю застрахованих транспортних засобів, або 40% від загальної кількості.

Ю. Прокопчук звернув увагу на те, що матеріали всіх без винятку ДТП згідно із чинним законодавством оформлюються виключно органами внутрішніх справ. З урахуванням стану аварійності та кількості працівників міліції, задіяних на оформленні цих пригод, щоденно виникають ситуації, коли постраждалі в ДТП громадяни змушені годинами чекати приїзду працівників міліції, які у цей час оформлюють попереднє незначне ДТП, де отримали подряпини застраховані транспортні засоби.

Члени комітету підтримали законопроект, прийняття якого, на їхню думку, дасть можливість ефективно використовувати сили та засоби органів внутрішніх справ, сприятиме поліпшенню діяльності у сфері страхування, підвищенню рівня довіри громадян до неї.

FATF може поліпшити наш рейтинг

Голова Комітету у закордонних справах Олег Білорус зустрівся із Представником Генерального секретаря Ради Європи з координації програм співробітництва в Україні Аке Петерсоном.

Під час зустрічі основну увагу було зосереджено на питаннях безпеки. О. Білорус поінформував гостя про хід міжнародної конференції з питань безпеки в рамках МПА СНД, що відбулася напередодні, та про позицію Комітету у закордонних справах в питаннях безпеки: глобальний підхід, недопустимість фрагментації існуючих систем безпеки та залучення України до безпекових блоків. Базуючись на цих засадах, О. Білорус висловив окремі зауваження до концепції «Нової архітектури європейської безпеки» президента Росій-

ської Федерації Д. Медведєва. Голова Комітету у закордонних справах поділився досвідом роботи Парламентської асамблеї Організації з безпеки та співробітництва в Європі, в якій він уже тривалий час обіймає посаду віце-президента, зокрема, стосовно мирного врегулювання «заморожених» конфліктів.

У свою чергу, представник Генерального секретаря Ради Європи з координації програм співробітництва в Україні А. Петерсон поінформував Комітет у закордонних справах про хід виконання Плану дій Ради Європи щодо України на 2008—2011 рр., приділивши окрему увагу питанням реформування сфери судочинства та боротьби із корупцією. Так, А. Петерсон дав високу позитивну оцінку ухваленню у першому читанні проекту закону «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (реєстр. №3062), та висловив побажання щодо якнайскорішого ухвалення згаданого законопроекту в цілому. Це, на його думку, дасть можливість Україні, зокрема, покращити свій рейтинг у Міжнародній комісії з боротьби з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом (FATF).

Сторони погодилися розпочати з вересня 2009 року спільні зустрічі Офісу Ради Європи в Україні, зацікавлених комітетів Верховної Ради України та Постійної делегації Верховної Ради України у Парламентській асамблеї Ради Європи. На думку учасників зустрічі, це допоможе скоординувати дії, спрямовані на перехід до пост-моніторингового діалогу між Україною та Радою Європи, який є щабелем для набуття Україною членства в Євросоюзі.

За повідомленням інформаційного управління апарату Верховної Ради.

Кримінальну справу про загибель студентки зі Львова на атракціоні в парку Харкова відправлено на дорозслідування (Укрінформ)

У законопроекті «Про прокуратуру» не враховано жодного зауваження європейських експертів — висновок Венеціанської комісії (Укрінформ)

Проблеми судової реформи в контексті правових позицій Конституційного Суду України

1. Загальні положення

Під правовими позиціями, на думку, наприклад, судді Конституційного Суду України (далі — КСУ) П. Ткачука, слід розуміти результат інтерпретаційної діяльності Суду у формі висновків, роз'яснень, правоположень, доктрин, у яких містяться тлумачення неясного смислу закону, правова оцінка або правове визначення, сукупність правових уявлень та знань щодо вирішення конкретної ситуації, які є обов'язковими для всіх суб'єктів правовідносин. Правові позиції КСУ можуть виконувати праворегулятивну (через конституціоналізацію відповідних правовідносин) та правозахисну (гарантуючи права громадян) функції.

На наш погляд, існує **два моделі** правових позицій КСУ: одна модель заснована на засадах правової держави; друга — на засадах верховенства права. **Перша модель** правових позицій Суду формується в процесі встановлення ієрархії правових норм різної юридичної сили. **Друга модель** правових позицій КСУ базується на пріоритетах природних людських цінностей: справедливості, гуманності, розумності і т. д. Наприклад, правові позиції Конституційного Суду України у справі про скасування смертної кари (1999 рік) засновані на цінності людського життя (гуманізму). Тоді як правові позиції КСУ, зокрема, у справі про земельні аукціони (2008 рік) базуються на ієрархії норм Конституції і законів України. У цій справі Суд дійшов висновку про неконституційність положень акта уряду про здійснення ним законодавчих повноважень.

Запропонований поділ правових позицій Конституційного Суду України має суттєве значення при виборі методології вирішення тих чи інших правових проблем в житті української держави і суспільства. В тому числі й проблем судово-правової реформи, яка є предметом виключної уваги Верховної Ради України та Президента України, а також громадянського суспільства.

Досвід свідчить: правові позиції КСУ як єдиного органу конституційної юрисдикції мають особливий вплив на інститути, пов'язані зі здійсненням правосуддя, статусом суддів тощо. Тому й не дивно, що Суд своїми правовими позиціями реально впливає на підготовку та проведення судово-правової реформи в Україні: по-перше, ці позиції фактично служать одним із важливих джерел формування доктрини, а також — конституційного і законодавчого забезпечення цієї реформи; по-друге, правові позиції КСУ морально та юридично зв'язують законодавця, і тому в питаннях судово-правової реформи він повинен їх принаймні враховувати, якщо не додержуватись.

2. Суть реформування

Одним із центральних питань судово-правової реформи, на думку багатьох, є облаштування сучасного **судоустрою** в Україні. Правові позиції КСУ з питань функціонування судової влади, крім організаційно-інституційних, включають також питання ціннісної орієнтації судової влади — загальних принципів права: справедливості, чесності, доступності, розумності й т. п. Вони мають важливе значення для реформи судоустрою, який повинен відповідати потребам і запитам громадянського суспільства, забезпечувати підвищення соціальної ефективності судової влади тощо.

Але ключова проблема судово-правової реформи — це пок-

ращення захисту прав і свобод громадян. Тому й організація судової влади, й принципи її функціонування мають бути підпорядковані в кінцевому рахунку завданням захисту прав громадян. Для цього, власне, і потрібна реформа судової влади, наголошуємо, цивілізаційного, а не чисто структурно-функціонального типу, як це переважно пропонується авторами її концепцій. Основна відмінність реформи цивілізаційного типу полягає в тому, щоб закласти нові морально-ціннісні засади організації та функціонування судової влади, а через останню — впровадити ці засади в суспільне й державне життя.

Відомо, що проблеми судової влади — не тільки в правових, матеріальних чи інших практичних питаннях, хоча й вони мають суттєве значення, скільки в зміні цивілізаційної парадигми її розвитку. Одним із головних наслідків цього має бути перехід суддів до нового правового світогляду, що базується на ідеології природного права (верховенства природного права над позитивним правом) та заснованих на ньому цінностей і принципів організації та здійснення влади — правової держави і верховенства права: верховенства моралі над правом і права над політикою. Поки що більшість українських суддів стоїть на позиціях юридичного нормативізму, який віддаляє народ і владу та посилює недовіру народу до влади.

3. Механізм реформування

Досвід останніх 12—15 років реформування судової системи в Україні свідчить, що структурно-функціональні зміни цієї системи нерідко супроводжуються негативними наслідками: зростанням бюрократизму, корупції, некомпетентності тощо. Це найкращий доказ того, що Україні в першу чергу необхідно проводити не структурно-функціональне реформування судової влади, а сприяти переорієнтації старих цінностей, які панують серед її носіїв і представників. Тому дана ситуація висуває перед судовими реформаторами глобальну проблему вироблення та запровадження в судову систему нових морально-ціннісних орієнтацій.

На нашу думку, як на етапі проголошення незалежності України, так і зараз головною перешкодою на шляху утвердження, зокрема, справедливого суду є сама судова система пострадянського типу, в якій все ще впливовими є старі командно-адміністративні традиції. Адже від минулого українські суди успадкували боротьбу з суддівським інакодумством (суддями-«білими воронами»), кар'єризм, зверхне ставлення до простих людей тощо. Водночас у судовій системі бракує нових демокра-

тичних звичаїв, заснованих на конституційних традиціях українського народу (рівності, виборності, самоврядування тощо).

Реформу цивілізаційного типу в судово-правовій системі не так складно здійснити: важливо, зокрема, визначити ключові інститути, які мають вивести цю систему на новий, вищий рівень. Інноваційним «мотором» реформи судової влади може стати, на нашу думку, й КСУ. Але сьогодні для впровадження цивілізаційних змін у судову систему єдиний орган конституційної юрисдикції повинен додатково отримати необхідні повноваження та гарантії.

Так, Суд, на думку фахівців, потрібно наділити правом розглядати конституційні скарги громадян. Це суттєво покращило б захист прав і свобод людини та громадянина й стало б серйозним сигналом для судової системи щодо її практичної переорієнтації з формального застосування закону до його впровадження з урахуванням загальнолюдських цінностей. По суті тільки після цього, на думку експертів, судова система більш-менш реально рухатиметься до демократичної європейської моделі, як це свого часу відбулося в країнах Балтії, Центральної і Східної Європи.

Можливо, для розгляду конституційних скарг громадян потрібно буде збільшити склад КСУ і надати право приймати остаточні рішення у відповідних справах його Колегіям. Розгляд Судом конституційних скарг громадян, між іншим, сприятиме напрацюванню більш широкого кола правових позицій, які впливатимуть на стан захисту прав громадян та зміцнення конституційних засад судової діяльності тощо. На разі ж КСУ, який приймає близько 30 рішень на рік та близько 100 ухвал (дані 2008 року), навряд чи може серйозно впливати на хід судово-правової реформи в Україні.

Підвищенню ролі КСУ сприяла б і його тісніша співпраця з структурами влади, зокрема з парламентом, шляхом надання Суду права вносити пропозиції стосовно вдосконалення чинного законодавства тощо.

4. Ціннісні аспекти

Для проведення судово-правової реформи необхідним видається прийняття закону про виконання рішень і застосування правових позицій КСУ (за аналогією із законом «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»). У ньому, зокрема, слід було б розвинути положення частини третьої статті 152 Конституції України про відшкодування державою матеріальної чи моральної шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними. Це суттєво підвищило б роль правових позицій КСУ у справі правозахисту громадян тощо.

Справі судово-правової реформи також могло б зарадити більш активне, ніж сьогодні, застосування судами загальної юрисдикції правових позицій КСУ. Це значить, що в зазначеному законі слід закріпити такі положення:

а) рішення загальних і спеціалізованих судів повинні відповідати не тільки формальному закону, а й загальним принципам права, а й їх визначає Конституційний Суд;

б) громадяни повинні мати право оскаржувати будь-які судові рішення, аж до Верховного Суду України, якщо закони, на яких вони базуються, суперечать загальним принципам права, встановленим Конституційним Судом;

в) на будь-якій стадії судового

процесу в судах загальної юрисдикції громадянин повинен мати право заявляти про неконституційність закону, який до нього застосовується, і вимагати звернення суду з даного питання до КСУ;

г) якщо після розгляду справи громадянина всіма судовими інстанціями України питання про конституційність законів, на підставі яких було ухвалено рішення, не передано до КСУ, то громадянин повинен мати право напряду звертатися до Суду і вимагати скасування неконституційного закону чи його положення.

Судова практика Конституційного Суду України виробила такі загальноновизнані принципи права, які можуть застосовуватися судами загальної юрисдикції для приведення їх судової практики до вимог верховенства права та правової держави:

— принцип справедливості (Рішення від 2 листопада 2004 року №15-рп/2004 (справа про призначення судом більш м'якого покарання); від 24 березня 2005 року №2-рп/2005 (справа про податкову заставу);

— принцип пропорційності (Рішення від 2 листопада 2004 року №15-рп/2004 (справа про призначення судом більш м'якого покарання); від 20 червня 2007 року №5-рп/2007 (справа щодо кредиторів підприємств комунальної форми власності);

— принцип рівності (Рішення від 22 вересня 2005 року №5-рп/2005 (справа про постійне користування земельними ділянками);

— принцип гуманізму (Рішення від 11 жовтня 2005 року №8-рп/2005 (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання);

— принцип визначеності та ясності правової норми (Рішення від 24 березня 2005 року №2-рп/2005 (справа про податкову заставу); від 22 вересня 2005 року №5-рп/2005 (справа про постійне користування земельними ділянками) тощо.

Таким чином, КСУ вже напрацьовано певне коло правових позицій, застосування яких сприяло б морально-ціннісній переорієнтації діяльності органів судової влади та більш ефективному захисту прав і свобод громадян. Ці правові позиції Суду також необхідно певним чином закріпити в зазначеному законі.

5. Структурно-функціональні аспекти

Як уже зазначалось, після визначення ціннісних засад судово-правової реформи необхідно — з урахуванням правових позицій Конституційного Суду України — формувати її структурно-функціональні аспекти. До останніх належать проблеми:

а) незалежності судів і суддів всієї України;

— від політиків — закладено в правових позиціях Конституційного Суду України в рішеннях від 19 травня 1999 року №4-рп/99 (справа про запиту народних депутатів України); від 21 травня 2002 року №9-рп/2002 (справа про Закон України «Про Вищу раду юстиції»);

— щодо фінансової незалежності суддів — Конституційний Суд України з цього питання ухвалив ряд рішень — у 2002, 2004, 2005, 2007 і 2008 роках¹;

Проблеми етичної незалежності суддів ще не знайшли відображення в правових позиціях КСУ. Але якщо в Україні буде законодавчо запроваджено, зокрема, інститут репутації судді², то Суд, розглядаючи справи з даного питання, зможе викласти свої позиції.

б) призначення суддів на адміністративні посади. Відомо, що призначення їх Президентом

України визнане Судом неконституційним (Рішення від 16 травня 2007 року №1-рп/2007 (справа про звільнення судді з адміністративної посади). Такі призначення, на думку фахівців, мають здійснювати органи суддівського самоврядування за результатами незалежного тестування суддів-кандидатів на ці посади;

в) системи судів: спираючись на правові позиції Конституційного Суду щодо можливості до судового вирішення спорів та доктрини участі народу в здійсненні правосуддя, вчені й фахівці пропонують запровадження нового інституту судової системи — мирових суддів, які б формувалися територіальними громадами. Аналіз громадської думки суддів апеляційних судів Автономної Республіки Крим, областей та міст Києва і Севастополя свідчить, що вони активно підтримують ідею запровадження інституту мирових суддів.

Очевидно, що існує і багато інших правових позицій Конституційного Суду України, які можуть сприяти структурно-функціональному реформуванню судової системи.

6. Висновки і пропозиції

1) Конституційний Суд України виробив певні правові позиції, які можуть служити завданням судово-правової реформи цивілізаційного типу як з точки зору змісту, так і методології її проведення.

2) Морально-ціннісні аспекти цієї реформи повинні бути офіційно визнані головним її змістом. Тому дану реформу в певному сенсі можна назвати цивілізаційною; переважно вона повинна орієнтуватись на нові морально-цивілізаційні критерії судової діяльності (права людини, їх ефективний захист тощо); структурно-функціональні та інші формально-юридичні зміни в судовій системі мають бути лише допоміжними засобами досягнення мети зазначеної реформи.

3) Необхідно прийняти закон «Про виконання рішень і застосування правових позицій Конституційного Суду України», який би врегулював питання:

а) виконання рішень КСУ в парламентській, адміністративній та муніципальній практиці;

б) застосування правових позицій Суду в судовій практиці судів загальної юрисдикції;

в) порядку відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої неконституційними законами, їх положеннями;

г) інші питання, що стосуються предмета його регулювання.

Враховуючи те, що ідеї верховенства Конституції України отримують дедалі більшу підтримку з боку як громадян, так і вищого керівництва держави, є сподівання, що роль правових позицій КСУ для судово-правової реформи надалі зростатиме.

Володимир КАМПО,
суддя Конституційного Суду України,
кандидат юридичних наук,
заслужений юрист України.

¹ Наприклад, див.: Рішення Конституційного Суду України від 11 жовтня 2005 року №8-рп/2005 (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання); Рішення Конституційного Суду України від 18 червня 2007 року №4-рп/2007 (справа про гарантії незалежності судді); Рішення Конституційного Суду України від 22 травня 2008 року №10-рп/2008 (справа щодо предмета та змісту закону про Державний бюджет України).

² Інститут репутації судді полягає в тому, що в разі його зниження в недостойній поведінці суддя не повинен вимагати доказів, а має захищати свою честь і гідність у суді.

Дивом ухилився від падаючої на голову кахельної плитки

СИТУАЦІЯ

У Шаргородському районному суді (Вінницька область) небезпечно працювати для життя і здоров'я як працівників суду, так і відвідувачів. Через аварійний стан приміщення. Тому суд припинив роботу. Так записано в рішенні колегії державної судової адміністрації у Вінницькій області. Випику з цього документа вміщено у вестибюлі суду. Недавно тут провалилася підлога. З-під провалля проступила труба, в якій знаходиться, як нам пояснили, електричний кабель високої напруги. Працівники суду перестрибують через западину, боячись наступити на трубу, щоб, бува, не «стукнуло» електрикою.

У вбиральню, яка поруч, заходити теж небезпечно. Якось один із суддів відчинив двері, а в цей час зі стеди полетіла кахельна плитка. «Йому дивом вдалося ухилитися від біди, — каже голова Шаргородського районного суду Тетяна Соколовська, показуючи поламані двері й залишки плитки на стінах і стелі. — Хіба сюди можна заходити без страху?»

Стоячий суд

Шаргородський районний суд називають... стоячим. Тут не тільки тісно в кабінетах. 14 працівників апарату працюють у чотирьох кабінетах. Площа найменшого з них — 7,5 квадратного метра, а найбільшого — 16,4 кв. м. Це при тому, що четверо з них розміщені в кімнаті для нарад. Коли судді заходять до неї, всі працівники, зрозуміло, поступаються їм місцем і на час наради залишають приміщення. У провідного спеціаліста інформаційно-технічного забезпечення роботи суду взагалі нема робочого місця. Михайло Левадний,

стоячи, тулиться в одній з кімнат, де працюють четверо фахівців.

— Хтось устане — я сяду, — усміхається чоловік. — Так і працюю. Чому обрав саме цю кімнату? Бо тут працює дружина. У неї є своє робоче місце. Час від часу поступається ним, щоб ноги не так боліли. Під столом у неї моє знаряддя праці — запакована в коробці комп'ютерна техніка.

— У нас нема вільного жодного квадратного метра, — пояснює голова суду, показуючи одну за одною кімнати, в яких туляться працівники. — Ми орендуємо в цьому будинку 323,1 квадратного метра площі. Це приблизно у два рази менше, ніж мало б бути за нормативами.

У чотирьох суддів умови не кращі. Кабінети так само тісні. Тим часом більшість кримінальних справ вони розглядають... у себе в кабінетах. «Це є грубим порушенням вимог чинного законо-

давства, тому часто викликає справедливі скарги учасників судового процесу, — наголошує голова суду пані Соколовська. — Як нам діяти інакше, коли маємо тільки одну залу для судових засідань і та пристосована для роботи?»

Адвокатська будка

Нема тут кімнат для помічника голови суду, консультанта, судового розпорядника. Відсутні приміщення для прокурорів, адвокатів і навіть для заарештованих осіб. Один з адвокатів обладнав свій кабінет у вестибюлі. Адвокатська будка, як називають це приміщення, має розміри 1,5 на 2 метри. Двері нижчі за зріст людини, треба згинатися, щоб проникнути до адвоката.

— У таке важко повірити, але в нас нема де зберігати поточні справи, — продовжує голова суду. — Ті справи, що вже закінчили, зберігаємо в архіві, але приміщення тісне і все там, як-то кажуть, тріщить по швах.

За словами співрозмовниці, Законом «Про судоустрій України» передбачено площі для обладнання кімнат для судової міліції і судових розпорядників. Нема таких у Шаргородському районному суді. Ніде обладнати і кімнату речових доказів. Не обладнано окремих вхід для конвоювання арештованих. Навіть не встановлено пожежно-охоронну сигналізацію. Будівля поволі вгрузає в землю. Що це так, добре видно по металевих ґратах, встановлених на вікнах. Вони знаходяться на одному

рівні, вікна — на іншому. Вікна не відчиняють навіть для того, щоб вимити. Кажуть, потім не вдасться зачинити. У всіх кабінетах відчувається запах цвілі. Тут підвищена

динку ослаблений фундамент. Його експлуатацію заборонили відділ архітектури та містобудування райдержадміністрації, санстанція, пожежники. Недавно голові суду подали припис із міліції. Начальник Шаргородського райвідділу УМВС повідомив, що очолювана ним установна припиняє обслуговування районного суду. До того часу, доки не буде виконано всі умови, передбачені Законом

«Про судоустрій в Україні». Припис внесено з метою запобігання можливій втечі заарештованих з кімнат судових засідань, нападів на конвой, на учасників процесу і самого суду, а також захопленню заручників.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

На знімку: Михайло Левадний, якого не забезпечили робочим місцем, біля провалля у вестибюлі.

Фото автора.

ДОВІДКА

Шаргородський районний суд має одне з найбільших середньомісячних навантажень серед судів Вінниччини. Торік на одного суддю припадало в середньому 200 справ. Середній показник в Україні — 160 справ. Протягом минулого року до суду надійшло більше дев'яти тисяч справ і матеріалів.

вологість. «У нас нема жодного працівника, який би не хворів в осінньо-зимовий період, — уточнює пані Соколовська. — А хіба зараз, улітку, ми не вдихаємо запах грибка?»

Суд орендує частину приміщення в адмінбудинку, що належить управлінню Держстатистики. Тридцять років тому його здали в експлуатацію. Кажуть, споруда не витримала випробування часом, бо було допущено порушення під час будівництва. Фахівці зазначають, що ремонтувати його нема сенсу. В бу-

Коментар

Начальник державної судової адміністрації у Вінницькій області Василь БІЛИК:

— Забезпечення судів приміщеннями — це компетенція місцевої влади. На жаль, поки що нам ніяк не вдається знайти спільної мови з керівництвом Шаргородського району. Є два реальні шляхи вирішення проблеми. Перший — розмістити суд у приміщенні управління агропромислового комплексу. Щоправда, проти цього категорично виступають не тільки в районі. Письмову відмову маємо з обласного управління АПК. Другий варіант — придбання окремого будинку, який виставила на продаж одна з підприємницьких структур. Будинок відповідає всім встановленим законодавством нормативам щодо створення належних умов для роботи суду, маю на увазі площу приміщення. В управлінні АПК вона не відповідає передбаченим нормативам.

До вирішення питання долучилися керівники області — і голова облдержадміністрації, і голова облради, але поки що проблему не вирішено. Тому нам не залишилося нічого іншого, як зупинити роботу суду. В жодному іншому районі області нема проблем зі створенням умов для роботи судів.

Бездомна Феміда

Чернівецький адміністративний суд з одного приміщення виганяють, до іншого не пускає прокурор

Конституція України гарантує захист прав і свобод людини та громадянина в суді, право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. І ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в Адміністративному суді. Звучить серйозно та справедливо. Не секрет, що далеко не все в судових інстанціях відповідає цій букві закону. Не тільки через непорядність деяких суддів (останні гучні скандали пам'ятні всім), не через хибні чинного законодавства, безпідставне зволікання у розгляді справ тощо. Ситуація, в якій опинився Чернівецький окружний адміністративний суд, має настільки дивний вигляд, що навряд чи подібний приклад можна знайти в історії українського судочинства. Із подій, які останнім часом розвинулись довкола місця розміщення окружного суду, можливо, й з деяким перебільшенням, випливає те, що незабаром судді розглядатимуть справи десь у парку, а ухвали і рішення виноситимуть на колінах. Судити самі.

Згідно з указом Президента 2004 року було створено систему місцевих та апеляційних адміністративних судів, в тому числі Чернівецький окружний адміністративний суд. У цьому указі йшлося про необхідність невідкладного забезпечення судів службовими приміщеннями. У травні 2008-го Чернівецький окружний адміністративний суд зареєстровано як юридичну особу за адресою вул. Федьковича, 52, де розташоване Територіальне управління Державної судової адміністрації України в Чернівецькій області. Про фактичне розміщення тут суду не йшлося — ані архітектура, ані площ приміщення не дозволяли забезпечити тут навіть більш-менш нормального функціонування суду. Тому на першому етапі було вирішено укласти договір оренди з чернівецькою приватною фірмою про оренду приміщення до вирішення проблеми із пошуком придатної будівлі для розміщення суду. Не таємниця, що подібних вільних муніципальних приміщень у Чернівцях небагато. А орендоване, площею трохи більше 400 кв. м, не повністю відповідало потребам, бо давало можливість укомплектувати штат суддів та судових працівників ледь на третину.

І це за того, що зараз на розгляді перебуває близько 1000 справ! Про яку своєчасність і оперативність може йтися? Але треба було розпочинати роботу, що й було зроблено на початку березня 2009 року. До речі, за логікою суд мав би бути розташований у місці, з яким є більш-менш нормальне транспортне сполучення, а не в нетрах дрібних вулиць в районі об'їзних шляхів на вул. Кармелюка, де навіть мені непросто було його знайти. Проте на той час іншого варіанта не було.

А вже невдовзі виникла ситуація, про можливість якої я згадував. Перед судом виникла цілком реальна перспектива опинитись на вулиці. Річ у тому, що, як розповів голова Чернівецького окружного адміністративного суду Анатолій Огородник, коли укладали договір оренди приміщення на вул. Кармелюка, було гарантоване бюджетне фінансування витрат на оренду. Але вже цього року фінансування витрат Адміністративного суду здійснюється лише на заробітну платню та енергоносії. У результаті станом на перше червня цього року борг суду перед орендодавцем становив 95 тис. 275 грн. За цих умов навряд чи може йтися про продовження терміну оренди, який вже завершився. Тому постала вимога звільнити приміщення.

Утім, ще в лютому 2009-го, коли стало зрозумілим, що невдовзі виникне саме така ситуація, виконком міської ради знайшов можливість виділити приміщення для розміщення суду в центральній частині міста на вул. Фрунзе, 2а, в якому розташовано наразі військову прокуратуру. Право власності на нього належить місту, що підтверджено відповідним свідоцтвом.

«...На сьогоднішній день вищезазначені рішення виконавчого комітету і угода між ним та судом є чинними, а вказаний варіант розміщення суду — єдиним шляхом забезпечення його належним службовим приміщенням, — ідеться у зверненні суддів Чернівецького адміністративного суду до Віктора Ющенка. — Крім того, в цьому приміщенні раніше розташовувався військовий суд Чернівецького гарнізону, після ліквідації якого приміщення без правових підстав займають прокуратура Чернівецького військового гарнізону та аналітичне від-

ділення військової розвідки (всього одинадцять осіб на 1256,6 кв. м службової площі)». Що ж, непогане таке приміщення в одному з найпрестижніших районів у центрі міста, де вартість оренди метра офісної площі вимірюється тисячами доларів. Але переселити прокуратуру і військових аналітиків (прийнятні варіанти пропонувались) з такої «хатинки» непросто. Бо вони вважають її своєю. Для з'ясування обставин проведено оперативну нараду при голові облдержадміністрації. В ній взяла участь міський голова М. Федорук, заступник голови Державної судової адміністрації України В. Капустинський, військовий комісар гарнізону Ю. Буліч, інші не менш поважні посадовці. Метою наради було вивчити ситуацію, яка склалася довкола забезпечення Чернівецького окружного адміністративного суду службовим приміщенням. Сам військовий прокурор участі в нараді не взяв, а прокуратуру представляв його заступник В. Вдовиченко. До речі, представники військового відомства — єдині з учасників наради, хто протокол не підписав. А в цьому документі, за висновками якого голова Чернівецької

ОДА звернувся до Прем'єр-міністра Юлії Тимошенко, наводяться дуже цікаві факти. Зокрема, в ньому стверджується таке: «...Зазначені військові структури посиляються на те, що дозвол на переселення їм не дає Міністерство оборони України». Але ж, вибачте, військова прокуратура підпорядкована не міністерству, а Генеральній прокуратурі України.

То навіщо прокурорам так перейматися приміщенням, яке, на думку Міністерства оборони, належить їм? Хай болить голова у військових. А, може, тому що, як повідомляється у листі до прем'єрки: «...військовий прокурор та його заступник облаштували в ньому житло, а також незаконно розмістили в ньому приватну фірму...» А це вже ближче до істини. Бо коли свого часу співробітники суду спробували потрапити до приміщення військової прокуратури, їх просто не пустили вартові. Отже, оберігали

якусь державну таємницю. В такому разі простіше покласти на дах кулемет, і тоді вже точно ходен суд не підступиться. Правда, поки що військові органи вирішили піти законним шляхом. І оскаржили в суді право власності Чернівецької міської ради на будівлю на вул. Фрунзе, 2а. Суд першої інстанції, а також Апеляційний суд визнали, що спірний будинок усе ж такі комунальна власність міста. Правда, Верховний Суд повернув на додатковий розгляд у першу інстанцію. Чи може це означати, що будинок належить таки військовим? Скоріше, у військових також працюють досить досвідчені юристи, здатні затягнути справу на невизначений термін. Адже упустити з надійних рук захисників вітчизни шматок, вартість якого за нинішніми цінами на нерухомість у центрі Чернівців може вимірюватись цифрами із шістьма нулями, дуже не хочеться.

В усякому разі після проведеної оперативної наради обласна влада вважає, що ситуація вимагає компетентного та оперативного рішення Кабінету Міністрів України, для чого необхідно створити міжвідомчу комісію із представників Кабміну, Чернівецької облдержадміністрації, Фонду держмайна, Вищого адміністративного суду, правоохоронних та контролюючих органів, Міністерства оборони, Державної судової адміністрації та чернівецької міської влади, яка повинна перевірити законність дій прокуратури, Чернівецького гарнізону, Міністерства оборони стосовно ефективного використання службових приміщень на вул. Фрун-

зе, вжити узгоджених заходів щодо шляхів переселення військових структур в інші вільні приміщення. А їх, зокрема у тому самому Чернівецькому міському військоматі та інших, що належать Міністерству оборони, неміряно для таких великих і перевантажених роботою структур, як прокуратура гарнізону, в складі якої працюють менше десяти осіб плюс чотири розвідники-аналітики. А тим часом чернівецькі судді готуються до виселення навіть з тих тихих непристосованих кімнат, які мали. Біля суду, точніше, нинішнього його офісу на вул. Кармелюка, тісняться десятки автомобілів, на яких до суду прибули відповідачі, позивачі, свідки.

Сергій СУЛИМА.

Під столом знаряддя праці — запакована в коробці комп'ютерна техніка

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про засади запобігання та протидії корупції

Цей Закон визначає основні засади запобігання та протидії корупції в публічній і приватній сферах суспільних відносин, відшкодування завданої внаслідок вчинення корупційних правопорушень шкоди, поновлення порушених прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав чи інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

**Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

близькі особи — подружжя, діти, батьки, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки, усиновлювачі, усиновлені, а також інші особи за умови їх постійного проживання разом із суб'єктом, визначеним у частині першій статті 2 цього Закону, і ведення з ним спільного господарства;

конфлікт інтересів — реальні або такі, що видаються реальними, протиріччя між приватними інтересами особи та її службовими повноваженнями, наявність яких може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень;

корупційне правопорушення — умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 2 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність;

корупція — використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди такій особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей;

неправомірна вигода — грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги матеріального або нематеріального характеру, що їх обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову, без законних на те підстав.

Стаття 2. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення

1. Суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення є:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування:

а) Президент України, Голова Верховної Ради України та його заступники, Прем'єр-міністр України та інші члени Кабінету Міністрів України, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад;

в) державні службовці;

г) посадові особи місцевого самоврядування;

г) військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань;

д) судді Конституційного Суду України, професійні судді, народні засідателі і присяжні;

е) особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, податкової міліції, державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

е) посадові особи і працівники органів прокуратури, дипломатичної служби, митної служби, державної податкової служби;

ж) посадові та службові особи інших органів державної влади;

2) особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування:

а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені в пункті 1 частини першої цієї статті, але одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету;

б) члени окружних/територіальних та дільничних виборчих комісій;

в) керівники громадських організацій, які частково фінансуються з державного чи місцевого бюджету;

г) помічники-консультанти народних депутатів України та інших виборних осіб, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету;

г) особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, експерти, оцінювачі, арбітражні керуючі, незалежні посередники чи члени трудового арбітражу під час розгляду колективних трудових спорів, третейські судді, а також у встановлених законом випадках інші особи);

д) посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому, адміністративному або судовому органі іноземної держави, а також інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства);

е) посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені);

3) особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або особи, спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків в юридичних особах, а також фізичні особи — підприємці;

4) посадові особи юридичних осіб, фізичні особи — у разі одержання від них особами, зазначеними в пунктах 1-2 частини першої цієї статті, або за участю цих осіб іншими особами неправомірної вигоди;

5) юридичні особи — у визначених законом випадках.

Стаття 3. Суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції

1. Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, органи прокуратури України здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції в межах повноважень, визначених Конституцією України та законами.

2. Органи державної влади здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції або беруть участь у їх здійсненні в межах повноважень, визначених законами та іншими виданими на їх основі нормативно-правовими актами.

3. Координацію і контроль за діяльністю органів виконавчої влади щодо запобігання та протидії корупції здійснює Кабінет Міністрів України.

Формування державної антикорупційної політики, реалізацію антикорупційної стратегії, що визначається Верховною Радою України, а також координацію діяльності центральних органів виконавчої влади з цих питань здійснює спеціально уповноважений орган (особа) з питань антикорупційної політики.

4. Спеціально уповноважені суб'єкти, які в межах своєї компетенції безпосередньо здійснюють заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі — спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції), визначаються законом.

Спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, податкової міліції, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, якщо інше не передбачено законом.

Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють в межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори.

5. Суб'єктами, які беруть участь у запобіганні, виявленні, а в установлених законом випадках і у здійсненні заходів щодо припинення корупційних правопорушень, відновленні порушених прав чи інтересів фізичних та юридичних осіб, інтересів держави, а також в інформаційному і науково-дослідному забезпеченні здійснення заходів щодо запобігання та протидії корупції, у міжнародному співробітництві в цій сфері, є:

1) уповноважені підрозділи органів державної влади;

2) місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування;

3) підприємства, установи, організації незалежно від підпорядкованості та форми власності, їх посадові особи, а також громадяни, об'єднання громадян за їх згодою.

6. Керівники органів державної влади, юридичних осіб, їх структурних підрозділів у разі вияв-

лення корупційного правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення працівниками відповідних органів державної влади, юридичних осіб зобов'язані в межах своїх повноважень вжити заходів щодо припинення такого правопорушення та негайно письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції.

**Розділ II
ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ
ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ**

Стаття 4. Обмеження, спрямовані на запобігання та протидію корупції

1. Особам, зазначеним у пунктах 1-3 частини першої статті 2 цього Закону, забороняється:

1) використовувати своє службове становище з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі:

а) неправомірно сприяти фізичним або юридичним особам у здійсненні ними господарської діяльності, одержанні субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів, пільг, укладанні контрактів (у тому числі на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти);

б) неправомірно сприяти призначенню на посаду особи, яка не має переваг перед іншими кандидатами на цю посаду;

в) неправомірно втручатися в діяльність інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування або посадових осіб;

г) неправомірно надавати перевагу фізичним або юридичним особам у зв'язку з підготовкою проєктів, виданням нормативно-правових актів та прийняттям рішень, затвердженням (погодженням) висновків;

2) займатися іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю (крім викладацької, наукової та творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту, що здійснюються в позаробочий час) безпосередньо або через інших осіб, якщо інше не передбачено законом;

3) входити, у тому числі через інших осіб, до складу органу управління чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі, та представляють інтереси держави в раді товариства (спостережній раді), ревізійній комісії господарського товариства), якщо інше не передбачено законом;

4) відмовляти фізичним або юридичним особам в інформації, надання якої передбачено законом, надавати недостовірну чи не в повному обсязі інформацію.

Обмеження, передбачені пунктами 2-3 частини першої цієї статті, не поширюються на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі), а також на осіб, зазначених у пункті 2 частини першої статті 2 цього Закону.

2. Фізичним та юридичним особам забороняється здійснювати фінансування органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, у тому числі надавати їм матеріальну та/або нематеріальну допомогу, безоплатно виконувати роботи, надавати послуги, передавати кошти та інше майно, крім випадків, передбачених законами та чинними міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Стаття 5. Обмеження щодо одержання подарунків

1. Особам, зазначеним у пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, у зв'язку з виконанням ними функцій держави або органів місцевого самоврядування забороняється приймати подарунки, за винятком випадків, передбачених цим Законом та іншими законами.

2. Особи, зазначені в пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, можуть приймати особисті подарунки, які відповідають загально визначеним уявленням про гостинність, за умови, що вартість одного подарунка не перевищує розміру однієї податкової соціальної пільги.

3. Особи, зазначені в пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, передають органу державної влади, організації або іншій юридичній особі, де вони працюють, подарунки, одержані під час проведення офіційних заходів, у триденний строк в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Обмеження щодо роботи близьких осіб

1. Особи, зазначені в підпунктах «а», «в»—«ж» пункту 1 та підпунктах «а»—«б» пункту 2 частини

першої статті 2 цього Закону (крім народних засідателів і присяжних), не можуть мати в безпосередньому підпорядкуванні або бути безпосередньо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

Особа, зазначена в підпунктах «а», «в»-«ж» пункту 1 та підпунктах «а»-«б» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону (крім народних засідателів і присяжних), зобов'язана повідомити керівництво органу, на посаду в якому вона претендує, про працюючих у цьому органі близьких їй осіб.

2. У разі виникнення обставин, що порушують вимоги частини першої цієї статті, відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк. Якщо в даний строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи та/або близькі їм особи в місячний строк підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає безпосереднє підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває в підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади, крім випадків, передбачених законодавством, що регулює питання доброчесної поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави, органів місцевого самоврядування.

3. Особам, зазначеним у підпунктах «а», «в»-«ж» пункту 1 та підпунктах «а»-«б» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону (крім народних засідателів і присяжних), забороняється брати участь у роботі колегіальних органів під час розгляду питань щодо призначення на посаду близьких їм осіб та в будь-який інший спосіб впливати на прийняття такого рішення.

Стаття 7. Обмеження щодо осіб, які звільнилися з посад або припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування

1. Установлені цим Законом або іншими законами обмеження щодо осіб, зазначених у пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, зберігаються протягом двох років після звільнення таких осіб з посад або припинення ними в установленому порядку діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування, за умови якщо обов'язки цих осіб на новій посаді у приватному секторі безпосередньо пов'язані з функціями, які виконували особи, перебуваючи на попередній посаді.

Стаття 8. Обмеження щодо юридичних осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення

1. Органи державної влади або органи місцевого самоврядування, юридичні особи публічного права, юридичні особи, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, не можуть надавати юридичним особам, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення, кошти і майно протягом п'яти років з дня набрання рішенням суду законної сили.

Юридичним особам, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення, протягом п'яти років з дня набрання рішенням суду законної сили забороняється провадити діяльність від імені держави чи будь-яку іншу діяльність з надання державних послуг на договірних засадах.

2. Кабінет Міністрів України визначає порядок накопичення та оприлюднення інформації про юридичних осіб, притягнутих до відповідальності за корупційні правопорушення.

Стаття 9. Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування

1. Стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування, проводиться спеціальна перевірка, у тому числі щодо відомостей, поданих особисто.

Організація проведення спеціальної перевірки покладається на керівника органу державної влади, органу місцевого самоврядування, на зайняття посади в якому претендує особа.

До проведення спеціальної перевірки залучаються спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, а в разі потреби — інші центральні органи виконавчої влади.

2. Спеціальній перевірці підлягають відомості про:

1) притягнення особи до кримінальної відповідальності та відповідальності за корупційні правопорушення;

2) достовірність інформації про доходи, їх джерела та зобов'язання фінансового характеру, у тому числі за кордоном, щодо особи, яка претендує на посаду, та близьких їй осіб;

3) наявність у особи та близьких їй осіб корпоративних прав;

4) особу, яка претендує на зайняття посади, у тому числі про стан її здоров'я, освіту, наявність

наукового ступеня, вченого звання, підвищення кваліфікації.

3. Спеціальна перевірка проводиться у п'ятнадцятиденний строк за письмовою згодою особи, яка претендує на зайняття посади, зазначеної в пункті 1 і підпунктах «а»-«г» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону.

У разі відсутності зазначеної згоди питання щодо такої кандидатури не розглядається.

Положення щодо організації проведення спеціальної перевірки затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Фінансовий контроль

1. Особи, зазначені в пункті 1 і підпунктах «а»-«г» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону, зобов'язані подавати відомості про майно, доходи, витрати, зобов'язання фінансового характеру, у тому числі за кордоном, у порядку та обсягах, визначених законами та іншими виданими на їх основі нормативно-правовими актами.

Порядок оприлюднення зазначених відомостей визначається законом.

2. У разі відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента особа, зазначена в пункті 1 і підпунктах «а»-«г» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону, зобов'язана в десятиденний строк письмово повідомити про це орган державної податкової служби за місцем проживання із зазначенням номера рахунку і місцезнаходження банку-нерезидента.

3. Особа, яка претендує на зайняття посади, зазначеної в пункті 1 і підпунктах «а»-«г» пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону, до призначення або обрання на відповідну посаду подає в установленому законодавством порядку відомості про майно, доходи, зобов'язання фінансового характеру, у тому числі за кордоном.

У разі неподання або подання недостовірних відомостей зазначена особа не може бути призначена (обрана) на відповідну посаду, а призначена особа підлягає звільненню, якщо інше не передбачено Конституцією України.

Стаття 11. Кодекси поведінки

1. Загальні вимоги до поведінки осіб, зазначених у пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, якими вони зобов'язані керуватися під час виконання своїх службових повноважень, підстави та порядок притягнення до відповідальності за порушення цих вимог встановлюються законом.

2. Законодавством, що визначає організацію і порядок діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, надання окремих видів державних послуг або діяльності категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави, органів місцевого самоврядування, можуть встановлюватися спеціальні вимоги щодо поведінки таких осіб.

3. Держава сприяє закріпленню норм професійної етики та інших вимог щодо здійснення окремих видів діяльності в кодексах поведінки підприємців, представників відповідних професій.

Стаття 12. Врегулювання конфлікту інтересів

1. Особи, зазначені в пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, зобов'язані вжити заходів щодо недопущення будь-якої можливості виникнення конфлікту інтересів.

2. Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, порядок надання окремих видів державних послуг та провадження інших видів діяльності, пов'язаних з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування, мають передбачати порядок та шляхи врегулювання конфлікту інтересів.

Стаття 13. Антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів

1. З метою виявлення у проектах нормативно-правових актів норм, що можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, розроблення рекомендацій стосовно їх усунення спеціально уповноважений орган (особа) з питань антикорупційної політики проводить антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів.

Порядок і методологія проведення антикорупційної експертизи та порядок оприлюднення її результатів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Результати антикорупційної експертизи підлягають обов'язковому розгляду під час прийняття рішення щодо видання відповідного нормативно-правового акта.

2. Антикорупційній експертизі підлягають:

проекти законів України;

проекти актів Президента України, Кабінету Міністрів України, центрального органу виконавчої влади за рішенням відповідно Президента України, Кабінету Міністрів України, зверненням центрального органу виконавчої влади.

3. За ініціативою фізичних осіб, об'єднань громадян, юридичних осіб може проводитися громадська антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів.

Проведення громадської антикорупційної ек-

спертизи проектів нормативно-правових актів та оприлюднення її результатів здійснюються за рахунок відповідних фізичних осіб, об'єднань громадян, юридичних осіб або інших джерел, не заборонених законодавством.

Стаття 14. Вимоги щодо прозорості інформації у приватній сфері

1. Не є конфіденційною та не може становити комерційну або банківську таємницю інформація про:

1) розміри, види благодійної та іншої допомоги, що надається фізичним та юридичним особам чи одержується від них особами, зазначеними в пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону;

2) розміри, види винагороди, що одержують особи, зазначені в пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, а також правочини, пов'язані з одержанням подарунків цими особами або близькими їм особами;

3) працевлаштування, виконання робіт, надання послуг за цивільно-правовими угодами близьким особам осіб, зазначених у пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, якщо інше не передбачено законом.

Розділ III УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ЗАХОДАХ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Стаття 15. Участь громадськості в заходах щодо запобігання та протидії корупції

1. Об'єднання громадян та їх члени або уповноважені представники, а також окремі громадяни в діяльності щодо запобігання, виявлення та протидії корупційним правопорушенням можуть (крім випадків, коли це віднесено законом до виключної компетенції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції):

1) брати участь у діяльності щодо виявлення фактів вчинення корупційних правопорушень та встановлення осіб, які їх вчинили, у межах повноважень, визначених законом;

2) повідомляти про виявлені факти вчинення корупційних правопорушень спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, іншим органам, зазначеним у статті 3 цього Закону, керівництву та колективу підприємства, установи чи організації, в яких були вчинені ці правопорушення, а також громадськості;

3) запитувати та одержувати в установленому порядку від органів державної влади та органів місцевого самоврядування інформацію про діяльність щодо запобігання та протидії корупції;

4) проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів державної влади або органів місцевого самоврядування;

5) брати участь у відкритих парламентських слуханнях з питань запобігання та протидії корупції;

6) вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання та протидії корупції;

7) проводити, замовляти проведення досліджень, у тому числі наукових, соціологічних тощо, з питань запобігання та протидії корупції;

8) проводити заходи щодо інформування населення з питань запобігання та протидії корупції;

9) здійснювати громадський контроль за дотриманням законів, спрямованих на запобігання та протидію корупції, з використанням при цьому таких форм контролю, які не суперечать чинному законодавству.

2. Об'єднанню громадян, фізичній, юридичній особі не може бути відмовлено в наданні доступу до інформації стосовно компетенції суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції, та основних напрямів їх діяльності.

3. Законопроекти та проекти інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування функцій, повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, у тому числі недержавним організаціям, з метою їх громадського обговорення підлягають опублікуванню в офіційних виданнях Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України у десятиденний строк з дня їх внесення суб'єктом права законодавчої ініціативи, але не пізніше ніж у семиденний строк до дня їх розгляду.

4. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані узагальнювати результати громадського обговорення законопроектів та інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування функцій, повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування недержавним організаціям, та оприлюднювати їх у засобах масової інформації.

Стаття 16. Інформування громадськості про заходи щодо запобігання та протидії корупції

1. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції в межах відповідного адміністративно-територіального утворення та в державі в цілому зобов'язані щороку не пізніше 10 лютого оприлюднювати інформацію про вжиті заходи щодо протидії корупції та про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

2. Спеціально уповноважений орган (особа) з питань антикорупційної політики щороку не пізніше 1 квітня готує та оприлюднює у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку звіт про результати проведення заходів щодо запобігання та протидії корупції.

У звіті мають відображатися такі відомості:

1) статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з обов'язковим зазначенням таких показників:

а) кількість осіб, щодо яких складено протоколи про вчинення корупційних правопорушень;

б) кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду або на яких накладено адміністративне стягнення за корупційне правопорушення;

в) дані окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 2 цього Закону, і за видами відповідальності за корупційні правопорушення;

г) дані про розміри завданих корупційними правопорушеннями збитків, стан та обсяги їх відшкодування;

2) узагальнені результати антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;

3) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва;

4) результати соціологічних досліджень, що проводяться державними та недержавними науково-дослідними установами, з питань поширення корупції.

Стаття 17. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції

1. Особи, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, перебувають під захистом держави.

Держава забезпечує здійснення правоохоронними органами правових, організаційно-технічних та інших заходів, спрямованих на захист від протиправних посягань на життя, житло, здоров'я та майно осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, а також близьких їм осіб.

2. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, здійснюється відповідно до Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві».

Розділ IV ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Стаття 18. Види відповідальності за корупційні правопорушення

1. За вчинення корупційних правопорушень особи, зазначені в частині першій статті 2 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової або дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

2. Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, у триденний строк з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили, притягнення до цивільно-правової відповідальності, накладення дисциплінарного стягнення заносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення.

Стаття 19. Особливості звільнення з роботи осіб, які вчинили корупційні правопорушення

1. Особа, щодо якої винесено постанову про притягнення як обвинуваченої у вчиненні злочину у сфері службової діяльності або складено протокол про вчинення адміністративного корупційного правопорушення, пов'язаного з порушеннями обмежень, передбачених пунктами 1-3 частини першої статті 4, статтею 5 цього Закону, в тому числі в юридичних особах приватного права, підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді в порядку, визначеному законом, до розгляду справи судом, якщо інше не передбачено Конституцією України.

2. Дострокове припинення повноважень особи на виборній посаді, звільнення особи з посади, що здійснюється Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, звільнення з військової служби військової посадової особи, яку притягнуто до відповідальності за корупційне правопорушення, проводиться відповідно до законодавства.

Інші особи, яких притягнуто до кримінальної або адміністративної відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушеннями обмежень, передбачених пунктами 1-3 частини

першої статті 4, статтею 5 цього Закону, підлягають звільненню з відповідних посад у триденний строк з дня набрання рішенням суду законної сили, якщо інше не передбачено законом.

3. Про звільнення особи з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушеннями обмежень, передбачених пунктами 1-3 частини першої статті 4, статтею 5 цього Закону, керівник органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації у триденний строк письмово повідомляє суд, який постановив обвинувальний вирок або прийняв постанову про накладення адміністративного стягнення за корупційне правопорушення, та спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань державної служби.

4. З метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного правопорушення, або невиконання вимог цього Закону за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції, за рішенням керівника особи, яка вчинила таке правопорушення, проводиться службове розслідування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

5. Обмеження щодо заборони особі, звільненій із займаної посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, встановлюється виключно за вмотивованим рішенням суду, якщо інше не передбачено законом.

Розділ V УСУНЕННЯ НАСЛІДКІВ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Стаття 20. Відшкодування шкоди, завданої державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення

1. Шкода, завдана державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягає відшкодуванню в установленому законом порядку.

Стаття 21. Незаконні нормативно-правові акти та правочини

1. Нормативно-правові акти, рішення, прийняті внаслідок вчинення корупційного правопорушення, можуть бути скасовані органом або посадовою особою, уповноваженими на прийняття чи скасування відповідних актів та рішень, або визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованих фізичних осіб, об'єднань громадян, юридичних осіб, прокурора, органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

2. Правочин, укладений внаслідок корупційного правопорушення, є нікчемним.

Стаття 22. Відновлення прав і законних інтересів та відшкодування збитків, завданих фізичним та юридичним особам внаслідок вчинення корупційного правопорушення

1. Фізичні та юридичні особи, права яких порушено внаслідок вчинення корупційного правопорушення, які зазнали моральної або майнової шкоди, мають право на відновлення прав, відшкодування збитків у встановленому законом порядку.

2. Збитки, завдані фізичній або юридичній особі внаслідок незаконних дій суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції, відшкодовуються з Державного бюджету України у встановленому законом порядку.

Держава, Автономна Республіка Крим, орган місцевого самоврядування, які відшкодували збитки, завдані суб'єктом, що здійснює заходи щодо запобігання та протидії корупції, мають право зворотної вимоги (регресу) до особи, яка завдала шкоди, у розмірі виплаченого відшкодування, якщо обвинувальним вирок суду, який набрав законної сили, у діях цієї особи встановлено склад злочину.

Стаття 23. Вилучення незаконно одержаного майна

1. Кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають вилученню в установленому законом порядку, а вартість незаконно одержаних послуг та пілг — стягненню на користь держави.

Розділ VI КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ВИКОНАННЯМ ЗАКОНІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Стаття 24. Контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції

1. Контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції здійснюється Верховною Радою України безпосередньо, а також Комітетом Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, органами державної влади в межах їх повноважень у встановленому законом порядку.

2. Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, здійснюючи контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції, щороку не

пізніше 15 квітня представляє Верховній Раді України доповідь про стан запобігання та протидії корупції в Україні, що підлягає опублікуванню в офіційних виданнях Верховної Ради України.

Стаття 25. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції

1. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції здійснюється на підставі та в порядку, визначеному цим Законом та іншими законами.

Стаття 26. Прокурорський нагляд

1. Нагляд за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції здійснюється Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурорами.

Розділ VII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 27. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії корупції

1. Україна відповідно до укладених нею міжнародних договорів здійснює співробітництво у сфері запобігання та протидії корупції з іноземними державами, міжнародними організаціями, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції.

2. Правова допомога та інші види міжнародного співробітництва у справах про корупційні правопорушення здійснюються компетентними органами відповідно до законодавства та міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Стаття 28. Міжнародні договори України у сфері запобігання та протидії корупції

1. У разі якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством про запобігання та протидію корупції, застосовуються правила міжнародних договорів.

Стаття 29. Міжнародний обмін інформацією у сфері запобігання та протидії корупції

1. Компетентні органи України можуть надавати відповідним органам іноземних держав та одержувати від них інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, з питань запобігання та протидії корупції з додержанням вимог законодавства та міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

2. Надання органам іноземних держав інформації з питань, пов'язаних із запобіганням та протидією корупції, можливе лише в разі, якщо ці органи та відповідний компетентний орган України можуть встановити такий режим доступу до інформації, який унеможливує розкриття інформації для інших цілей чи її розголошення в будь-який спосіб, у тому числі шляхом несанкціонованого доступу.

Стаття 30. Заходи щодо повернення в Україну доходів, одержаних внаслідок корупційних правопорушень, та розпоряджання вилученими доходами, одержаними внаслідок корупційних правопорушень

1. Україна здійснює заходи щодо повернення в Україну коштів та іншого майна, одержаних внаслідок корупційних правопорушень, та розпоряджається цими коштами та майном відповідно до законодавства та міжнародних договорів України.

Розділ VIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування і вводиться в дію з 1 січня 2010 року.

2. Визнати такими, що втрачають чинність з 1 січня 2010 року:

Закон України «Про боротьбу з корупцією» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 34, ст. 266; 1997 р., № 19, ст. 136; 1998 р., № 26, ст. 149; 1999 р., № 16, ст. 97, № 26, ст. 213; 2000 р., № 24, ст. 185; 2002 р., № 40, ст. 289, № 43, ст. 315; 2003 р., № 29, ст. 233; 2005 р., № 16, ст. 263; 2006 р., № 32, ст. 272; 2007 р., № 9, ст. 67);

Постанову Верховної Ради України від 5 жовтня 1995 року «Про порядок введення в дію Закону України «Про боротьбу з корупцією» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 34, ст. 267).

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо проекту антикорупційної стратегії та приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
11 червня 2009 року.
№ 1506-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень

Стаття 1. Сфера дії Закону

1. Цей Закон відповідно до Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції, Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією та Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції» встановлює відповідальність юридичних осіб за вчинення їх уповноваженими особами корупційних правопорушень, а також визначає порядок притягнення їх до відповідальності.

2. Дія цього Закону не поширюється на юридичних осіб публічного права, які повністю утримуються за рахунок державного чи місцевих бюджетів, а також міжнародні організації.

Стаття 2. Відповідальність юридичної особи за корупційне правопорушення

1. Юридична особа несе відповідальність, встановлену цим Законом, за вчинення від її імені та в її інтересах керівником такої юридичної особи, її засновником, учасником чи іншою уповноваженою особою самостійно або у співучасті будь-якого із злочинів, передбачених статтею 209, частиною першою або другою статей 235⁴, 235⁵, статтями 364, 365, 368, 369 і 376 Кримінального кодексу України.

Стаття 3. Види стягнень

1. На юридичних осіб судом можуть бути накладені такі види стягнень:

- 1) штраф;
- 2) заборона займатися певним видом діяльності;
- 3) конфіскація майна;
- 4) ліквідація юридичної особи.

2. Стягнення, передбачені пунктами 2 і 4 частини першої цієї статті, можуть застосовуватися лише як основне стягнення, а передбачені пунктами 1 і 3 частини першої цієї статті, — як основне і як додаткове стягнення.

3. Стягнення не може бути застосовано до юридичної особи, якщо минуло більше року з дня виникнення підстав, передбачених статтею 10 цього Закону.

Стаття 4. Штраф

1. Суд може призначити штраф у розмірі від однієї тисячі до п'ятнадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Залежно від ступеня тяжкості злочину, вчиненого службовою особою, засновником, учасником або іншою уповноваженою особою юридичної особи, суд призначає штраф у таких розмірах:

за злочин невеликої тяжкості — від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

за злочин середньої тяжкості — від двох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

за тяжкий злочин — від п'яти тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; за особливо тяжкий злочин — від десяти тисяч до п'ятнадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 5. Заборона займатися певним видом діяльності

1. Суд може заборонити юридичній особі займатися будь-яким з видів діяльності, визначених у її статутних документах, на строк від трьох місяців до трьох років.

У разі одночасного встановлення заборони юридичній особі займатися декількома видами діяльності конкретний строк за кожним видом діяльності визначається судом окремо.

Стаття 6. Конфіскація майна

1. Конфіскація майна полягає у примусовому і безоплатному вилученні у власність держави майна, доходів, отриманих юридичною особою внаслідок вчинення злочинів особами, зазначеними у статті 2 цього Закону.

2. У разі неможливості конфіскувати майно, доходи, зазначені в частині першій цієї статті, суд стягує з юридичної особи суму, яка дорівнює їх вартості.

Стаття 7. Ліквідація юридичної особи

1. Ліквідація юридичної особи може бути застосована судом лише у разі вчинення особами, зазначеними у статті 2 цього Закону, тяжкого або особливо тяжкого злочину.

2. Ліквідація юридичної особи здійснюється в порядку, передбаченому Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців».

3. У разі якщо юридична особа здійснює діяльність у галузі, що має стратегічне значення для безпеки держави, таке стягнення до неї не застосовується.

Стаття 8. Призначення стягнень за сукупністю корупційних правопорушень

1. За сукупністю корупційних правопорушень суд, застосувавши стягнення за кожне правопорушення окремо, визначає остаточне стягнення шляхом поглинання менш суворого стягнення більш суворим.

Стаття 9. Порядок провадження у справах стосовно юридичних осіб

1. Проведення у справах стосовно юридичних осіб здійснюється відповідно до цього Закону.

2. Проведення у справі ведеться прокурором, який направляв кримінальну справу до суду чи здійснював нагляд за законністю відмови в порушенні кримінальної справи або закриття справи стосовно осіб, зазначених у статті 2 цього Закону.

3. Проведення у справі починається з моменту складення прокурором відповідного протоколу.

4. Прокурор протягом п'яти робочих днів, але не пізніше шести місяців після виникнення підстав, передбачених у статті 10 цього Закону, складає протокол щодо юридичної особи і надсилає його до суду, а також юридичній особі.

5. У протоколі зазначаються:

дата і місце його складення; прізвище, ім'я, по батькові, посада особи, яка його склала; назва юридичної особи, щодо якої складено протокол, її юридична адреса, розрахунковий рахунок, ідентифікаційний код, дата і місце державної реєстрації;

підстави для порушення провадження у справі; дата, місце та обставини вчинення корупційного злочину;

сума доходів та/або вартість майна, отриманих юридичною особою внаслідок вчинення злочину; характер та розмір заподіяної шкоди, якщо така мала місце;

заходи щодо забезпечення можливої конфіскації, які необхідно застосувати до юридичної особи.

До протоколу додаються матеріали, необхідні для об'єктивного розгляду справи.

6. Протокол підписується особою, яка його склала.

Стаття 10. Підстави до порушення провадження у справі стосовно юридичних осіб

1. Проведення у справі стосовно юридичних осіб порушується за наявності обвинувального вироку суду, що набрав законної сили, яким встановлено винуватість фізичної особи у вчиненні будь-якого із злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України і зазначених у статті 2 цього Закону, або ухвали чи постанови про закриття кримінальної справи з підстав, передбачених пунктами 4, 8 частини першої статті 6, статтею 7, пунктами 1, 4 частини першої статті 7¹ Кримінально-процесуального кодексу України.

2. Проведення у справі стосовно юридичних осіб порушується також у разі відмови в порушенні кримінальної справи щодо осіб, зазначених у статті 2 цього Закону, з підстав, передбачених пунктами 4, 8 частини першої статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України.

Стаття 11. Підсудність справ стосовно юридичних осіб

1. Справи стосовно юридичних осіб розглядаються місцевими загальними судами за місцем розгляду кримінальної справи щодо осіб, зазначених у статті 2 цього Закону.

2. У разі якщо кримінальна справа не порушувалася або була закрита, розгляд справи здійснюється судом, у районі діяльності якого зареєстровано юридичну особу або за місцезнаходженням юридичної особи.

3. Справи стосовно юридичних осіб розглядаються колегіально судом у складі судді і двох народних засідателів.

4. Суддя, який брав участь у розгляді кримінальної справи щодо особи, обвинуваченої у злочині, вчиненому від імені та в інтересах юридичної особи, не має права розглядати справу стосовно юридичної особи.

Стаття 12. Особи, які беруть участь у розгляді в суді справи стосовно юридичної особи

1. Особами, які беруть участь у розгляді в суді справи стосовно юридичної особи, є: представник юридичної особи; прокурор.

2. За клопотанням прокурора, представника юридичної особи, а також за ініціативою суду, якщо це необхідно для об'єктивного розгляду справи, у розгляді в суді справи можуть брати участь інші особи, якщо їх участь буде визнана судом обов'язковою.

Стаття 13. Представник юридичної особи

1. Справа стосовно юридичної особи розглядається за участю її представника. За відсутності такого представника справу може бути розглянуто лише у випадках, якщо є дані про своєчасне повідомлення представника про місце і час розгляду справи і від нього не надійшло клопотання про відкладення розгляду.

У розгляді справи, в якій передбачено накладення стягнення у виді ліквідації юридичної особи, участь її представника є обов'язковою.

2. Представник юридичної особи має право:

знайомитися з матеріалами справи та робити з них виписки;

знайомитися з матеріалами кримінальної справи та робити з них виписки;

давати пояснення;

надавати докази та брати участь у їх дослідженні;

брати участь у судових засіданнях;

заявляти клопотання і відводи;

користуватися правовою допомогою;

виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача в разі неволодіння мовою, якою ведеться провадження;

оскаржувати застосування заходів щодо забезпечення провадження;

оскаржувати рішення суду у випадках та в порядку, встановлених законом.

Стаття 14. Прокурор

1. Прокурор має право:

брати участь у розгляді справи в суді;

заявляти клопотання, відводи;

давати висновки з питань, що виникають під час розгляду справи;

перевіряти правильність застосування заходів впливу за правопорушення;

оскаржувати рішення суду у випадках та в порядку, встановлених законом;

вчиняти інші дії, передбачені законом.

Стаття 15. Строк розгляду справи

1. Розгляд справи стосовно юридичної особи здійснюється судом у п'ятнадцятиденний строк з дня надходження до суду протоколу.

Стаття 16. Постанова у справі стосовно юридичної особи

1. Суд, розглянувши справу стосовно юридичної особи, приймає постанову про накладення стягнення або про закриття справи.

2. Ухвалюючи постанову, суд вирішує такі питання:

1) чи є фізична особа, яка вчинила один із злочинів, що став підставою для порушення справи стосовно юридичної особи, службовою особою, засновником, учасником або іншою уповноваженою особою юридичної особи;

2) чи був такий злочин вчинений керівником, засновником, учасником або іншою уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи;

3) чи отримала або чи могла отримати юридична особа доходи у зв'язку із вчиненням зазначеного злочину керівником, засновником, учасником або іншою уповноваженою особою юридичної особи;

4) який розмір доходів, якщо вони мають матеріальний характер, отримала юридична особа у зв'язку із вчиненням зазначеного злочину фізичною особою.

3. Постанова у справі стосовно юридичної особи повинна містити:

найменування суду, що ухвалив постанову;

дату розгляду справи;

відомості про юридичну особу, щодо якої розглядається справа;

викладення обставин, установлених при розгляді справи;

зазначення норми цього Закону, якою передбачена відповідальність юридичної особи;

прийняте у справі рішення;

строк і порядок оскарження постанови.

Постанова підписується складом суду, який розглянув справу.

Постанова оголошується негайно після закінчення розгляду справи.

Копія постанови, якою передбачається накладення стягнення, протягом трьох днів вручається або надсилається юридичній особі.

4. Постанова про закриття справи приймається за відсутності обставин, передбачених статтею 10 цього Закону, а також у зв'язку з ліквідацією юридичної особи чи закінченням строку накладення стягнення, визначеного частиною третьою статті 3 цього Закону.

Стаття 17. Забезпечення виконання постанови суду

1. Якщо за результатами розгляду справи до юридичної особи може бути застосовано стягнення у виді конфіскації, суд за своєю ініціативою чи за клопотанням прокурора зобов'язаний вжити заходів для можливої конфіскації майна юридичної особи шляхом накладення арешту на майно.

2. Вартість арештованого майна не може перевищувати суми доходів та/або вартості майна, отриманих юридичною особою внаслідок вчинення злочину.

Стаття 18. Оскарження постанови у справі стосовно юридичної особи

1. Постанова у справі стосовно юридичної особи може бути оскаржена її представником або прокурором в апеляційному порядку відповідно до вимог, встановлених цим Законом.

2. Апеляційна скарга може бути подана до апеля-

«Голос України» офіційно оприлюднює закони та інші акти Верховної Ради

бутку (крім випадків безпосереднього виконання функцій з управління акціями (частками, паями), що належать державі, або представництво інтересів держави в раді товариства (спостережній раді), ревізійній комісії господарського товариства), якщо інше не передбачено законом, —

тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 212²⁶. Ненадання інформації або надання недостовірної чи неповної інформації

Неправомірна відмова особи у наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, у разі якщо така інформація підлягає наданню на запит фізичної або юридичної особи відповідно до законів України «Про інформацію» або «Про звернення громадян», —

тягнуть за собою накладення штрафу від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі діяння, вчинені щодо запитів правоохоронних органів, Рахункової палати, —

тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Діяння, передбачені частиною першою або другою цієї статті, якщо вони були пов'язані з приховуванням адміністративних правопорушень, —

тягнуть за собою накладення штрафу від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Примітка. Суб'єктом корупційного адміністративного правопорушення у цій статті є особи, визначені в пунктах 1 і 2 частини першої статті 2 Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції», за винятком народних засідателів і присяжних.

Стаття 212²⁷. Неправомірне втручання в діяльність державних органів, підприємств, установ і організацій

Неправомірне втручання особи з використанням посадових становища в діяльність державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування або посадових осіб з метою перешкоджання виконанню ними своїх повноважень —

тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 212²⁸. Порушення вимог фінансового контролю

Порушення особою встановлених законодавством вимог щодо подачі відомостей про доходи та зобов'язання фінансового характеру —

тягне за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Неподання або несвоєчасне подання відомостей про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента —

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Примітка. Суб'єктом корупційного адміністративного правопорушення у статтях 212²⁸, 212³⁰ — 212³³ є особи, визначені в пунктах 1 і 2 частини першої статті 2 Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції».

Стаття 212²⁹. Невжиття заходів щодо запобігання та протидії корупції

Невжиття заходів щодо запобігання та протидії корупції уповноваженими на це особами —

тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 212³⁰. Порушення встановленого законодавством порядку фінансування політичних партій та виборчих кампаній в органи державної влади та органи місцевого самоврядування

Порушення особою встановленого законодавством порядку фінансування політичних партій та виборчих кампаній в органи державної влади та органи місцевого самоврядування —

тягне за собою накладення штрафу від ста до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 212³¹. Незаконне використання інформації, що стала відома у зв'язку з виконанням посадових повноважень

Незаконне використання особою інформації, що стала відома у зв'язку з виконанням посадових повноважень, —

тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 212³². Незаконне одержання подарунка (дарунка)

Одержання особою особистого подарунка (дарунка) на порушення вимог закону —

тягне за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією такого подарунка (дарунка).

Стаття 212³³. Порушення вимог щодо декларування особистих інтересів

Неподання особою у випадках, передбачених законодавством, відомостей про наявність особистих інтересів чи обставин, що можуть призвести до невиконання чи неналежного виконання нею своїх посадових обов'язків, —

тягне за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

3) у статті 221 цифри «212² — 212²⁰» замінити цифрами «212² 212³³»;

4) у частині першій статті 255:

у пункті 1:

в абзаці другому цифри «212²⁰» замінити цифрами «212²⁰ — 212³³»;

в абзаці «органів Служби безпеки України (стаття 164 (у частині, що стосується правопорушень у галузі господарської діяльності, ліцензії на проведення якої видає ця Служба), статті 195⁵, 212² (крім пункту 9 частини першої), 212⁵ і 212⁶)» після цифр «212⁶» доповнити цифрами «212²¹ — 212³³»;

пункт 8 після цифр «185¹¹» доповнити цифрами «212²¹ — 212³³»;

5) статтю 257 доповнити частинами другою і третьою такого змісту:

«Протокол про вчинення корупційного адміністративного правопорушення разом з іншими матеріалами у триденний строк з моменту його складення надсилається до місцевого загального суду за місцем вчинення корупційного правопорушення.

Особа, що склала протокол про вчинення корупційного адміністративного правопорушення, одночасно з надісланням його до суду надсилає органу державної влади, органу місцевого самоврядування, керівникові підприємства, установи чи організації, де працює особа, яка притягається до відповідальності, повідомлення про складення протоколу із зазначенням характеру вчиненого правопорушення та норми закону, яку порушено»;

6) у першому реченні частини другої статті 268 слово і цифри «і 187» замінити цифрами «187, 212²¹ — 212³³»;

7) статтю 277 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«Строк розгляду адміністративних справ про корупційні діяння зупиняється судом, у разі якщо особа, щодо якої складено протокол про корупційне адміністративне правопорушення, умисно ухиляється від явки до суду або з поважних причин не може туди з'явитися (хвороба, перебування у відрадженої чи на лікуванні, у відпустці тощо)»;

8) доповнити статтею 277¹ такого змісту:

«Стаття 277¹. Повідомлення про розгляд справи. Повістка особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, вручається не пізніше як за три доби до дня розгляду справи в суді, в якій зазначаються дата і місце розгляду справи.

Інші особи, які беруть участь у провадженні у справі про адміністративні правопорушення, повідомляються про день розгляду справи в той же строк»;

9) статтю 285 доповнити частиною такого змісту:

«Постанова суду про накладення адміністративного стягнення за корупційне адміністративне правопорушення у триденний строк з дня набрання нею законної сили направляється відповідному органу державної влади, органу місцевого самоврядування, керівникові підприємства, установи чи організації, державному чи виборному органу, власнику юридичної особи або уповноваженому ним органу для вирішення питання про притягнення особи до дисциплінарної відповідальності, усунення згідно із законодавством від виконання нею функцій держави, якщо інше не передбачено законом, а також усунення причин та умов, що сприяли вчиненню цього правопорушення».

3. У Кримінальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25—26, ст. 131):

1) статтю 18 доповнити частинами третьою та четвертою такого змісту:

«3. Службовими особами є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також обіймають постійно чи тимчасово в органах державної влади, місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною службовою особою підприємства, установи, організації, судом або законом.

4. Службовими особами також визнаються посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому, адміністративному або судовому органі іноземної держави, а також будь-які особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені)»;

2) Особливу частину доповнити розділом VII-А такого змісту:

«Розділ VII-А

ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЮРИДИЧНИХ ОСОБАХ ПРИВАТНОГО ПРАВА ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Стаття 235¹. Зловживання повноваженнями

1. Зловживання повноваженнями, тобто умисне, з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, використання службовою особою юридичної особи приватного права, незалежно від організаційно-правової форми, своїх повноважень всупереч інтересам цієї юридичної особи, якщо це завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам та інтересам окремих громадян, юридичних осіб, інтересам суспільства чи держави, —

карається штрафом від ста п'ятдесяти до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до одного року, або арештом на строк до трьох місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, з

позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років.

2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, —

карається штрафом від чотирьохсот до дев'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк від чотирьох до семи років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Примітка. 1. У статтях 235¹, 235³ — 235⁵, 368¹, 369¹ цього Кодексу під неправомірною вигодою слід розуміти грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги матеріального або нематеріального характеру, що їх обіцяють, пропонують, надають або отримують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову, без законних на те підстав.

2. Істотною шкодою у статтях 235¹ — 235³ цього Кодексу, якщо вона полягає в заподіянні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка у сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

3. Тяжкими наслідками у статтях 235¹ — 235³ цього Кодексу, якщо вони полягають у заподіянні матеріальних збитків, вважаються такі наслідки, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Стаття 235². Перевищення повноважень

1. Перевищення повноважень, тобто умисне вчинення службовою особою юридичної особи приватного права дій, які явно виходять за межі наданих повноважень, якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам та інтересам окремих громадян, юридичних осіб, інтересам суспільства чи держави, —

карається виправними роботами на строк до одного року або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, —

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від чотирьох до семи років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Стаття 235³. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги

1. Використання своїх повноважень аудитором, нотаріусом, експертом, оцінювачем, третейським суддею або іншою особою, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, а також незалежним посередником чи членом трудового арбітражу при розгляді колективних трудових спорів всупереч своїм повноваженням з метою отримання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб або з метою заподіяння шкоди охоронюваним законом правам та інтересам окремих громадян, юридичних осіб, інтересам суспільства чи держави, якщо ці дії заподіяли істотну шкоду, —

карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Те саме діяння, вчинене стосовно неповнолітньої чи недієздатної особи, особи похилого віку або повторно, —

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, якщо вони спричинили тяжкі наслідки, —

караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна або без такої.

Стаття 235⁴. Комерційний підкуп

1. Пропозиція, надання або передача службовій особі юридичної особи приватного права неправомірної вигоди за вчинення дій чи бездіяльності з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто надає чи передає такі вигоди, або в інтересах третіх осіб —

караються штрафом від ста до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб чи організованою групою, —

караються штрафом від трьохсот п'ятдесяти до семисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до чотирьох років, або позбавленням волі на строк до чотирьох років.

3. Одержання службовою особою юридичної особи приватного права неправомірної вигоди за вчинення дій або бездіяльності з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто передає чи надає такі вигоди, або в інтересах третіх осіб —

карається штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років.

4. Діяння, передбачене частиною третьою цієї статті, вчинене повторно або за попередньою змовою групою осіб, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди, —

карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років з позбавленням права обіймати певні по-

сади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.

5. Особа, яка пропонувала, надала або передала неправомірну вигоду, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо стосовно неї мало місце вимагання неправомірної вигоди або якщо після пропозиції, надання чи передачі неправомірної вигоди вона добровільно заявила про те, що сталося, до порушення кримінальної справи щодо неї органу, наділеному законом правом порушувати кримінальну справу.

Примітка. 1. Повторним у статтях 235⁴ та 235⁵ визнається злочин, вчинений особою, яка раніше вчиняла будь-який із злочинів, передбачених цими статтями, а так само статтями 368 та 369 цього Кодексу.

2. Вимаганням згідно з частиною четвертою статей 235⁴ та 235⁵ цього Кодексу визнається вимога надання, передачі неправомірної вигоди з погрозою вчинення дій або бездіяльності з використанням свого службового становища стосовно особи, яка надає, передає неправомірну вигоду, або умісне створення особою, яка виконує управлінські функції в юридичній особі приватного права, умов, за яких особа вимушена надати, передати неправомірну вигоду з метою запобігання шкідливим наслідкам щодо своїх прав і законних інтересів.

Стаття 235⁵. Підкуп особи, яка надає публічні послуги

1. Пропозиція, надання, передача аудиту, нотаріусу, експерту, оцінювачу, третейському судді або іншій особі, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, а також незалежному посереднику чи члену трудового арбітражу при розгляді колективних трудових спорів неправомірної вигоди за вчинення дій або бездіяльності з використанням наданих їй повноважень в інтересах особи, яка пропонує, надає чи передає такі вигоди, або в інтересах третіх осіб — караються штрафом від ста до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб чи організованою групою, — караються штрафом від трьохсот п'ятдесяти до семисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

3. Одержання аудитором, нотаріусом, експертом, оцінювачем, третейським суддею або іншою особою, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, а також незалежним посередником чи арбітром при розгляді колективних трудових спорів неправомірної вигоди за вчинення дій або бездіяльності з використанням наданих їй повноважень в інтересах особи, яка їх надає чи передає, —

карається штрафом від семисот п'ятдесяти до тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

4. Діяння, передбачене частиною третьою цієї статті, вчинене повторно або за попередньою змовою групою осіб, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди, —

карається позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.

5. Особа, яка пропонувала, надала, передала неправомірну вигоду, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо стосовно неї мало місце вимагання неправомірної вигоди або якщо після пропозиції, надання чи передачі неправомірної вигоди вона добровільно заявила про те, що сталося, до порушення кримінальної справи щодо неї органу, наділеному законом правом порушувати кримінальну справу»;

3) у статті 353: в абзаці першому слово «Самовільне» замінити цифрою і словом «1. Самовільне»;

доповнити частиною другою такого змісту: «2. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, пов'язане з використанням форменого одягу чи службового посвідчення працівника правоохоронного органу, —

карається обмеженням волі на строк до чотирьох років або позбавленням волі на строк до трьох років»;

4) статтю 358 викласти в такій редакції: «Стаття 358. Підrobлення документів, печаток, штампів та бланків, а також збут чи використання підrobлених документів, печаток, штампів

1. Складання чи видача працівником юридичної особи будь-якої форми власності, який не є службовою особою, приватним підприємцем, аудитором, експертом, оцінювачем, адвокатом або іншою особою, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, завідомо підrobлених офіційних документів, які посвідчують певні факти, що мають юридичне значення або надають певні права чи звільняють від обов'язків, підrobлення з метою використання або збуту посвідчень, інших офіційних документів, які складені у визначеній законом формі та містять передбачені законом реквізити, а також виготовлення підrobлених офіційних печаток, штампів чи бланків з метою їх збуту або їх збут чи збут завідомо підrobлених офіційних документів, у тому числі особистих документів особи, —

караються штрафом до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на

строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

2. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, —

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

3. Використання завідомо підrobленого документа — карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років.

Примітка. Під офіційним документом у цій статті та статтях 357 і 366 цього Кодексу слід розуміти документи, що містять зафіксовану на будь-яких матеріальних носіях інформацію, яка підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти, які породили чи здатні породити наслідки правового характеру, чи може бути використана як документи — докази у правозастосовчій діяльності, що складаються, видаються чи посвідчуються повноважними (компетентними) особами органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, юридичних осіб незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, а також окремими громадянами, у тому числі самозайнятими особами, яким законом надано право у зв'язку з їх професійною чи службовою діяльністю складати, видавати чи посвідчувати певні види документів, що складені з дотриманням визначених законом форм та містять передбачені законом реквізити»;

5) у статті 364: абзац другий частини першої доповнити словами «та зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

абзац другий частини другої доповнити словами «та зі штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

пункти 1 та 2 примітки викласти в такій редакції: «1. Службовими особами у статтях 364, 365, 368, 368¹, 369 цього Кодексу є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також обіймають постійно чи тимчасово в органах державної влади, місцевого самоврядування, на державних чи комунальних унітарних підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані із виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною особою підприємства, установи, організації, судом або законом.

2. Службовими особами також визнаються посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому, адміністративному або судовому органі іноземної держави, а також інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені)»;

6) у статті 365: абзац другий частини першої доповнити словами «та зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

у частині другій: абзац перший після слова «насильством» доповнити словами «або погрозою застосування насильства», а після слів «застосуванням зброї» — словами «чи спеціальних засобів»;

абзац другий доповнити словами «та зі штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

абзац другий частини третьої доповнити словами «та зі штрафом від семисот п'ятдесяти до тисячі п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

7) у статті 366: у частині першій:

абзац перший викласти в такій редакції:

«1. Складання, видача службовою особою завідомо неправдивих офіційних документів, внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей, інше підrobлення офіційних документів»;

в абзаці другому слова «до п'ятдесяти» замінити словами «до двохсот п'ятдесяти»;

абзац другий частини другої доповнити словами «та зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

8) у статті 367:

в абзаці другому частини першої слова «від п'ятдесяти до ста п'ятдесяти» замінити словами «від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот»;

в абзаці другому частини другої слова «від ста до двохсот п'ятдесяти» замінити словами «від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот п'ятдесяти»;

9) пункт 3 примітки до статті 368 доповнити словами та цифрами «або статтями 235⁴ чи 235⁵ цього Кодексу»;

10) доповнити статтею 368¹ такого змісту: «Стаття 368¹. Незаконне збагачення

1. Одержання службовою особою неправомірної вигоди або передача нею такої вигоди близьким родичам (незаконне збагачення) —

карається штрафом від ста до п'ятисот неопо-

датковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Незаконне збагачення, якщо його предметом була неправомірна вигода у значних розмірах, — карається штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Незаконне збагачення, якщо його предметом була неправомірна вигода у великих розмірах, —

карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

4. Незаконне збагачення, якщо його предметом була неправомірна вигода в особливо великих розмірах, —

карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.

Примітка. Незаконним збагаченням у значному розмірі вважається таке, що перевищує сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, у великому розмірі — таке, що перевищує двісті неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, в особливо великому розмірі — таке, що перевищує п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

11) статтю 369 викласти в такій редакції:

«Стаття 369. Пропозиція або давання хабара

1. Пропозиція хабара —

карається штрафом від тридцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років.

2. Давання хабара —

карається штрафом від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років.

3. Давання хабара, вчинене повторно, — карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років із штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та з конфіскацією майна або без такої.

4. Давання хабара службовій особі, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою групою осіб —

карається позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років з конфіскацією майна або без такої.

5. Давання хабара службовій особі, яка займає особливо відповідальне становище, або організованою групою осіб чи її учасником —

карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої.

6. Особа, яка пропонувала чи дала хабар, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо стосовно неї мало місце вимагання хабара або якщо після давання хабара вона добровільно заявила про те, що сталося, до порушення кримінальної справи щодо неї органу, наділеному законом правом порушувати кримінальну справу.

Примітка. 1. Повторним у цій статті визнається злочин, вчинений особою, яка раніше вчинила цей злочин, або злочин, передбачений статтями 235⁴ чи 235⁵ цього Кодексу»;

12) доповнити статтею 369¹ такого змісту: «Стаття 369¹. Зловживання впливом

1. Пропозиція або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за такої вигоди вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, — караються штрафом від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років.

2. Одержання неправомірної вигоди за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, або пропозиція здійснити вплив за надання такої вигоди —

карається штрафом від семисот п'ятдесяти до однієї тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

3. Одержання неправомірної вигоди за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, поєднане з вимаганням такої вигоди, —

карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з конфіскацією майна.

Примітка. Особами, уповноваженими на виконання функцій держави, є особи, визначені в пунктах 1 та 2 статті 2 Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції»;

13) у статті 370:

в абзаці другому частини першої слова «або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років» замінити словами «або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, та зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

абзац другий частини другої доповнити словами «та зі штрафом від п'ятисот до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування і вводиться в дію з 1 січня 2010 року.

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
11 червня 2009 року.
№ 1508-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про внесення зміни до статті 36 Закону
України «Про загальнообов’язкове
державне пенсійне страхування» щодо
соціального захисту дітей, які навчаються
в закладах системи загальної середньої
освіти, у зв’язку з втратою годувальника

Верховна Рада України **постановляє:**
I. В абзаці другому пункту 2 частини другої статті 36 Закону України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49—51, ст. 376) слова «вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладах» замінити словами «загальноосвітніх навчальних закладах системи загальної середньої освіти, а також професійно-технічних, вищих навчальних закладах».
II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. Кабінету Міністрів України протягом місяця з дня опублікування цього Закону:
привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
забезпечити перегляд і скасування міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО.
м. Київ,
23 червня 2009 року.
№ 1543-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про внесення зміни до статті 2 Закону
України «Про основні засади державного
нагляду (контролю) у сфері господарської
діяльності» щодо забезпечення безпеки
використання ядерної енергії

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Частину другу статті 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 29, ст. 389; 2008 р., №№ 5—8, ст. 78) доповнити словами «державного нагляду за дотриманням вимог ядерної та радіаційної безпеки».
2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЮЩЕНКО.
м. Київ,
23 червня 2009 року.
№ 1546-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про внесення змін до Закону України
«Про стимулювання розвитку регіонів»

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Внести до Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 51, ст. 548) такі зміни:
1) у статті 1:
абзац четвертий викласти в такій редакції:
«депресивна територія — регіон чи його частина (район, місто обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення), що визнаються депресивними за умов та у порядку, визначених цим Законом»;
доповнити абзацами п’ятим та шостим такого змісту:
«промисловий район — район, в якому частка зайнятих у промисловості перевищує частку зайнятих у сільському господарстві, а також райони, на території яких розташовані закриті або перебувають у стадії закриття вугледобувні та вуглепереробні підприємства;
сільський район — район, в якому частка зайнятих у сільському господарстві перевищує частку зайнятих у промисловості»;
2) статті 6 та 9 викласти в такій редакції:
«Стаття 6. Депресивна територія
Депресивні території поділяються на такі групи: регіон;
промисловий район;
сільський район;
місто обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення.

Території надається статус депресивної з метою створення правових, економічних та організаційних засад для життя органами державної влади та органами місцевого самоврядування особливих заходів для стимулювання розвитку таких територій»;
«Стаття 9. Соціально-економічні показники розвитку території, за якими вона може бути визнана депресивною

Територія може бути визнана депресивною в порядку, встановленому статтею 10 цього Закону, у разі якщо соціально-економічні показники її розвитку відповідають одночасно всім умовам, визначеним відповідним пунктом частини другої цієї статті для такої групи територій.
Депресивним може бути визнано:

- 1) регіон, в якому протягом останніх п’яти років середній показник обсягу валового регіонального продукту (до 2004 року — обсягу валової доданої вартості) на одну особу є найнижчим;
- 2) промисловий район, в якому протягом останніх трьох років рівень зареєстрованого безробіття та частка зайнятих у промисловості є значно вищими, а обсяг реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) на одну особу та рівень середньомісячної заробітної плати є значно нижчими за відповідні середні показники розвитку територій цієї групи;
- 3) сільський район, в якому протягом останніх трьох років щільність сільського населення, коефіцієнт природного приросту населення, рівень середньомісячної заробітної плати та обсяг реалізованої сільськогосподарської продукції (робіт, послуг) на одну особу є значно нижчими, а частка зайнятих у сільському господарстві є значно вищою за відповідні середні показники розвитку територій цієї групи;
- 4) місто обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення, в якому протягом останніх трьох років рівень зареєстрованого, зокрема довготривалого, безробіття є значно вищим, а рівень середньомісячної заробітної плати є значно нижчим за відповідні середні показники розвитку територій цієї групи.

Граничні рівні відхилення соціально-економічних показників розвитку територій, передбачених пунктами 2—4 частини другої цієї статті, від середніх показників розвитку територій відповідних груп визначаються Кабінетом Міністрів України»;
3) частини першу та другу статті 10 після слова «обласного» доповнити словами «республіканського в Автономній Республіці Крим».

2. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2010 року.
Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
25 червня 2009 року.
№ 1562-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про внесення зміни до статті 63 Закону
України «Про пенсійне забезпечення
осіб, звільнених з військової служби,
та деяких інших осіб»

Верховна Рада України **постановляє:**
I. Частину третю статті 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399; 2005 р., № 4, ст. 107; 2007 р., № 27, ст. 361) доповнити реченням такого змісту: «У разі якщо внаслідок перерахунку пенсій, передбаченого цією частиною, розміри пенсій звільненим зі служби військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за цим Законом, є нижчими, зберігаються розміри раніше призначених пенсій».

- II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. Встановити, що дія цього Закону поширюється на осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, яким призначено пенсії відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» до набрання чинності цим Законом.
3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:
привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО.
м. Київ,
25 червня 2009 року.
№ 1567-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про внесення змін до деяких законодавчих
актів України щодо спрощення порядку
розгляду питань надання допомоги
сім’ям загиблих

З метою спрощення порядку розгляду питань надання допомоги сім’ям загиблих від певного нещасного випадку внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру Верховна Рада України **постановляє:**
I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Частину першу статті 46 Цивільного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40—44, ст. 356) доповнити словами «а за можливості вважати фізичну особу загиблою від певного нещасного випадку або інших обставин внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру — протягом одного місяця після завершення роботи спеціальної комісії, утвореної внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».

2. У Цивільному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., №№ 40—42, ст. 492):

- 1) частину четверту статті 81 доповнити пунктом 6 такого змісту:
«6) оголошення фізичної особи померлою внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру»;
- 2) статтю 84 доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. Витрати фізичних осіб, пов’язані з оплатою правової допомоги при розгляді судом справ про оголошення померлою фізичної особи, яка пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підстави вважати фізичну особу загиблою від певного нещасного випадку, або інших обставин внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, несуть юридичні особи, на території яких мав місце нещасний випадок внаслідок таких надзвичайних ситуацій»;

3) частину першу статті 256 доповнити пунктом 9 такого змісту:

«9) смерті особи, яка пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підстави вважати її загиблою від певного нещасного випадку внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».

3. Частину першу статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 7—93 «Про державне мито» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 13, ст. 113 із наступними змінами) доповнити пунктом 9¹ такого змісту:

«9¹) громадяни — за заявами, що подаються до суду у справах окремого провадження про оголошення фізичної особи померлою внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».

- II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2010 року.
2. До приведення нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом вони застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.
3. Кабінету Міністрів України:
привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
забезпечити в межах своїх повноважень прийняття нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО.
м. Київ,
25 червня 2009 року.
№ 1568-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про внесення змін до деяких законодавчих
актів України стосовно погодинної
оплати праці

Верховна Рада України **постановляє:**
I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Частину першу статті 95 Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375) після слів «за виконану працівником місячну» доповнити словами «а також».
2. У статті 3 Закону України «Про оплату праці» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 17, ст. 121):
частину першу після слів «за виконану працівником місячну» доповнити словами «а також»;
частину четверту доповнити словами «та фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників».

II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2010 року.
2. Кабінету Міністрів України у двомісячний строк з дня опублікування цього Закону:
розробити та затвердити в установленому порядку механізм визначення та застосування мінімальної заробітної плати в погодинному розмірі;
підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що випливають із цього Закону;
привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
забезпечити перегляд міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО.
м. Київ,
25 червня 2009 року.
№ 1574-VI.

Микола Томенко в Луцьку презентує аудіодиск «Класика української літератури. Живі голоси» (Укрінформ)

За рахунок погашення податкового боргу до держбюджету спрямовано 2564,1 млн. грн. — ДПА (Укрінформ)

У НОМЕР

► КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ

Місцеві бюджети підраховують збитки від заборони «одноруких бандитів»

У Кам'янці-Подільському можновладці думають, звідки взяти 487 тисяч гривень, що їх потрібно повернути з міського бюджету власникам підприємств грального бізнесу. Після прийняття закону про заборону цього виду діяльності у керівних кабінетах сушать голову, де б працевлаштувати понад 300 людей із цієї сфери, де взяти кошти для компенсації, а також, як виконати без закритих підприємств цього річний бюджет.

Депутатський корпус соти-сячного Кам'янця-Подільського підраховував, що компенсація плюс неотримані податки від гральних закладів зменшать цьогоріч міську скарбницю більш, ніж на мільйон. Тому готується звернення до уряду та Верховної Ради України щодо відшкодування з державного бюджету сум ПДВ, сплачених «гральниками» до заборони, і спрямувати його на користь місцевих рад.

Віра ШПИЛЬОВА.

► ТЕРНОПІЛЬЩИНА

Проща з освяченням води й ходом зі свічками

18—19 липня у Марійському духовному центрі, що в селі Зарваниця, очікують від 60 до 80 прочан. Прибудуть патріарх Української греко-католицької церкви Любомир Гузар, єпископи УГКЦ, представники єпархії римо-католицької церкви, кардинал Джованні Лайоло, апостольський нунцій в Україні Іван Юркович, священники з Іспанії, які виявили бажання побувати на батьківщині українських заробітчан.

Ця проща присвячена священичому покликанню. Під час неї відбудуватимуться молебні, архієрейські святі літургії, духовні концерти, похід із свічками, освячення води. Освятять також купіль св. Анни (тут відбувалися чуда зцілення).

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Обережно! Екологічні патрулі ошукують водіїв

На українських дорогах з'явилися шахраї, які видають себе за дорожніх інспекторів. За інформацією Державтоінспекції, жертвами зловмисників стають в основному іноземці.

Днями, повертаючись із відпустки, столичний автолюбитель Максим Іванович на трасі Харків—Сімферополь став свідком того, як люди у формі, що нагадувала міліцейську, зупиняли автомобілі для перевірки документів. Як виявилось, це були шахраї, які під виглядом екологічного контролю намагалися стягнути незаконні штрафи з водіїв.

— Двоє чоловіків, одягнуті у форму організації екологічного контролю, щось жваво обговорювали з іноземним водієм на узбіччі, — розповідає пан Максим. — Я саме в цей час проїжджав мимо, зупинився. Підійшов до них, адже відразу здогадався, в чому справа. Пояснив їм ввічливо, що, згідно з законом, «екологи» не мають права зупиняти транспорт. У відповідь почув погрози. Десь півгодини сперечався з ними, а потім викликав міліцію. Після цього так звані інспектори заскочили в свою машину й кинулися тікати.

Зазначимо, що це не поодинокий випадок. Сьогодні нахабство

таких шахраїв набуло великого розмаху. Псевдодіаїшники дійшли до того, що почали розправлятися з тими, хто наважується розкрити очі іноземцям. Так, нещодавно водій маршрутки Полтава—Запоріжжя побачив, як російського легковика зупиняє екологічний патруль. Тож він вирішив урятувати колегу. Однак ледь сам не постраждав від шахраїв. Вони почали наздоганяти мікроавтобус, намагаючись збити його з дороги. У маршрутці було 12 пасажирів з дітьми. Водій ледве втримав автомобіль і встиг викликати міліцію. Лжеінспекторів було затримано.

— Зупинятися на вимогу екологічного патруля необов'язково. Представники таких формувань не мають права здійснювати екологічний контроль транспортних засобів на дорогах, складати адміністративні протоколи, стягувати штрафи, у тому числі на місці, — каже начальник прес-служби ДАІ МВС України Ніна Хмелевська. — Найнадійніший спосіб для водіїв не пійматися на га-

Хлопчик фотографується біля «Запорожця» під час парадy «горбатих» у рамках святкування Дня курортника в Євпаторії. Фото Олексія СУВІРОВА (УНІАН).

чок — дотримуватись найпростіших правил. Принаймні знати, що зупиняти ваш автомобіль в темну пору доби взагалі заборонено. А саме ніч — улюблений час для псевдоміліціонерів. Та й відрізнити форму справжнього інспектора ДАІ від одягу шахрая не дуже важко.

Олександр ПЕКНИЙ.

Пограбував банк, обдурив людей

Міліція оголосила в розшук 27-річного заступника начальника кредитного відділу Рівненської філії Ошадбанку Андрія Ільчука, який два тижні тому зник разом з готівковою виручкою на суму 1,6 мільйона гривень. Із заявою про зникнення працівника разом із соціальною сумою до міліції звернулось керівництво банку. За цим фактом порушено кримінальну справу. До того ж, після зникнення Андрія у міліцію почали звертатися громадяни, у яких він теж, увійшовши в довіру, почизив чималі суми грошей. Вони засумнівались у намірах позичальника повернути борги, які обчислюються не одною сотнею тисяч гривень. До речі, працівник банку, який нині розшукується міліцією, встиг ще й узяти в банку позику у сумі один мільйон гривень на придбання квартири у новому котеджі.

Олександра ЮРКОВА.

Дерева падали на багатоповерхівки

В Армянську ураган повалив 25 дерев, чимало їх вирвано з корінням, кілька великих впали на багатоповерхівки. Жертв і постраждалих немає. Комунальні служби в авральному режимі ліквідують наслідки стихії. У Чорноморському районі шквальний вітер і смерчі в кількох населених пунктах пошкодили дахи будинків та лінії електропередач. Найбільше зламаних дахів у селі Міжводне. Обійшлося без травмованих і жертв. А в Джанкої через зливи, град і шквалистий вітер обірвано електродрооти й підтоплено житлові будинки в населених пунктах району. Так, у селищі Суботник підтоплено 12 будинків, у Победному — два. Воду вже відкачали, електропостачання відновлено, але не скрізь.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

Театр корифеїв внесуть до державного реєстру пам'ятників

Кіровоградський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Кропивницького може бути занесений до державного реєстру пам'ятників України як пам'ятка історії національного значення. Підписане відповідне розпорядження уряду та затверджено план заходів щодо розвитку театру. Крім того, Міністерство регіонального розвитку і будівництва має включити заклад у перелік об'єктів, що фінансуються в 2009 році за рахунок коштів стабілізаційного фонду держбюджету для робіт з реконструкції.

Тим часом колективу театру мають надати приміщення для театральної діяльності, профінансувати постановку нових спектаклів і забезпечити проведення гастролей. Нагадаємо, що 8 липня Кабмін виділив 12,5 мільйона гривень на продовження реконструкції Кіровоградського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені Кропивницького.

Петро МЕЛЬНИК.

Від середньовіччя до незалежності

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Серед учасників нинішнього свята — Наталя Сумська, Раїса Недашківська, фольклорний колектив «Оберіг» (на знімку ліворуч). До речі, він складається із мешканців тутешнього села Копачів. Вік артистів гурту від 10 років до похилого. Тяглова сила гурту — кобила Ліска, яку впрягають у віз для виїзду на пленери.

Далі були вправи зі середньовічної стрільби. Головне тут — відчуття, звідки вітер дме. І, оцінивши відстань, врахувати кут польоту стріли і натяг тятиви. Наталя Сумська (на знімку праворуч) влучила в ціль з першого пострілу.

Але найгостріші враження — це можливість босоніж пройти билинною землею. Відчуття сили духу предків і витоки незалежності.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

► *УКРАЇНА — ТАЙЛАНД*

Король помилував нашу співвітчизницю

Король Таїланду помилував громадянку України Вікторію Мамонтову, яка була заарештована в 2000 році за збереження наркотиків і засуджена до страти. Про це повідомила прес-служба Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Ніни Карпачової. Наша співвітчизниця, звільнена з в'язниці Бангкока, повернеться додому наступного тижня.

Кілька років тому апеляційний суд Таїланду замінив страту українці на 33 роки тюремного ув'язнення. Пізніше Президент України Віктор Ющенко звернувся до короля з проханням помилувати українську громадянку.

► *ГРУЗІЯ*

Бурджанадзе обвинуватила Саакашвілі в політичному терорі

Лідер партії «Демократичний рух — Єдина Грузія» Ніно Бурджанадзе обвинуватила президента Грузії Михайла Саакашвілі в зневажанні демократичних норм і використанні заходів політичного терору. З такою заявою експікер парламенту виступила у Вашингтоні в Центрі стратегічних і міжнародних досліджень. У США Ніно Бурджанадзе перебуває з офіційним візитом як лідер партії. «Дуже багато людей заарештовано без будь-яких серйозних, аргументованих обвинувачень. Є чимало фактів фінансового і політичного терору».

► *ВАТИКАН*

Понтифік потрапив у лікарню

Папа Римський Бенедикт XVI госпіталізований у лікарню «Паріні» у гірському регіоні Валь Д'Аоста, де він проводить свою відпустку. Як повідомляє прес-служба Ватикану, понтифік упав учора ранком і, як показав рентген, зламав собі зап'ястя. За словами представника Ватикану падре Федеріко Ломбарді, травма Папи Римського не має ускладнень. Нагадаємо, Бенедикт XVI проводить свою відпустку в тій само місцевості, яку дуже любив його попередник Іван Павло II.

Саміт тих, що не приєдналися

П'ятнадцятий саміт Руху неприєднання, що завершився в єгипетському містечку Шарм-ель-Шейх на Червоному морі, виявив зростаюче бажання країн, що розвиваються, активніше брати участь в управлінні світом.

Основні підсумкові документи цієї широкої зустрічі у верхах приділили особливу увагу необхідності вирішити проблему державотворення Палестини. З не меншим ентузіазмом члени Руху неприєднання обіцяли допомогти кубинцям, лідер яких Рауль Кастро виступив у Шарм-ель-Шейху з промовою. Він закликав до створення «нової світової фінансової та економічної структури з реальною участю всіх країн». З 1 серпня американці за указом президента Барака Обами припиняють дію низки економічних санкцій стосовно Куби. А Гавана вимагає повного їх зняття, у чому заручалася підтримкою багать-

ох країн. Попередній саміт організації (вони проходять раз на три роки) відбувався саме на Кубі 2006 року. Окрема заява саміту була присвячена вшануванню південноафриканського лідера Нельсона Манделі, якому сьогодні виповнюється 91 рік.

Успіхом єгиптян стала організація зустрічі між Манмоханом Сингхом і Юсуфом Гілані — прем'єрами Індії і

Пакистану. Адже Делі та Ісламабад перервали усілякі контакти ще 26 листопада минулого року, з моменту кривавого нападу терористів з Пакистану на центр голов-

ного фактично міста Індії — Мумбаї.

На знімку: відкриття XV саміту країн-членів Руху неприєднання.

Фото СІНЬХУА/Укрінформ.

Ультраортодокси громлять Єрусалим

У ніч на п'ятницю в Єрусалимі відновилися масові акції протесту, в яких брало участь більше тисячі ультраортодоксальних євреїв. Вони перекривали автотраси, палили сміття, лили олію на дороги, розбивали світлофори і ламали лінії електропередач. У ході придушення заворушень 18 поліцейських дістали поранення, більш як півсотні протестувальників заарештовано.

Виступи ультраортодоксів розпочалися після арешту представниці громади, яка підозрюється в знущанні з трирічної дитини. Вона нібито морила її голодом (на момент арешту жінки дитина важила сім кілограмів). Перші виступи пройшли ще 12 липня, однак пізніше вони переросли в масові заворушення.

ФОТОФАКТ

Співробітник рятувальної служби Ірану збирає уламки пасажирського літака компанії «Каспійн Ерлайнс», який зазнав катастрофи 15 липня, забравши життя 168 людей.

Фото СІНЬХУА/Укрінформ.

Підірвано бомби у двох фешенебельних готелях

За попередніми даними, українці не постраждали внаслідок вибухів у Джакарті. Нагадаємо, учора вранці у столиці Індонезії сталось одразу два теракти. Спочатку щось злетіло в повітря біля готелю «Річ-Карлтон», а потім пролунав другий вибух у готелі «Маріот». Дев'ять чоловік загинуло, 50 поранено. Пізніше в «Маріоті» знайшли ще одну бомбу, яка не розірвалася.

Очевидці розповідають про дим і звук сирен швидкої допомоги на місці трагедії. Постояльців готелю, серед яких є й іноземці, доправляють до лікарень. Частину персоналу готелів евакуювано. Іде слідство.

Звертається увага на те, що обидва готелі перебувають під цілодобовою охороною і спостереженням. Постояльців готелю і персонал ретельно перевіряють через металодетектори.

Поліція вважає, що все це справа рук представників «Аль-Каїди». У міністерстві безпеки країни повідомили, що вибухові пристрої були великої потужності.

Відзначимо, що в Індонезії це не перший випадок терактів. У 2003 році стався вибух у тому ж таки «Маріоті». Тоді загинуло 12 душ. А в 2002 році на острові Балі вибух забрав життя майже 200 чоловік.

Католики їдуть у Бердичів поклонитися іконі

До Бердичева прибули тисячі паломників з України та інших держав, щоб поклонитися іконі Божої Матері Бердичівської. На заходи, що відбудуться в суботу та неділю, прибули гості з Ватикану, представники дипломатичних місій різних країн. Ікона належить до найбільших католицьких святинь. Її коронація відбулася 16 липня 1756 року — Папа Римський прислав тоді дві золоті корони. Під час великої пожежі, що спалахнула в храмі (на той час у ньому був музей) ще перед Великою Вітчизняною війною, ікона

згоріла — це одна з версій її зникнення. На початку 90-років минулого століття копію ікони створила художниця з Кракова Божена Муха-Совінська. 1997 року Іван Павло II освятив її в тому ж таки Кракові. 19 липня 1998 року з дозволу Понтифіка відбулася урочиста церемонія коронації ікони. А в 2002 році, під час візиту Івана Павла II до України, ікона була на київському спорткомплексі «Чайка», де проходила зустріч Папи Римського з мирянами.

Олексій КАВУН.
Житомирська область.

«Соломонів замітник»

ТЕМА

У Києві з 20 по 22 липня перебуватиме віце-президент США Джозеф Байден. Це — перший візит в Україну американського очільника такого рангу після обрання президентом Барака Обами. Він відбудеться за два тижні після відвідання його патроном РФ.

Якщо проаналізувати українські ЗМІ, то доходиш висновку: деякі наші не лише очільники, а й політологи очікують від високого візитера роз'яснень щодо політики США, яку вони здійснюватимуть у відносинах з РФ. Точніше — суті терміну «перезавантаження», запущеного самим Байденем, оскільки Київ занепокоєний тим, що США начебто роблять наголос на розвитку відносин з Москвою, а Україна на

цьому етапі не становить великого інтересу для Вашингтона.

Саме тому чимало експертів оцінюють візит в Україну другої особи в США як своєрідний утішливий приз для ураженого самолюбства наших очільників — своєрідний «обамозамітник», принаймні соломонове рішення. Адже не справжуються надії на те, що до Києва в оглядовому майбутньому прибуде сам президент США.

За повідомленнями офісу ві-

це-президента, пан Байден має засвідчити підтримку США справі продовження демократичних і економічних реформ. Натомість Київ сподівається, що він висловить підтримку євроатлантичним устремлінням України. А також дасть «сигнал», що США зосереджують свою політику не лише на відновленні взаємин з Росією, які погіршилися після російсько-грузинської війни, а й про готовність підтримати Україну в економічній і політичній площині.

Українські стратеги вочевидь розгубили після намірів Америки «перезавантажити» відносини з Москвою, оскільки вони погіршилися не лише зі США. Наші очільники, підлаштовуючись під політику заокеанських партнерів щодо Росії, теж устигли наламати дров і на полі політичних баталій, і в інших галузях. А вони після президентських вибо-

рів узяли та й «перезавантажилися», навантаживши наші мізки запитанням: «Що б це мало означати?».

Тож не в останню чергу й думка українських керманців, що тепер Америка «дружитиме» з Росією більше, ніж з Україною, спонукала США заслати до нас гілця. Щоб установити своєрідний тактовний баланс інтересів між Києвом і Москвою та переконати партнерів, що процес розвитку взаємин з РФ не відбуватиметься за рахунок України. Одне слово, від Байдена чекають чергового «сигналу»...

Ну не можемо прожити без «сигналів» — і край! До того ж чекаємо їх цілком конкретних: про відчинені двері до альянсу, допомогу в розв'язанні питання постачання газу, встановлення безвізового режиму з ЄС. Так, наче прийде добрий дядечко й вирішить за нас усі наші проблеми. Утім, «дядечко» сигнали нам постійно й надсилає. Хоча вони практично не змінюються. Від

нас чекають запровадження реформ — для інтеграції в ЄС, членства в НАТО, для того, щоб з нами взагалі бажали мати справу. Ми, звичайно, «за», але чомусь дуже сором'язливо обходимо тему здійснення реформ...

Що маємо натомість, зокрема, й у відносинах з США? Пріміром, там, де вони нас найбільше підтримували — у вступі до НАТО? Навіть попри заперечення, що Україна не буде предметом торгів в американо-російських взаєминах, уже очевидно, що Вашингтон не так рішуче, як раніше, підштовхує нас до альянсу — не будемо говорити, потрібно це суспільству, чи ні.

А віце-президенту США Джозефу Байдену — звісно: «Ласкаво просимо!» Тільки от запитання: «З ким йому в нас розмовляти?»

Валентина ПИСАНЬКА.

Президент України Віктор Ющенко привітав Федерального канцлера Німеччини Ангелу Меркель із 55-річчям, повідомляє офіційний сайт глави держави

«Обмінюю фортепіано на... тістечко»

Незважаючи на економічну скруту, українці не розучилися ділитися. Нині дедалі популярнішими стають оголошення в газетах та Інтернеті, в яких пропонують віддати задарма або за символічне тістечко чи пакет соку будь-що — від книжок до холодильників та диванів.

— Ми плануємо капітальний ремонт вдома, хочемо поміняти стару побутову техніку, меблі, які просто так викидати не хочеться, адже вони ще у більш-менш нормальному стані. От і вивісили оголошення на сторінці «Віддам задарма», аби хто тільки сам вивіз, — розказує киянка Ярослава, котра влаштувала справжній ярмарок старих речей. І що ви думаєте? За кілька днів квартира звільнилася від усього непотрібного.

На подібних форумах можна розшукати не лише побутові речі, а й досить несподівані. Хтось, наприклад, віддає тритомник Дюма чи стос журналів «Навколо світу», хтось — колекцію фантиків від гумок Турбо, тибетський молочний гриб чи породисте кошеня. Головна умова таких оголошень — бажаючий забрати річ має сам по неї приїхати та привезти натомість щось символічне (яблуко, вафлі, шоколадку чи пакет соку).

Крім того, приміром, у Києві, тричі на тиждень (понеділок, середа, п'ятниця) на станціях метро «Житомирська», «Святошин», «Нивки», «Берестейська», «Шулявська» та «Лук'янівська» збираються учасники популярної Інтернет-спільноти «ДаруДар». Напередодні люди пишуть повідомлення про подарунок та розміщують фото предмета, списуються і під час зустрічі дарують. Таких оголошень — сотні.

Обмінюються у мережі нині не лише речами, а й послугами. Чимало людей прагнуть поділитися власними вміннями чи знаннями, натомість навчившись чогось потрібного. Частими є оголошення

на кшталт «Даю уроки-консультації із виготовлення домашньої випічки: торти, тістечка. Поділюся власними рецептами в обмін на уроки роботи з «Фотошопом» чи іншими подібними комп'ютерними програмами». Такий «інтелектуальний бартер» включає найрізноманітніші вміння: вигул собак, уроки англійської чи гри на фортепіано, консультації із перепланування квартир та навіть прибирання.

На думку психолога Ольги Груші, у часи кризи люди й справді схильні вигадувати оригінальні виходи зі скрути. Крім того, на думку експерта, важливим є й те, що обмін стає приводом для спілкування та пошуку нових знайомств.

Варто додати, що ідея не нова — майже 30 років тому американський юрист та громадський діяч Едгар Кан створив так званий «Банк часу». Туди вносяться послуги, які можете надати, й те, чого хочете навчитися, а система вже сама шукає вам пару.

Анна БОЙКО.

Київ.

У Новий Калинів прибув «вантаж 200»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Загиблі Храмов і Рушак мешкали на одній сходовій клітці в будинку номер 10, а у чотирнадцятому, навпроти, так само на одному поверсі, сусідами були Ковалів і Наконечний. У Новому Калинові всі практично сусіди: кілька багатоповерхівок, що виросли біля військової частини — ось і все місто. Середній вік тутешніх мешканців — 35 років, а більшість чоловіків — пенсіонери. Військові пенсіонери.

пінняє його руку:

— Ні, я хочу сфотографуватися з батьком...

Вона випрямляється, збирає останні сили, щоб втримати важкий для неї портрет і подивитися в об'єктив. У мене тільки і стає часу, щоб один раз натиснути на кнопку, і син підхоплює матір на руки.

У квартирі навпроти тихо. На кухні жінка, вся в чорному: Галя Храмова (на знімку) не плаче, вона говорить, ніби в тумані.

У кожного з чотирьох не

менше 20 років військового стажу, а з польотними — усі тридцять. На пенсії пожити не встигли, рік-два, не більше.

Більшість таких пенсіонерів їде працювати «на чорно»: якщо бере участь у миротворчих заходах, то через посередників. Тож не завжди отримують страховку, матеріальні гарантії, в разі чого, для сім'ї. Кожен з пенсіонерів-льотчиків, громадян України, після півроку таких заробітків привозить певну суму, у 10 разів меншу, однак, ніж та, яку отримує, приміром, російський пілот. Там усе контролює держава і потрапити, обійшовши її, виконувати якесь завдання миротворчих сил, дуже складно.

— А чому б не створити в Новому Калинові, — розмірковує міський голова Богдан Дзвяк, — державне підприємство з обслуговування миротворчих сил, яке б укладало угоди легально, зі страховками, гарантіями. А скількох кличуть у Росію олігархів на вертольотах возити?! Теж можна було б через фірму контрактні укладати.

У командира військової частини А 39-13 Юрія Вербельчука своє бачення справи:

— У нашого полку великі перспективи. Якщо держава обернеться до нас обличчям, потурбується про льотний склад, техсклад, то таких поїздок не буде. Відсотків 70 полку пройшли через миротворчі місії, усі люди досвідчені, обкатані й мають служити власному народові, заробляти для його

блага. Однак живемо ми складно. Останній раз квартири отримували приблизно 5 років тому. Обіцяно було 70 квартир цього року, та жодної не дали. Зарплата тримається протягом двох років на місці, а ціни ростуть. Нам обіцяли з першого січня підняти платню, за звання збільшити, — цього теж не зробили. Вчора дивився телевізор і почув, що токар на заводі Антонова отримує 4 тисячі, а командир полку — менше.

Біля одного з будинків — скромний пам'ятник із прізвиська загиблих. «Майже 200 прізвищ, — каже Іван Рябо. — І ще четверо додадуться»...

Ірина ЄГОРОВА.

Фото автора.

На дорогах Буковини встановлюють нові знаки

Нові дорожні знаки, які з'явилися на Буковині на дорогах загального користування, значно покращують видимість, ефективніше інформують водіїв про небезпеку.

Цього року шляховики встановлюють такі дорожні знаки у напрямку Києва, Заліщиків, Снятина та на Порубнянській трасі, що з'єднує Україну з Євросоюзом. Нові знаки відрізняються якістю та обрамленням жовтого, жовтогарячого або яскраво-салатового кольору. Один такий знак коштує майже 1,5 тисячі гривень, гарантійний термін такого показника — до 7 років.

На дорогах Чернівецької області служба автомобільних доріг встановила вже 48 із 50 запланованих нових дорожніх знаків. Біда тільки, що якість буковинських доріг аж ніяк не відповідає європейським стандартам.

Сергій СУЛИМА.

Уточнення

У «Голосі України» 20 червня цього року було опубліковано статтю В. Хоменка «Підпільну горілку виготовляли на винзаводі». Уточнюємо, що випадок виготовлення горілки, про який йшла мова в матеріалі, має місце в 2006 році. З січня 2007 року на заводі нове керівництво. За весь цей час ТОВ «ВП «Діоніс» ЛТД жодного разу не перевірялося прокуратурою.

Одна історія з життя нелегалів

Про те, що заробітчанська доля гірка, знають усі. Але те, що трапилося зі Світланою Яковлевою, свідчить не лише про тяжке життя нелегалів, а й про безвідповідальність нашої держави. Історія цієї жінки у Польщі стала відомою завдяки тому, що про неї написала впливова «Газета Виборча». Якби не втрутилися польські журналісти, її завершення могло бути ще сумнішим.

А починалося все банально. 1995 року у Сумах на фабриці, де працювала Світлана, почали розраховувалися нитками. А жити треба було на щось, ще й дітей ростити. Тому Світлана вирішила поїхати до Польщі на заробітки. Працювала нелегально. Два роки тому Світлана залишилася без документів — термін дії закордонного паспорта закінчився. Вона з чотирма дітьми (!) зникла з будь-

яких реєстрів. Тоді ж з'ясувалося, що Світлана хвора на рак. Представники благодійних організацій, що допомагають українцям у Польщі, звернулися до мешканців містечка Воломіна, де жила Світлана з дітьми, щоб люди їй допомогли на лікування. «Навіть коробки спеціальні у магазинах ставили, де можна було залишити гроші», — писала «Газета Виборча». Світлана мужньо

боролася за життя, бо знала, що батько від дітей відмовився. Тому, якщо вона помре, трьох дітей, які народилися в Україні, депортують та відправлять до інтернатів, а одну дитину, яка народилася за кордоном, залишать у Польщі. Поляки широко відгукнулися на прохання нелегалки врятувати не так себе, як дітей. Зібрали кошти. Проте лікування не допомогло. Рак прогресував.

Тоді Світлана звернулася до Канцелярії Президента Польщі, щоб отримати польське громадянство. Це був єдиний шанс для її дітей залишитися разом і не бути депортованими. Як правило, процедура набуття громадянства триває роками, але тут допомогли журналісти. Завдяки їх численним статтям про родину Світ-

лани, Лех Качинський вже через три місяці з часу подання документів дозволив Світлані Яковлевій, а відтак і її дітям, стати громадянами Польщі.

Отримавши новий паспорт, Світлана почала шукати опікунів для своїх дітей. Що пережила жінка, коли дізналася, що помре, і намагалася знайти нових батьків своїм дітям, ми так і не дізнаємося. 9 липня Світлани не стало. Але вона встигла знайти батьків своїм дітям.

Ось такий гіркий «хепі-енд». В Україні жодної реакції на історію Світлани Яковлевої не було. Але, можливо, у цьому є своя справедливість, адже таких історій тисячі, і не завжди втручаються журналісти і допомагають урядовці. Сумно те, що найбільше заробітчані бояться одного — повернення додому. Вони переконані, що нікому тут не потрібні.

Тетяна ПАСОВА.

Нагородою для «відмінниць» борделю була... прогулянка по Красній площі

У Донецькій області викрито злочинну групу, яка протягом кількох років займалася відправленням неповнолітніх дівчат для роботи повіями до Москви. Ідея «бізнесу» спала на думку колишній мешканці Горлівки Тетяні, яка декілька років тому сама вирушила до білокам'яної і потрапила до публічного будинку. Пізніше дівчина вирішила налагодити власний канал сексуальних послуг і попросила рідних допомогти в пошуку кандидаток. Потенційних «працівниць» вербували брат Тетяни та її мати. За кожну відправлену кандидатку вони отримували від 100 до 150 доларів США.

«Дівчата знали, що їдуть займатися проституцією, розраховували на обіцяне безкоштовне харчування, проживання і 30—40 відсотків від заробленої суми, — розповів слідчий слідчого управління ГУМВС України в Донецькій області Олександр Кострулін. — Однак уже в Москві розуміли, що потрапили до справжнього рабства. Декому вдавалося втекти,

дехто пристосовувався і добровільно залишався в борделі на кілька років, але ніхто не звертався до міліції».

Потенційних кандидаток зловмисники шукали серед неблагополучної молоді. 22-річний брат Тетяни Ігор розповідав у таких компаніях, як добре живеться в Москві його старшій сестрі. Майже завжди в очах учорашніх школярок загорявся вогник цікавості: дівчата мріяли втекти від злиднів і алкоголиків-батьків. Далі в гру вступала Людмила Іванівна. Вона по-материнському турботливо розпитувала дівчат про рідних і близьких і обіцяла взяти на себе дорожні витрати.

Невдовзі «сімейний підряд» розповсюдився і на сусідні міста. У Москві «новобранців» зустрічала Тетяна, яка розселяла прибулих на орендованих квартирах і з першого дня забезпечувала безперебійний приток клієнтів. Найнятий водій розвозив юних путан за адресами. Із новачками не церемонилися, винятки робили лише для досвідчених «працівниць»: їм дозволялося брати вихідний і прогулятися по Красній площі.

Встановити потерпілих виявилось справою нелегкою, адже дівчата воліли зберігати мовчання. Одна із тих, кому пощастило втекти, — 17-річна Олена. «Мені обіцяли 30

відсотків від заробленого, але грошей я так і не побачила, — зізналася потерпіла. — Коштів не давали навіть на їжу. Продукти ми купували на «чайові» від клієнтів. Я не заохотіла працювати в таких умовах і довго вмовляла Тетяну віддати мій паспорт. Вона знала, що в Горлівці у мене залишилися мати, брати, сестри і, мабуть, тому віддала документ. Дівчата, в яких не було родичів, залишалися в борделі надовго».

Ольга і Вікторія потрапили до сутенерші у віці 14 років. Зараз їм по двадцять. Жінки запевняють, що їх як цінних «співробітниць» Тетяна на ображала: «Ми могли виходити із квартири, навіть кілька разів їздили додому. Нас ніхто не примушував займатися проституцією».

Учасників злочинної групи затримували одночасно, щоб ніхто не встиг сховатися. Тому горлівські оперативники виїжджали також до Російської Федерації і разом з колегами затримували співників. Нині усіх членів групи затримано, їм пред'явлено обвинувачення за кількома статтями Кримінального кодексу: торгівля людьми, проституція чи спонукання або втягнення в заняття проституцією. Матеріали справи вже направлені до суду.

Ліна КУЩ.

Шекспірівські пристрасті на кордоні

Як стверджують прикордонники і правоохоронці, порушниками державного кордону керує не тільки прагнення заробити на нелегальному переміщенні вантажу. Часом стражі кордону і порядку стають свідками неабияких пристрастей, складних сімейних стосунків і життєвих історій.

Наприкінці минулого року співробітники Луганського обласного Управління СБУ встановили факт незаконного проживання на території області 19-річної громадянки Республіки Молдова. У ході перевірки з'ясувалося, що дівчина перебуває в цивільному шлюбі з 32-річним жителем Луганської області, має від нього сина 2008 року народження, але документи, що засвідчують особистість, у неї відсутні.

Познайомилися молоді люди на заробітках у Москві і певний час жили в російській столиці, а потім вирішили переїхати на батьківщину глави родини. Але як перетнути російсько-український кордон без документів, що засвідчують особистість молодої жінки? Тоді й було прийнято рішення перейти державний кордон незаконно. Стосовно горе-Ромео слідчим відділом УСБУ в Луганській області порушено кримінальну справу, його кохана нині займається оформленням документів, після чого, незалежно від вироку суду, молоді мають намір узаконити свої стосунки.

Інший «романтик», ромської національності, відбуваючи покарання в місцях позбавлення волі, познайомився через листування з жителькою Донецька, теж циганкою, в якій від попереднього шлюбу вже було четверо дітей. Між ними зав'язалися теплі стосунки, і тільки-но в березні 2009 року чоловік вийшов на волю, вони почали жити разом. Щоправда, в Росії у нього залишилися двоє неповнолітніх дітей, яких виховувала його мати. Невдовзі бабуся померла, дітей спочатку передали до притулку, а потім над ними оформила опікунокство далека родичка.

На сімейній раді було вирішено забрати дітей і жити однією великою родиною. Однак на територію Росії громадянин не міг потрапити законним шляхом, оскільки з необхідних документів мав тільки довідку про звільнення. Рішення прийшло відразу: перетнути державний кордон, обминаючи митний контроль. Жаліслива співмешканка хоча й не мала проблем з документами, але із солідарності з коханим також наважилася на незаконний перетин кордону.

Однак операція «Возз'єднання» зірвалася. На зворотному шляху сім'ю в повному складі було затримано за 200 метрів від державного кордону України. Главу родини відправили до слідчого ізолятора і стосовно нього порушено кримінальну справу, а цивільна дружина оформляє документи на опіку над дітьми свого коханого. До речі, відповідно до статті 332 КК України, організація незаконного переправлення особи через державний кордон України карається позбавленням волі терміном до 7 років з конфіскацією засобів вчинення злочину.

Алла АНТИПОВА.

ФОТОФАКТ

Вождь одного з індіанських племен у традиційному вбранні під час фестивалю Санта Домінго в Манагуа, столиці Нікарагуа. Фото СІНЬХУА/Укрінформ.

Американські поліцейські заарештували собаку

Поліція міста Еппінг у штаті Нью-Гемпшир, США, заарештувала собаку, що занадто голосно і довго гавкав. Про це повідомляє видання The Union Leader.

Тепер його хазяйці Лорейн Ніл доведеться стати перед судом, і, якщо її визнають винною в порушенні громадського порядку, заплатити штраф у розмірі 25 доларів. При повторному правопорушенні Ніл змушена буде заплатити 100 доларів. Власниця собаки ситуацію коментувати відмовилася.

За словами сержанта поліції Джейсона Ньюмана, тварина гавкала практично весь день і заважала сусідам, котрі й звернулися до влади. Зазвичай такі виклики закінчуються винесенням попередження хазяям собаки, але поліції не вдалося застати Ніл удома, і тварину довелося забрати, зазначив Ньюман.

Відповідно до законів Нью-Гемпшира, собака вважається порушником громадського порядку у разі безперервного гавкання протягом щонайменше 30 хвилин. Закон не поширюється на охоронних і пастуших собак.

Публічний будинок дасть знижку велосипедистам

Берлінський публічний будинок «Maison d'envie» надає гнучку систему знижок відвідувачам, які користуються громадським транспортом, або активним велосипедистам. Бордель у Берліні дасть знижку в 5 євро велосипедистам. Несподіваний маркетинговий крок вирішив зробити власник одного з берлінських будинків розпусти Томас Гетц у рамках фінансової кризи.

Німеччина є однією з небагатьох країн у світі, де легалізовано проституцію. Зареєстровано близько 400 тисяч дівчат, яким з 2002 року офіційно дозволено займатися найдавнішою професією.

Весільний букет став причиною авіакатастрофи

Святкування весілля в італійській області Тоскана закінчилося трагічно. Невеликий літак, який спеціально орендували для того, щоб з нього ефектно кинути весільний букет, розбився. Річ у тім, що коли пасажир кинув у повітря квіти, ті потрапили... у двигун літака. У результаті інциденту пілот дістав незначні поранення, а пасажир — перелом декількох кісток. На щастя, ні нареченого, ні нареченої на борту літака не було.

Елізабет Тейлор може не пережити смерть Джексона

Легенду Голівуду актрису Елізабет Тейлор було доставлено до лікарні у тяжкому стані. Причиною раптового погіршення здоров'я 77-річної акторки стала смерть її приятеля Майкла Джексона. «У неї почалися проблеми із серцем, — каже близька подруга Тейлор. — Коли він помер, вона почала кричати, а потім цілий тиждень плакала. Її серце просто не витримує. Не факт, що вона зможе пережити таке горе».

Жаліслива співмешканка також наважилася на незаконний перетин кордону

Сьогодні столичний Музичний театр для дітей та юнацтва дає гала-концерт на честь закриття чергового сезону

Минає 160 років від дня народження Олени ПЧІЛКИ, української письменниці та громадської діячки (1849–1930)

Дива й діла кримських архіваріусів

На 90-ліття Державного архіву автономії тут влаштували дні вільних вхідних до сховищ та розповіли чимало цікавого. Щороку архів у Сімферополі видає майже вісім тисяч довідок лише соціально-правового характеру, в двох читальних залах обслуговує зазвичай сім тисяч відвідувачів, у науковому обігу тут 15 тисяч справ. На все — 55 професійних співробітників.

Парад унікальностей головний хранитель фондів Зоя Кушнір розпочинає з показу велетенського рукописного тому в шкіряній оправі протоколів Таврійського губернського управління 1828 року. Відвідувачів дивує якість і чіткість записів, виведених каліграфічними почерками — наче вчора. Зоя Кушнір пояснює: секрет довговічності — в горіховому чорнилі. Ним писали двісті років тому, воно не тьмяніє, його не бере тлін, не точать комахи.

Шкода, що рецепт чорнила втрачено, бо документи «з комп'ютера» недовговічні, тексти розпливаються через кілька років. Про це шкодують відвідувачі — й розглядають раритети.

Тут і ханські ярлики XIV—XV століть, і скріплені давніми печатками родоводи дворян, і увінчані гербами папери XVIII—XIX століть, і старі фотографії, й автографи знаменитостей: флотоводця Федора Ушакова, мариніста Івана Айвазовського, актора Михайла Щепкіна, письменника Федора Достоєвського, поета Максиміліана Волошина, баталіста Миколи Самокиша.

Найчастіше інформацією цікавляться історики, філологи, мистецтвознавці, юристи, економісти, архітектори, люди з наукових і національних товариств та релігійних громад.

...Заснували Центральний кримський архів 1919 року. Першим завідувачим став професор Борис Греков.

Початок створенню фондів поклали документи Таврійського дворянського зібрання і Сімферопольського повітового управління поліції. Документальні свідчення епох фрагментарно зібрали в приміщенні колишньої духовної семінарії, архіві Таврійського губернського правління, Таврійської ученої архівної комісії та скасованої губернської земської управи. Сюди спершу передавалися лише окремі архіви ліквідованих дореволюційних закладів.

Рятували все, що вдавалося. Адже в пореволюційні часи старі папери розглядали як непотріб «старого світу». Ними топили печі, використовували як обгортки для оселедців або чистий зворотній бік пускали в нове діловодство.

Небайдужі до історії люди випрошували, викупували й приносили документи сюди аж до кінця 1930-х років. Але білі плями в документації важливих історичних подій залишилися значними. Хоч ця робота віддячувалася скромно, до початку 1920-х років — часу страшного голоду на півострові (масштаби якого дехто замовчує досі) — ентузіасти зібрали основу архіву, насамперед папери дореволюційної колекції.

В 1923 році в приміщення колишньої семінарської церкви перевезли всі ви-

лілі дореволюційні фонди. З 1925 року сюди повинні були передаватися документи реквізованих царських палаців і найвищої знаті, приватних садиб, проводилося виявлення особистих архівів.

Найжорсткішого удару по документах завдала Друга світова війна. Спочатку за розпорядженням заступника наркома внутрішніх справ СРСР були вилучені партійні фонди — знищені й вивезені. Коли Крим окупували фашисти, архів «прорідили» за вказівкою айзацштабу, сумно відомого «переміщенням» культурних цінностей. Гітлерівці вивезли 21 фонд, 18978 одиниць зберігання (з 1827 по 1909 роки). До початку війни в Криму зберігалось майже 600 тисяч документів, евакуювати встигли три вагони — менше 119 тисяч. Ще й під час грандіозної

пожежі навесні 1944 року загинула документація 1916—1938 років (807 фондів, близько 177,5 тисячі одиниць зберігання — загалом понад 35 відсотків безцінних матеріалів). Майже не збереглися рішення виконкомів та сільрад 1930—1940-х років. Чому якраз в рік масової депортації корінних народів Криму загинули документи пори революції, громадянської війни й становлення радянської влади, що супроводжувалися масовими розстрілами й репресіями, ніхто не відповість й досі.

Така «спопеляюча» доля спіткала архіви всіх міст півострова. А відсутність багатьох важливих свідчень тієї кривавої пори дуже заважає прояснити чимало сторінок нашої історії. Це дозволяє деяким авантюристам від політики й

сьогодні спекулювати на почуттях кримчан і небайдужих до власної історії жителів материкової України.

«Чорні діри» у свідченнях про новітню історію півострова закінчилися в 1991 році, коли 27 серпня у відповідності з указом Президії Верховної Ради України на державне зберігання надійшли 2778 фондів, понад 270 тисяч одиниць зберігання архіву Кримського рескому Компартії України.

Невдовзі архів поповнився переданими СБУ 45473 фільтраційними справами на кримчан-остарбайтерів, 11522 справами громадян, репресованих у 1920—1950 роки. Крім того, тут зосереджені документи з часу захоплення Криму Російською імперією і донині — майже сім тисяч фондів, понад 1,4 мільйона справ на паперовій основі, більш як 4,5 тисячі одиниць обліку кінодокументів, майже 37,7 тисячі фотодокументів, близько 600 фонодокументів.

...На жаль, і після ювілею Держархів у Криму відчуватиме брак тепла взимку, залишається з невідладженою системою пожежогасіння, без сканерів для зняття копій з документів, необхідних працівникам і відвідувачам. Хоча зосереджені тут скарги історії переоцінити важко. Досі старі документи дарують сюрпризи. Особливо папери, що потрапляють у реставраційну лабораторію архіву. Якось в одній із справ XIX століття знайшли гусяче перо зі слідами чорнила. Іншого разу в паперах радянського часу хтось забув зарплатню. Ще чекають дослідників чимало раритетів, зокрема, манускрипти арабською та древньоєврейською мовами. Архів відкрито для всіх любителів подорожей у минуле.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

ХРОНІКА

«Степова Еллада» у Софії

Виставку кіровоградських художників «Степова Еллада», приурочену до 70-річчя утворення області, влаштували у галереї «Хлібня» Національного заповідника «Софія Київська». Акцію у рамках проекту «Скарби музеїв України на святій землі Софії Київської» організував Кіровоградський обласний художній музей.

Віднині й до 3 вересня відвідувачі знайомитимуться з творами найвідоміших художників-кіровоградців Олександра Осмьоркіна, Петра Кодьєва, Юрія Луцкевича, Петра Оссовського, Михайла Надеждина, а також з полотнами митців, які у своїх роботах оспівували красу Кіровоградщини — Бориса Вінтенка, Володимира Федорова, Броніслава Домашина, Олександра Логвиюка та інших. Представлені в експозиції і твори талановитої молоді — лауреатів Премії Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України у номінації «За творчі досягнення» Анастасії Шкоди, Анатолія Кімнатного та Андрія Кадигроба.

Петро МЕЛЬНИК.

Одеська театральна історія

Мабуть, за 200 років своєї історії Одеський театр опери та балету не привертав такої уваги всієї країни. Обставини, як кажуть в Одесі, ще ті. У телесюжетах маячать бабусі і на провокаційні запитання ведучих про приватизацію театру відповідають з жахом: «Ми проти!». На мітингах люди, схожі на артистів, кричать «Ганьба!» і здійснюють угору транспаранти: «Проскурня, валіза — вокзал — Київ!», «Не віримо Проскурні!».

Зав'язка

Чим не догодив Одеському театру опери та балету генеральний директор і художній керівник Сергій Проскурня? Усе почалося після того, як він (ше будучи в. о. директора) провів засідання, присвячене квитковому господарству театру і зажадав показати йому рапортички про продані квитки. Проте, що в Одеській опері фінансові порушення ніколи не були рідкістю, у місті не знає тільки ледачий. Артисти скаржаться на недоплачені добові на гастролях, на погані умови проживання. Три роки тому навіть порушили кримінальну справу, але матеріали її досі не оприлюднені.

Сьогодні відверто говорять про факти приховування частини доходів від продажу квитків заслужений артист Андрій Мусорін, заступник начальника машинно-декораційного цеху Віталій Сивогаз. Звичайно, слова — словами, а треба провести ревізію. Після одностороннього візиту до міністерства Проскурня повернувся уже не як в. о. директора, з ним підписали контракт на п'ять років, і 2 липня відбулася прес-

конференція, де було ясно сказано: має бути аудит, а за ним — інвентаризація.

— Я привіз в Одесу з Києва аудиторську фірму, — уточнив Сергій Владиславович. — Ця фірма сьогодні вже почала аудит. Наступним кроком буде повна інвентаризація. Після чого я звернуся до КРУ і Рахункової палати з проханням перевірити наш театр. Як легітимний керівник, а не «виконувач обов'язків», я хочу знати про театр усе, у тому числі і з фінансової частини, я просто повинен знати, що діється у квитковому господарстві і так далі. Треба сказати, що на 2009 рік попереднє керівництво передбачало проведення 165 вистав, а до 1

червня відбулося вже 113, і це не враховуючи масштабної акції

«Парад диригентів», що пройшла у червні. На майбутній ювілейний, 200-й сезон, заплановано 320 вистав і концертів. Квитки протягом сезону коштуватимуть у середньому по 200 гривень, абонемент у партері на всі вистави — 40 тисяч гривень. До 10 серпня видамо каталог сезону, і я впевнений, що бажаючи купити такі абонементи з'являться. Я, за підтримки колекти-

Сергій Проскурня.

ву, доведу, що театр може заробляти гроші на нові постановки.

Між іншим, чистий дохід від «Параду диригентів» становить 815,8 тисячі гривень, а в цілому збори за перше півріччя — 3500,2 тисячі, збори двох аншлагових прем'єр «Кармен» тут не враховувалися. Нагадаємо, постановка на 90% фінансувалася Міжнародним фондом оперних ініціатив (Нідерланди), була показана в країнах Бенілюксу, у Національній опері України, а потім перенесена на одеську сцену за участю молодих солістів театру. А опоненти дорікали директору за нібито дорогу нову постановку.

«Нам сказали, що він сказав...»

Із вуст однієї солістки театру пролунало по місцевому телеканалу: «Він хоче розігнати трупу, і зробити її «до сорока ро-

ків». Але ж це не театр молодого стажиста, тут є люди різних поколінь...». Насправді вимога голландського режисера Берта Бінена підібрати молодіжну трупу для «Кармен» нічим не загрожувало зрілим солістам. І багато ще обвинувачень пролунало в ці дні — з розряду «він сказав», «нам сказали, що він сказав». Зрештою, усі виступи на зборах директор розпорядився записувати на плівку — щоб уникнути непорозуміння.

З найближчих нових постановок Проскурня назвав проект «Кармен», який і було показано 10 і 11 липня при повних аншлагах, чого в театрі не було років п'ятнадцять.

Також були заплановані прем'єри балетних постановок «Доктор Айболіт» (музика Ніно Рота, балетмейстер Алла Рубіна), бенефіси-ювілей балетмейстерів Володимира Трошенка і Георгія Ковтуна (останній ставить до свого 60-річчя «Корсар» Адана), два нові одноактні балети про долі художників — «Катерина Білокур» на музику Лесі Дичко і «Ван Гог» на музику Густава Малера, а також балет Вікторії Полевої «Гагаку» за новелою Акутагави Рюноске.

Але не минуло й тижня, як опозиція, очолювана народними артистами Анатолієм Дудою (який до останнього моменту заперечував свій намір зайняти директорське крісло) і Людмилою Шіріною (завідувачкою оперної трупи), активізувалася. Я так і не змогла одержати копію звернення незадоволених Проскурнею до міністра культури і туризму. На одеських інформаційних сайтах публікувався такий текст: «С. В. Проскурня поставив громадськість перед фактом переведення театру з розряду Національної ус-

Мрія доньки автора «Холодного яру»

Лише два дні втішався від народження доньки Лесі автор знаменитого роману «Холодний яр» Юрій Горліс-Горський: вона народилася 25 вересня 1946 року, а 27 вересня письменник пропав безвісти.

За однією версією, він став жертвою політично-корпоративних пристрастей, які сам намагався приборкати, і був убитий «своїми» — службою безпеки ОУН. За іншою — у смерті Горліс-Горського завбачився слід московської Луб'янки.

Тим часом Леся (Лариса Лісовська), донька відомого українського письменника, військового і громадського діяча, старшини армії УНР, хоча й не бачила свого

батька, носить його фотографію біля серця. І приїхала зі США в Україну, щоб поклонитися батьківській землі. Перша зупинка — місто Рівне, де Юрій Горліс-Горський співробітничав з газетою «Волинь» і де закохався в юну красуню Галину, яка у 1943 році стала йому дружиною. Цей шлюб благословив тодішній глава Української церкви митрополит Андрей Шептицький.

— Мама запримітилися батькові, коли була ще дитиною — у вісім років, — розповідає Лариса Лісовська. — Тоді Юрій Горліс-Горський (його справжнє прізвище — Городянин-Лісовський) приїхав у Рівне і зайшов до книгарні свого друга — мого діда Івана Талашука. Потім завітав до ділового обійстя, де вперше побачив Галю Талашук. Її Горліс-Горському, якому тоді було 34 роки, господар представив так: «Це моя красуня-донька. От був би у тебе син, гарну невістку мав би...» А через дванадцять літ ця історія отримала несподіване продовження: приїхавши вдруجه до Рівного, Горліс-Горський запропонував руку і серце Галині Талашук, і вона погодилася вийти заміж. Повінчалася у православній церкві святого Георгія у Львові. Весілля справляли в келіях монастиря при соборі святого Юра, де на той час мали притулок. Також побували на аудієнції в митрополита Андрея Шептицького, якого тато вельми шанував і підтримував у важкі часи. По війні мої батьки опинились у таборі для перемішених осіб, потім перебралися до німецького Нового Ульяма, де мені судилося народитися і де, зрештою, батько пропав безвісти.

Мама понині жива. Мешкає в Америці. Їй пішов 85-й рік. Була заміжня за письменником Василем Гришком, але завжди з гордістю згадує свого першого чоловіка. За її словами, це була велика, шляхетна людина, наскрізь пройнята Україною.

Горліс-Горський, по суті, повторив долю своїх героїв з роману «Холодний яр». Роман оснований на подіях, які автор сам пережив. Це було, коли більшовицькі війська захопили Україну, а над Дніпром (в околицях Холодного яру на Чигиринщині) зас-

нувалася своєрідна республіка, яка під українським національним прапором провадила за пеклу війну аж до 1922 року. Тоді Горліс-Горський перебував у полку гайдамаків Холодного яру, командував основним полковим куреном і мав псевдо Залізняка.

— Про національно-визвольну боротьбу батько написав чимало творів, — продовжує розповідь Лариса Лісовська. — Але «Холодний яр», безперечно, найвдаліший. Навряд чи хто з письменників (і не лише українських) спромігся вже тоді, по гарячих слідах, так виразно показати потворне лице ЧК-ГПУ, як це зробив Горліс-Горський. Перша частина роману вийшла 1935 року у Львові, друга — у 1937 році. Перевидало книжку в 1994 році. А я приїхала в Україну, щоб започаткувати важливу справу — перекласти «Холодний яр» англійською мовою і розповсюдити по Європі. Справа нелегка. Лиш на переклад треба до десяти тисяч євро, не кажучи про друк. Але вірою в успіх і в те, що Європа та Америка завдяки «Холодному яру» глибше спізнають історію України. Зрештою, це моя заповітна мрія: щоб про «Холодний яр» знали в усьому світі.

Євген ЦИМБАЛЮК.

Рівненська область.

На знімках: Юрій Горліс-Горський; Лариса Лісовська завжди носить при собі фото батька.

Фото Євгена ЦИМБАЛЮКА та з сімейного архіву Л. ЛІСОВСЬКОЇ.

танови в розряд підприємств. Відсутність чітких, зрозумілих мотивів цього рішення відразу ж викликала в колективі підозру про створення новим директором ґрунту для використання сцени Одеської опери у своїх особистих цілях...»

Легко спотворити зміст, пропустивши лише одне слово! Театр перекладається в статус державного підприємства, і претензії було б логічно пред'являти stolичним законодавцям, які зобов'язали міністерство привести всі національні колективи до єдиного статусу...

Цитую далі: «Це знайшло підтвердження як у директорському бізнес-плані на майбутнє, оголошеному Проскурню, так і у заявленні його «новаторських» починаннях: театр має бути насамперед прокатною площадкою для різних, у тому числі і вкрай сумнівних проектів (немає документального підтвердження таких заяв Проскурні. — М. Г.). Зрозуміло, що в такому майбутньому немає місця не тільки для одеських майстрів сцени, а й для регулярного репертуару театру... у першу декаду липня театр виявився закритим для глядачів, оскільки Проскурня віддав весь сценічний час на підготовку власного міжнародного проекту «Кармен» (тримати місяцями в місті постановників-іноземців невігдно для театру, тому проводилося по чотири «прогони» на день. — М. Г.), що має, до речі, вкрай негативні відгуки після його здійснення і представлення в інших місцях (жодного такого відгуку мені знайти не вдалося. — М. Г.). Далі — більше: весь(!) репертуар театру на літній сезон знятий. Сам факт закриття театру

для глядача влітку — в той час, коли в Одесі традиційно величезний попит на спектаклі оперного, особливо у гостей міста — зовсім обурливий».

Цікаво, що торік, коли театр і справді був закритий літом для глядача, ніхто протестів не писав. Колектив театру не може йти у відпустку в середині сезону — це ж усім зрозуміло? Проскурня запрошує на час відпусток

Сергій Проскурня почав наводити слід у системі управління театром. І, мабуть, саме це стало причиною обурення частини колективу.

гастролерів — і що тут поганого?

А з іншого боку...

Прихильники Проскурні склали листа до міністра Вовкуна і губернатора Сердюка:

«За два місяці роботи проведено стільки заходів, скільки не проводилося роками! Очевидно, потік ідей і проектів лякає тих, хто звик жити по-старому, в умовах «ремонтного» штатного розкладу і «експлуатації» поточного репертуару, який роками не змінювався.

Прихід Сергія Проскурні в Одеську оперу — надія на зміни, які об'єктивно неминучі. І те, що зараз відбуваються репетиції нового спектаклю «Кармен» з молодіжним складом, — яскраве підтвердження системного підходу до формування нового обличчя театру. Водночас відомі плани ювілейного 200-го сезону, в якому знайдуть своє місце бенефіси провідних майстрів сцени театру, вистави, в яких беруть участь представники всіх поколінь театру.

А ще Сергій Проскурня почав наводити лад у системі управління театром. І, мабуть, саме це стало причиною обурення частини колективу.

Напади на Сергія Проскурню, звинувачення його через ЗМІ, апеляція до громадської думки з

міфами про приватизацію театру, про «розважальні дискотеки за інтересами» і інше — абсурдні інсинуації. За цими наклепами стоїть завдання зацементувати в Одеській опері той порядок, за якого немає місця для прем'єр, для вирішення застарілих проблем співжиття, соціального захисту працівників тощо.

Ми підтримуємо Сергія Проскурню в його прагненні до змін у проблемному колективі Одеської опери».

Листа підписали народна артистка України Людмила Довгань, заслужені артисти Галина Жадущіна, Георгій Делієв, Юрій Невгамонний, Андрій Мусорін, Володимир Борисов, Аркадій Певцов (головний диригент Одеського театру музкомедії); відомий композитор, артдиректор міжнародного фестивалю «Два дні і дві ночі нової музики» Кармелла Цепколенко; ректор Одеської державної музичної академії професор Олександр Сокол і ще понад вісімдесят діячів музики і театру, науковців і журналістів.

Далі було так: 9 липня Прем'єр-міністр Олія Тимошенко рекомендувала В. Вовкуну підшукати для Сергія Проскурні іншу роботу, а виконувачем обов'язків призначити Анатолія Дуду. А 10 липня, на 78-му дні роботи Проскурні, за повного залу відбулася прем'єра об'єднаного ним міжнародного проекту «Кармен». Сам Проскурня зустрічав гостей.

— Усе, що відбувалося напередодні у Кабміні, відбувалося без моєї участі, — сказав Сергій Владиславович. — Не хотів би давати оцінку діям Юлії Тимошенко. Можу лише констатувати: мене не вислухали. 9 липня ввечері міністр культури України Василь Вовкун зібрав за одним столом мене і делегацію народних і заслужених артистів нашого театру. Бесіда бу-

ла довгою. Скажу одне: я залишаюся єдиним легітимним дириктором, звільнити мене може тільки міністр культури, який підписав зі мною контракт на п'ять років. Я запропонував міністерству після закінчення роботи спеціальної міністерської комісії провести загальні збори колективу театру, на яких шляхом таємного голосування відбудуться вибори керівника. А сьогодні ми даруємо Одесі наприкінці сезону яскраву культурну подію — нашу «Кармен».

Після вистави приймали поздоровлення солісти, диригент-постановник «Кармен», канадець Кевін Маллон, голландський режисер Берг Бінен, художник Йос Гроньєр. Партію Кармен виконувала випускниця Дніпропетровської музичної академії Ірина Петрова, дуже тепло прийнята глядачем. Одеситка Катерина Цимбалюк заспівала на другій прем'єрній виставі 11 липня. Партію Хозе виконував Едуард Мартинюк (одесит, нині соліст Мінської опери) під крики «Браво!» і «Бравіссімо!».

Оплесків удостоїлися також солісти Одеської опери Надія Сичук (Микаела), Дмитро Павлюк (Цуніга) Юрій Дудар (Данкайро), Сергій Красних (Ремендадо), Олексій Грузін (Моралес), солістка балету Марія Рязанцева (Кармен-символ). Найстарший диригент театру, заслужений артист України Давид Сіпітінер відзначив, що вистава цікава, і не треба шукати в ній недоліків.

Дійсно, опера звучить дуже достойно.

До того ж завдяки вдалому режисерському рішення вона постає як яскраве, динамічне видовище. Кому ж потрібно було ще до прем'єри перекопувати одеситів, начебто нова «Кармен» обурлива, їй не місце на сцені Національного театру, у постановників нічого не виходить?

А за всім цим, на загальну

Лозниця знімає кіно

Молодий і вже досить відомий у кіноколах Європи український кінодокументаліст Сергій Лозниця розпочав знімати художній фільм «Щастя моє». Перед тим, ще навесні, було старанно відпрацьовано репетиції з масовкою, де зайнято понад 200 душ. Це картина про пригоди шофера-далекобійника на тлі бурхливої епохи, від Другої світової війни до наших днів, в світі страху, зрад та жорстокості.

Це — перша ігрова картина Сергія Лозниці. Зйомки йдуть в Україні (райцентри Шостка на Сумщині та Щорс на Чернігівщині).

У цьому міжнародному проекті беруть участь відомі кінофахівці десяти країн. Причому, продюсери — з України (Олег Кохан) та Німеччини (Хайно Декерт). Оператор — Олег Муту, той, що знімав знамениту румунську кінострічку «4 місяці, 3 тижні й 2 дні». Головну роль грає Віктор Немец, молодий білоруський актор. Його партнери — Володимир Головін та Ольга Шувалова. Грамер — Олександр Журба, також білорус, найвідоміший фільм за його участю — «Йди і дивись». Художник — Кирило Шувалов (Росія, фільм «Бумер-2»), а художник по костюмах — Марс Райжма з Естонії. Літній період кінозйомок триватиме до кінця липня. А роботу над фільмом буде завершено 2010 року.

Віктор ГРИНЕВИЧ.

думку, стоїть неназвана досі особа, що протягом багатьох літ контролювала квиткове господарство театру. Цій особі, що викликає час від часу пильну увагу правоохоронних органів, не потрібний аудит, так само як інвентаризація, візити представників КРУ і Рахункової палати. Вона воліє приймати у своєму кабінеті впливових осіб області, і ці особи проігнорували прем'єру «Кармен». Боялися, що вистава сподобається і незручно боротися з ініціатором її постановки?

Що далі?

У день другої прем'єрної вистави, 11 липня, у театрі дізналися, що В. Вовкун несподівано змінив своє рішення. Довідавшись, що є наказ про звільнення Проскурні, валторніст Анатолій Пастухов організував операцію з видворення директори з його кабінету. Солісти театру Валентині Петренко довелося викликати міліцію, складено протокол. Такої ганьби Одеська опера не переживала давно.

— Наступний мій крок — судовий позов до міністра Вовкуна, — заявив Проскурня. — Ми більше не одна команда. Він мене «здав»... Мабуть, боялися результатів таємного голосування, тоді б з'ясувалося, що колектив мене підтримує.

Проскурні потрібний судовий розгляд хоча б для того, щоб очистити своє ім'я і ділову репутацію. Але що буде з театром? З заявленими прем'єрами? З програмою ювілейного сезону? З запланованими гастролями Пласідо Домінго і Ренато Брузона? І хіба без Проскурні не відбудеться перехід у статус державного підприємства? А біля роялю (пардон, біля каси) буде те саме, що і раніш? Так ні, як і раніше, уже не вийде, занадто схвилюваний колектив, так просто справа не закінчиться. Мабуть, головна інтрига ще попереду.

Марія ГУДИМА.

За всім цим, на загальну думку, стоїть неназвана досі особа

Мал. Василия ФЛЬОРКА.

Мал. Василя Фльорка.

Мал. Василя Фльорка.

Борис СИДОРЕНКО.

Фото з архіву «Голосу України».

Відбувся суд. Костеві з Євгеном світила серйозна стаття, але судді зважили на молодість порушників, а також і на те, що досі вони не були помічені в протиправних діях. Тож кожному з них присудили повернутися Дарині по сто карбованців, а та-

КАРИКАТУРИСТ ПРОДОВЖУЄ ТЕМУ

Фото Світлани КАЛИНОВСЬКОЇ.

Мал. Вадима СИМІНОГИ.

Страшні чутки

КАЗКА

Отака здорова Діалектика: гарні справи йдуть на гірше, кепські справи йдуть на краще, оскільки ж кепських справ у нас більше, ніж гарних, то все буде якнайкраще.

З огляду на те, що в будь-якій державі, де водяться розбійники (а водяться вони в кожній), необхідне Міністерство боротьби з цими розбійниками, а самому Міністерству необхідний Міністр, в одній такій Державі теж був такий Міністр, який, на відміну від інших таких міністрів, змалечку любив читати і слухати казки, і продовжував читати їх (сам, коли Заступник був зайнятий справами розбійників і розбійними справами), навіть ставши міністром. Хоча, здавалося б, вистачало йому й службових казок, хай і досить страшних, на відміну від чарівних.

Звичайно, можна обмежитися тільки службовими казками, од-

нак Міністр продовжував читати дитячі казки, котрі, як відомо, корисні й дорослим.

Прочитавши ще раз казку про чарівний кий-самобій, Міністр подумав: а справді, чому б не озброїти все Міністерство такими кийками? Адже тоді не потрібні ні суди, ні в'язниці: заповали розбійника, доручили кийку бити його аж поки не скаже: «Більше не буду!» — і все, у Державі не буде більше жодного розбійника і розбій зникне сам собою!

Першим озброївся кием-самобієм, звичайно ж, сам Міністр, тож тепер не можна було бачити ні Міністра без самобоя, ні кия без нього: навіть коли лягав спати, клав його поруч із собою — так той кий йому полюбився і такий був дорогий!

Аж раптом надумав Закордон провести нараду всіх міністрів таких Міністерств: довідатися, скільки є розбійників у якій державі і в якій їх найбільше? Запросили туди, звичайно ж, і на-

шого Міністра, тож він і поїхав. Точніше, повезли його.

Але до наради не доїхали — далі кордону не вийшло: тому що поїхав туди разом зі своїм кием-самобієм, а там запропонували здати його на митниці до камери схову. Перешкодила провозові, звичайно ж, не наша митниця, а ненаша: таж бути присутнім на нараді разом з кийком не передбачено протоколом!

Міністр не тільки відмовився здати кий-самобій, а й обурився: — Знаю я вас, бошів-хитрунів! Поки буду на нараді, здерете кийок під копірку і наробите собі таких само, а тоді нам же й продаватимете! Ставлю вас перед вибором, і за свій вибір — на себе нарікайте: або кийок залишиться зі мною, або будете ним добряче побиті!

Оскільки на погрозу не зважили, отримали сповна: бий їх! — наказав Міністр кийку...

Що після цього почалося, не вистачить жодної уяви!

Побиті відразу ж побігли до Страсбурзького суду, гаразд що бігти недалеко, з проханням покарати кий-самобій, котрий ледь

спромоглися зв'язати, бо ж Міністр — особа недоторканна.

Як тепер відомо з французької ноти, отриманої відтіля, кий-самобій судитимуть і, звичайно ж, за варварськими європейськими законами, присудять його до спалення на задньому дворі Страсбурзького суду, де й виконують усі такі вирoki, тут же, як тепер відомо з наших чутток, судитимуть Міністра. За перевищення недоторканих повноважень.

Інші ж чутки і з іншого джерела твердять, що Міністра судитимуть тільки після того як відбудеться суд над кием-самобієм і сам вирок буде виконано.

Поряд з офіційною нотою і чутками, що не підлягають спростуванню, є також і достовірна інформація з надійного джерела, що Міністрові нічого не буде, навіть легкого переляку: немає речового доказу — немає вчиненого злочину — немає належного покарання!!!

Так що наша цивілізована логіка завжди виявляється переконливою для тих, хто її не розуміє. Чи хоча б не вважає потрібним з нею рахуватися.

Мирослав МИЛОРАДОВИЧ.

ДОШКА ПОШАНИ

ючий до глибини душі людині подарували «Криворіжсталь», наче ікону.

...А ноги повідриваємо

Сергій Тигипко (про свій потенційний електорат на президентських виборах):

— От на жінок дуже буду розраховувати. Як-то кажуть, жінка — вона серцем чує. Можна обманювати, а жінка відчує. Будеш щирий — теж відчує.

Від чергового:

— Якщо ви говорите про жінку з серцем, то вона вже відчула і сказала, що ви — третя нога.

Голий король

Віктор Янукович, лідер опозиції:

— Що ми чуємо? Що сьогодні перевиконується бюджет, що сьогодні в нас усе добре. Насправді як тільки ми отримаємо доступ до інформації, ми з вами відразу ж побачимо, що

Україна, я вибачаюсь, з одним голим місцем — самі знаєте, з яким.

Від чергового:

— А ви, як тільки отримаєте доступ до інформації, відразу ж на це голе місце натягніть шапку.

Натурал

Інна Богословська, народний депутат, претендент у кандидати в Президенти:

— Потрібно проїхатися, зустрітися з людьми, поговорити, відчувати все це. Я натурал, я люблю все справжнє, природне.

Від чергового:

— А чого це ви, натурал, полюбили так пінчуківські феросплави?!. Невже через зелень?

Сам п'ю, сам гуляю

Андрій Єрмолаєв, політолог:

— Одна справа, коли міністрами стають політичні відповідальні діячі, котрі перебувають під постійним контролем правлячої коаліції, і зовсім інше, коли кожний міністр живе в режимі «сам п'ю, сам гуляю». З нинішнім урядом справа ще гірша. У

такому режимі живе лише одна людина — прем'єр-міністр.

Від чергового:

— Якщо в такому режимі: сам п'ю, сам гуляю, — живе лише прем'єр, то чому болять голова лише в нас?!

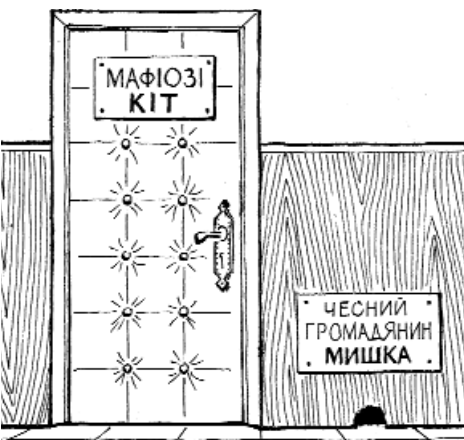
Живий куточок

Юлія Тимошенко, Прем'єр-міністр України:

— Не для того я намагалася зібрати цих котів у зграю, переробити їх і зробити такими, як потрібно країні. У мене і думки не було, щоб уступати їм наші державні цінності.

Від чергового:

— Ви думаєте, що вони — коти, вони думають, що вони — кити, а нам думай — як вас усіх прогнати?!

Мал. Вадима СИМІНОГИ, Михайла САЧКА, Василя ФЛЬОРКА.

Чергував по «Куреню» Віталій СУДІЯ.

У НОМЕР

Засумнівалися в накладних носач

Міський голова Ялти Сергій Брайко доручив міському відділу споживчого ринку і реклами разом зі співробітниками місцевої санітарно-епідеміологічної служби перевірити законність реалізації і безпеку для здоров'я людей товару, що продається на набережній Ялти під виглядом клоунської атрибутики. Відповідне розпорядження було дано С. Брайком на засіданні Ялтинського міськвиконкому, **повідомляє сайт «Новини Криму».**

Як відзначив міський голова, він сумнівається у безпеці матеріалів, з яких виготовлено цю продукцію. «Якісь хімічні запахи від цієї продукції сумнівного походження буквально висять у повітрі», — констатував він. Варто зазначити, що накладні «носи-вуха» на ринку коштують 5 грн, а на набережній реалізуються у 6—7 разів дорожче. Як-краву мішуру буквально нав'язують дітям.

Рекламу — під контроль МОЗ

Уряд України розробив законопроект, що зобов'язує рекламодавців погоджувати зміст реклами ліків і продукції медичного призначення з Міністерством охорони здоров'я.

Відповідно до документа, опублікованого на сайті Верховної Ради, узгодженню з МОЗ підлягає реклама лікарських засобів, медичної техніки, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації. Процедура узгодження буде безплатною, рішення про затвердження реклами має бути прийняте міністерством протягом місяця. Відомлення в узгодженні можливе у разі порушення рекламодателем закону про рекламу і виявлення недостовірних даних у наданих документах.

Знову піраміда!

У Києві співробітники Оболонської районної податкової інспекції викрили фінансову піраміду, жертвами якої стали близько 5 000 киян. На десятки мільйонів гривень людей «кинула» одна зі столичних компаній, що збирала гроші під приводом пільгового кредитування. Як повідомляє газета «Сьогодні», фірма пропонувала побутову техніку та автомобілі в кредит усього під 2—7% річних. Під час укладання договору покупки були зобов'язані внести мінімум 3,6% від вартості товару. Сам товар пропонувалося одержати або по закінченні терміну дії договору, тобто через 1-16 років, або найближчим часом. Для цього потрібно було виграти «щасливий квиток»: шість разів на рік відбувалися розіграші серед клієнтів, і один щасливчик отримував у кредит необхідний йому товар за рахунок інших вкладників. Далі гроші він виплачував уже не як погашення кредиту, а як повернення боргу членам спілки.

Чи є у колі мінерали?

У США адміністрація з контролю за харчовими продуктами зажадала від компанії «Кока-Кола» прибрати неправдиву інформацію з етикеток одного з видів напою дієтичної коли. На етикетці було зазначено, що у напої містяться мінерали і вітаміни.

Кількість вітамінів і мінералів, що містяться у ній, занадто мала, щоб про неї можна було згадувати в написі на упаковці, встановили експерти. Така інформація вводить споживачів в оману, а отже, порушує їх права.

Споживач має право на отримання необхідної, доступної, достовірної і своєчасної інформації про продукцію, що забезпечує можливість її свідомого і компетентного вибору. Інформація повинна бути надана споживачу до придбання ним товару чи замовлення роботи (послуги).

(Закон України «Про захист прав споживачів», п.1 ст. 15)

Заощадивши на платній стоянці, турфірма залишила клієнтів без документів

НАШІ ЗА КОРДОНОМ

Для сорока українських туристів подорож Європою закінчилося неприємним інцидентом. Вночі у Римі в них викрали автобус, разом з речами і паспортами. Милуватися «вічним містом» гостям довелося доти, доки консульство не видало тимчасові документи.

— Спочатку я навіть трохи зраділа, — розповідає студентка Наталя. — Кому не захочеться залишитися у цьому місті ще на два дні! Якби не додаткові витрати, я б назвала це приємною пригодою.

У втраті паспортів туристи звинувачують гіда, що зібрав документи і закрив їх в автобусі. Під час поселення до готелю групі порекомендували залишити транспорт на платній стоянці. Туди його і поставили — на дві ночі. А на третю чомусь залишили просто на вулиці, біля готелю.

— Уночі ми ще бачили наш автобус з вікон, — згадує Наталя. — А до п'ятої ранку від нього і сліду не залишилося. **Навіть не уявляю, як у центрі міста можна було непомітно викрасти величезний, двоповерховий, яскраво-жовтий автобус!**

Утім, у римській поліції бачили і не такі дива. «У нас кожен три хвилини крадуть машину», — приголомшили місцеві стражі порядку.

Коли про пропажу дізналися туристи, у групі почалася істерика. У когось разом з автобусом «поїхали» сумки, сувеніри, придбані у Берліні та Парижі обновки, щось ще...

— У мене там залишалися тільки куплена в Луврі книга і паспорт, — підраховує збитки Наталя. Свої валізи дівчина завбачливо забрала із собою до готелю.

Уряд України розробив законопроект, що зобов'язує рекламодавців погоджувати зміст реклами ліків і продукції медичного призначення з Міністерством охорони здоров'я.

Відповідно до документа, опублікованого на сайті Верховної Ради, узгодженню з МОЗ підлягає реклама лікарських засобів, медичної техніки, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації. Процедура узгодження буде безплатною, рішення про затвердження реклами має бути прийняте міністерством протягом місяця. Відомлення в узгодженні можливе у разі порушення рекламодателем закону про рекламу і виявлення недостовірних даних у наданих документах.

Знову піраміда!

У Києві співробітники Оболонської районної податкової інспекції викрили фінансову піраміду, жертвами якої стали близько 5 000 киян. На десятки мільйонів гривень людей «кинула» одна зі столичних компаній, що збирала гроші під приводом пільгового кредитування. Як повідомляє газета «Сьогодні», фірма пропонувала побутову техніку та автомобілі в кредит усього під 2—7% річних. Під час укладання договору покупки були зобов'язані внести мінімум 3,6% від вартості товару. Сам товар пропонувалося одержати або по закінченні терміну дії договору, тобто через 1-16 років, або найближчим часом. Для цього потрібно було виграти «щасливий квиток»: шість разів на рік відбувалися розіграші серед клієнтів, і один щасливчик отримував у кредит необхідний йому товар за рахунок інших вкладників. Далі гроші він виплачував уже не як погашення кредиту, а як повернення боргу членам спілки.

Чи є у колі мінерали?

У США адміністрація з контролю за харчовими продуктами зажадала від компанії «Кока-Кола» прибрати неправдиву інформацію з етикеток одного з видів напою дієтичної коли. На етикетці було зазначено, що у напої містяться мінерали і вітаміни.

Кількість вітамінів і мінералів, що містяться у ній, занадто мала, щоб про неї можна було згадувати в написі на упаковці, встановили експерти. Така інформація вводить споживачів в оману, а отже, порушує їх права.

На підготовку тимчасових документів із кожного горе-туриста збрали по 20 євро. Наталю виручила сотня, захована в загашнику про всяк випадок. Але непорушний запас був не в усіх.

— На щастя, у двох наших дівчат усе-таки залишилися закордонні паспорти, — згадує Наталя. — Напередодні вони випросили їх у гіда, щоб одержати від батьків перекази через Western Union. Тепер на ці паспорти довелося пересилати гроші і родичам інших туристів. До речі, за день до інциденту забрати свої документи намагалася ще одна жінка. Але їй гід відмовив.

Треба відзначити, що Рим — місто недешево: порція звичайної пасти в тutesьному ресторанчику коштує сім—вісім євро. Але світ

Україні. Для тих країн, де туристичну візу гості одержують за фактом прибуття — приміром, Єгипет і Туреччина, — такі обмеження неактуальні.

Що стосується збереження документів... Оскільки гід відповідає за паспорти, вони зберігаються у надійному місці. Що погане у тому, що паспорт у надійних руках? Часто трапляється випадки, коли туристи загавляться, дадуть себе обікрати, і весь тур навісць. Замість екскурсії вони повинні будуть їхати до посольства за довідкою для повернення. Якщо турист не думає втекти, про паспорт можна не турбуватися.

Після приїзду до готелю супровідник групи спершу орендує сейф, куди і кладе документи і гроші (а це чимала сума), видає йому фірмою і зібрані з туристів за додаткові екскурсії.

Виходячи з вищесказаного, у договорах з туристами прописується пункт, в якому застерігається, що під час автобусного туру всі паспорти зберігаються у керівника групи. Тож з юридичної точки зору все абсолютно законно.

— **Чи необхідно при собі мати ксерокопії всіх документів — щоб швидше поновити загублений паспорт? Чи можна брати із собою внутрішній паспорт України і чи прискорить це поновлення документів через консульство?**

— Якщо паспорт загублений, необхідно якнайшвидше звернутися в дипломатичне представництво України в тій країні, де були загублені ваші документи. Також необхідно заявити про це в поліцію. У дипломатичному представництві вам знадобляться копія закордонного паспорта, бажано копія загальногромадянського паспорта і дві фотографії «паспортного» розміру. Тільки після цього вам зможуть виписати тимча-

совий документ про посвідчення особи, придатний тільки для повернення на батьківщину. У разі, якщо разом з документами у вас украли гроші, дипломатичне представництво допоможе туристові фінансами для повернення. Однак після прибуття додому ці кошти доведеться повернути.

Тому ми рекомендуємо всім своїм туристам перед поїздкою за кордон обов'язково зробити фотокопію паспорта і зберігати її окремо від оригіналу. Також радимо взяти із собою фотокопію звичайного загальногромадянського паспорта і два фото «паспортного» розміру. Усе це допоможе туристові у разі втрати документів.

— **Чи зобов'язана в нашому випадку турфірма компенсувати непередбачені витрати?**

— Якщо у втраті паспортів винна турфірма, то вона зобов'язана компенсувати всі витрати. Усе це прописано у стандартному договорі з туристом, укладеному перед поїздкою.

жодних документів, а також наявність спеціальних бригад, які перевозять прострочений продукт з одного холодильника в інший, щоб уникнути перевірок. На базарі на ветдослідження відправляють одну тушу, а за отриманими документами примудряються продавати декілька. Причому за цим принципом працюють цілі зграї м'ясників навіть на офіційних ринках. Тож навіть у престижних ресторанах можна скуштувати м'яса «не першої свіжості». Про численні шашличні, чебуречні та піріжкові гід ї казати!

У сезон обсяги продажу вуличної їжі в АРК зростають в геометричній прогресії. Охопити перевірки цей величезний стихійний ринок ветеринари не в змозі. На весь півострів працює всього 140 інспекторів: по кілька чоловік на місто чи цілий район. Та й права у них досить обмежені.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Лікарі давно застерігають: любителі вуличної їжі більше за інших ризикують підхопити кишкову інфекцію

З надією на рідні стіни

Футбол.

Отже, як-ись два дні залишилося до старту юнацького Євро-2009, котрий приймає Україна. Змагання восьми кращих юнацьких команд континенту (U-19) відбудуться з 21 липня по 2 серпня в Донецьку та Маріуполі. Учасників прийматимуть донецькі РСК «Олімпійський» і «Металург», а в Маріуполі — «Іллічівець» і «Західний». На фінальний матч Євро-2009 має намір приїхати президент УЄФА Мішель Platini. І саме він, як стверджує перший віцепрезидент ФФУ Олександр Бандурко, вручатиме нагороди лауреатам після фінальної зустрічі.

Збірна України, як повідомлялося раніше, потрапила до групи А, де її суперниками стали команди Англії, Швейцарії та Словенії. Другий квартет склали Сербія, Іспанія, Франція й Туреччина.

До вашої уваги календар ігор:

21 липня, вівторок. А. Англія — Швейцарія («Металург», 17.00). **Україна — Словенія («Олімпійський», 19.00).** В. Франція — Сербія («Західний», 18.00). Туреччина — Іспанія («Іллічівець», 20.30).

24 липня, п'ятниця. А. Словенія — Швейцарія («Металург», 17.00). **Україна — Англія («Олімпійський», 19.30).** В. Франція — Туреччина («Західний», 16.30). Сербія — Іспанія («Іллічівець», 18.30).

27 липня, понеділок. А.

Швейцарія — Україна («Олімпійський», 19.00). Словенія — Англія («Металург», 19.00). В. Іспанія — Франція («Іллічівець», 17.00). Сербія — Туреччина («Західний», 17.00).

30 липня, четвер. Півфінал («Іллічівець»). Півфінал («Олімпійський»).

2 серпня, неділя. Фінал («Олімпійський», 16.30).

Господарі чемпіонату, котрих очолює знаменитий у минулому півоборонець київського «Динамо» і збірної України Юрій Калитвинцев, нині наставник динамівського «дубля», готувалися до чемпіонату-У19 у такому складі:

воротарі — В'ячеслав Базилевич («Шахтар», Донецьк), Ігор Левченко («Олімпік», Донецьк), Іван Підан («Карпати», Львів); **оборонці** — Максим Білий, Богдан Бутко (обидва — «Шахтар»), Сергій Кривцов («Металург», Запоріжжя), Дмитро Кушніров, Сергій Логинов, Сергій Люлька, Кирило Петров, Темур Парцванія (усі — «Динамо», Київ); **півоборонці** — Віталій Віденець, Ігор Чайковський (обидва — «Шахтар»), Денис Гармаш, Сергій Рибалка, Дмитро Єременко (усі — «Динамо»), Артур Карноза, Євген Шахов (обидва — «Дніпро», Дніпропетровськ); **нападники** — Єгор Картушов («Шахтар»), Віталій Каверін («Дніпро»), Дмитро Коркішко, Михайло Малин, Сергій Шевчук (усі — «Динамо»).

Так от, наша збірна в Донецьку знаходиться ще з 12 липня. Там вона отаборилася в

готелі «Атлас», де проживатиме й під час чемпіонату. Як бачимо, мала вдосталь часу для адаптації. Тренуються українські футболісти на стадіоні «Шахтар», де прекрасне поле. Взагалі колективу створили такі умови, що він насправді почуватиметься як у рідному домі. Будь-яке побажання виконуватиметься миттєво.

— **Чи готова наша команда до турніру?** — запитали Калитвинцева (**на знімку**).

— Гадаю, що так. Особливу увагу приділяємо психологічній готовності гравців. Стараємося під час роботи не випустити з поля зору жодного аспекту. Дбаємо, щоб високий тонус команди зберігся не тільки до 21 червня, а й протягом усього чемпіонату.

— **Чи є у збірної України лідер?**

— Є група провідних виконавців.

— **Про суперників, либонь, маєте достатню інформацію?**

— Так. Зрозуміло, багато уваги приділяли словенцям, зустрічю з якими почнемо чемпіонат. Про інших наших двох суперників на груповому етапі — Англію й Швейцарію — матимемо додаткову інформацію вже у процесі чемпіонату. Головне — правильно нею скористатися. Скажу відверто, що певне хвилювання мої підопічні відчують. Добре було б, якби воно не залишило їх до стартового свистка.

— **То скажіть, чим такі відзначаються від решти саме словенці?**

— Це дуже організована команда, в якій чимало високих на зріст футболістів, є конкретні лідери. Я переглянув матчі, котрі вони проводили торік. Відтоді збірна Словенії помітно додала і в організації, і в індивідуальній майстерності. Не випадково вона пройшла відбір, здолавши Нідерланди, Росію і Білорусь. Як на мене, на Донбасі зберуться учасники приблизно однакового рівня. Ми хлопців орієнтуємо, щоб вони не брали до уваги назви команд. Кажемо їм, що у складі їхніх суперників немає видатних зірок, а виступають їхні однолітки...

Фото Павла КУБАНОВА.

Ліга чемпіонів. Учора відбулося жеребкування третього кваліфікаційного раунду. Донецький «Шахтар» за суперника отримав клуб «Тімішоара». Перший матч відбудеться 28—29 липня у Румунії.

Турнірна хроніка

Фехтування. Пловдив (Болгарія). Чемпіонат Європи. Жінки. Шабля. 19-річна олімпійська чемпіонка Ольга Харлан (**на знімку**) із Миколаєва виграла золоту медаль. У фінальному поєдинку Оля упевнено пере-

могла старшу від себе на три роки здібну росіянку Катерину Дяченко з Санкт-Петербурга — 15:10. Ще одна українка, Галина Пундик, стала бронзовою призеркою. Ще раніше третьою призеркою стала також наша шпажистка — Яна Шемякіна.

Шахи. Сан-Себастьян (Іспанія). Міжнародний турнір 18-ї категорії. 9-й тур. Руслан Пономарьов (Україна) — Франсиско Вальехо (Іспанія) — 1:0. Рустам Касимжанов (Узбекистан) — Гікару Накамура (США) — 0,5:0,5. Гуліо Гранда (Перу) — Петро Свідлер (Росія) — 0,5:0,5. Сергій Мовсесян (Словаччина) — Максим Вашье-Лаграв (Франція) — 0,5:0,5. Пабло Сан Сегундо (Іспанія) — Анатолій Карпов (Росія) — 0,5:0,5. Підсумкове турнірне становище: Пономарьов, Накамура — по 6,5 очок; Свідлер — 5,5; Вальехо, Касимжанов — по 5; Вашье-Лаграв, Мовсесян — по 4,5; Гранда — 3,5; Сан Сегундо — 2,5; Карпов — 1,5.

Баскетбол. В сезоні 2009-2010 буде проведено єдиний чемпіонат України з баскетболу — «Суперліга». Таке рішення прийняли керівники клубів на спеціальному засіданні, що відбулося 16 липня у Києві. Згідно з цим рішенням у «Суперлізі» 2009-2010 візьмуть участь 16 клубів: «Азовмаш» (Маріуполь), «Будівельник» (Київ), «Галичина» (Львів), «Говерла» (Івано-Франківськ), «Дніпро» (Дніпропетровськ), «Дніпро-Азот» (Дніпропетровськ), «Донецьк» (Київ), «Кремін» (Кременчук), «Кривбасбаскет» (Кривий Ріг), «Одеса», «Суміхімпром», «Феро-ЗНТУ» (Запоріжжя), «Хімік» (Южний), «Пульсар» (Рівне), «Миколаїв».

Остаточний регламент нового чемпіонату розробляється і буде оприлюднений найближчим часом.

Мріє грати за збірну

Центровий клубу НБА «Юта Джаз» Кирило Фесенко розпочав у Дніпропетровську індивідуальну підготовку до майбутнього сезону, а також до виступів за збірну України. «Спробую набрати форму, щоб наставник збірної Валентин Мельничук не пошкодував про мій виклик, — заявив баскетболіст. — Щоправда, за останні тижні ніхто з представників української команди мені не телефонував. Утім, сподіваюся, що найближчими днями у нас з Валентином Федоровичем відбудеться розмова. Але підкреслюю, що хочу виступати за національну команду і спеціально планую свою підготовку так, щоб допомогти збірній залишитися у дивізіоні А».

Луческу лікується

Тренер донецького «Шахтаря» Мірча Луческу протягом двох тижнів проходить курс лікування в одній із клінік Донецька після перенесеного у Швейцарії інфаркту.

Протягом цього часу командою опікуватиметься його помічник Олександр Спірідон. «Керуватиме тренувальним процесом мій асистент Олександр Спірідон. Будемо консультуватися з ним телефоном перед іграми і визначати основний склад на матч», — розповів пан Луческу.

Красиво і переконливо

Футбол. Ліга Європи. Другий раунд. Перші матчі. 16 липня. «Зестафоні» (Грузія) — «Гельсінборг» (Швеція). 1:2. «Мілан» (Македонія) — «Славен» (Хорватія). 0:4. «Нафтан» (Білорусь) — «Гент» (Бельгія). 2:1. «Жиліна» (Словаччина) — «Дачія» (Молдова). 2:0. «Фламуртари» (Албанія) — «Мазервел» (Шотландія). 1:0. «Металург» (Латвія) — «Динамо» (Грузія, Тбілісі). 2:1. «Севойно» (Сербія) — «Каунас» (Литва). 0:0. «Динамо» (Білорусь, Мінськ) — «Тромсе» (Норвегія). 0:0. «Хонка» (Фінляндія) — «Бангор Сіті» (Вельс). 2:0. «Тобол» (Казахстан) — «Галатасарай» (Туреччина). 1:1. «Зімбру» (Молдова) — «Пасуш» (Португалія). 0:0. «Сконто» (Латвія) — «Деррі Сіті» (Ірландія). 1:1. «Бен-Іегуда» (Ізраїль) — «Дінабург» (Латвія). 4:0. «Русенборг» (Норвегія) — «Карабах» (Азербайджан). 0:0. «Анартосіс» (Кіпр) — «Петровац» (Чорногорія). 2:1. «Ветра» (Литва) — ХІК (Фінляндія). 0:1. «Судува» (Литва) — «Рандерс» (Данія). 0:1. «Ельфсборг» (Швеція) — «Голодаш» (Угорщина). 3:0. «Чорне Море» (Болгарія) — «Іскра-Сталь» (Молдова). 1:0. «Сигма» (Чехія, Оломоуц) — «Фрам» (Ісландія). 1:1. «Рapid» (Австрія) — «Влазнія» (Албанія). 5:0. «Штурм» (Австрія) — «Широки Брієг» (Боснія). 2:1. «Базель» (Швейцарія) — «Санта-Колома» (Андорра). 3:0. «Стеауа» (Румунія) — «Уйпешт» (Угорщина). 2:0. «Омонія» (Кіпр) — «Торсхавн» (Фарери). 4:0. «Ольборг» (Данія) — «Славія» (Боснія, Сараєво). 0:0. «Легія» (Польща) — «Олімп» (Грузія). 3:0. «Нова Горіца» (Словенія) — «Лакті» (Фінляндія). 1:0. «Діфферданж» (Люксембург) — «Рієка» (Хорватія). 1:0. «Рудар Веленьє» (Словенія) — «Црвена Звезда» (Сербія). 0:1. «Брондбю» (Данія) — «Флора» (Естонія). 0:1. «Сараєво» (Боснія) — «Спартак» (Словаччина, Трнава). 1:0. «Ювентес-Догана» (Сан-Маріно) — «Полонія» (Польща). 0:1. «Фалкірк» (Шотландія) — «Валуц» (Ліхтенштейн). 1:0. «Бреда» (Нідерланди) — «Гандзасар» (Вірменія). 6:0. «Сент-Патрікс» (Ірландія) — «Валлетта» (Мальта). 1:1. «Рейкьявік» (Ісландія) — «Ларіса» (Греція). 2:0.

«Металург» (Україна, Донецьк) — МТЗ-РІПО (Білорусь, Мінськ). 3:0. Голи: Мгуні, 34, Мхітарян, 42, Годін, 66.

«Металург»: Дишленкович, Коротецький, Чечер, Мгуні, Лазич, Макрідіс (Тенасе, 87), Мхітарян, Годін (Даниловський, 82), Шина, Маріо Сержіо, Кінгслі (Воловик, 68). **Тренер** — Ніколай Костов.

МТЗ-РІПО: Суліма, Зрнанович, Кварацхелія (Ситко, 84), Толканіца, Д. Щегрикович, Осипович, Попель, Харитончик (Макс, 60), Маєвський (Мальцев, 69), Єремчук, Сеолін **Тренер** — Юрій Пунтус.

Арбітр — Бабак Рафаті (Німеччина). Донецьк. Стадіон «Металург». 4 000 глядачів. 33 градуси.

Як і очікувалося, донеччани мали велику перевагу над суперником і втілили її у забиті м'ячі. Тепер «Металург» може спокійно їхати до Мінська і там оформити перепустку до наступного етапу змагань.

Рахунок у зустрічі відкрив зімбабієць Мусавенкосі Мгуні. Почав результативну атаку Кінгслі, котрий віддав передачу праворуч Лазичу. А серб миттєво прострелив у карний майданчик, де справу ударом метрів з п'яти і завершив Мгуні.

І в другій результативній атаці активну участь брав Лазич. Джордже точною передачею знайшов Мгуні, котрий переправив м'яча на Мхітаряна. На «постріл» того з 15 метрів Суліма не зреагував.

Останню крапку в зустрічі поставив Годін. І тут не обійшлося без спиртного і мобільного Лазича. Він чудовою передачею вивів партнера віч-на-віч з воротарем гостей.

На знімку: момент зустрічі у Донецьку. Фото Ігоря ТКАЧЕНКА (Укрінформ).

Сторінку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ВІСТІ З БУКОВИНИ

Брати Клички допомогли відкрити дитячий майданчик

У Чернівцях на вулиці Білоруській за два тижні збудували новий дитячий майданчик. Це було зроблено з ініціативи міських молодіжних громадських організацій «Спілка активної молоді» та «Фанклуб братів Кличків», а також дітей, які проживають у мікрорайоні. Всеукраїнський фонд братів Кличків оголосив конкурс на будівництво спортивних майданчиків на території України. Із 72 проектів вибрали 12 найкращих, серед яких і чернівецький. Умова для будівництва була одна: ділянка площею щонайменше 200

квадратних метрів. Фонд Братів Кличків передав до Чернівців обладнання вартістю 50 тисяч гривень, ще 40 тисяч надали спонсори й комунальні підприємства міста. Мешканці мікрорайону пам'ятають, що востаннє на цьому місці дитячий майданчик був іще 20 років тому.

Мотокрос націй

У вересні цього року буковинці прийматимуть учасників «Мотокросу націй Євро-2009» із 25 європейських країн. Щоб як належить прийняти гостей, місту доведеться облаштувати під'їзні шляхи, майданчики для паркування, приміщення технічного контролю і навіть новий медпункт.

Сергій СУЛИМА.

Чернівці.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб повідомляє:
13 липня 2009 року внесено зміни до Реєстру учасників (тимчасових учасників) Фонду:
Учасник Фонду Відкрите акціонерне товариство "СЕБ Банк" (м. Київ, реєстраційний номер в реєстрі Фонду № 069) змінив назву на **Публічне акціонерне товариство "СЕБ Банк"** (свідоцтво учасника Фонду № 066 від 13.07.2009 р.).
Учасник Фонду Акціонерний комерційний регіональний банк "Регіон-банк" (м. Харків, реєстраційний номер в реєстрі Фонду № 061) змінив назву на **ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "РЕГІОН-БАНК"** (свідоцтво учасника Фонду № 058 від 13.07.2009 р.).
Учасник Фонду УніКредит Банк Товариство з обмеженою відповідальністю (м. Луцьк, реєстраційний номер в реєстрі Фонду № 088) змінив назву на Відкрите акціонерне товариство УніКредит Банк (свідоцтво учасника Фонду № 084 від 13.07.2009 р.).

8-800 3081080 www.fg.org.ua

Постановами Господарського суду Львівської області визнано банкрутом: по справі № 33/69 ТзОВ «Сомбор» (81152, Львівська обл., Пустомитівський р. с. Городиславичі), код ЄДРПОУ 31909434; по справі № 31/60 ПП «Електропостач» (81127, Львівська обл., Пустомитівський р. с. Підбірці, вул. Горішня, 14), код ЄДРПОУ 30937649.
Ліквідатором призначений Сибаль А. М. (ліцензія АБ № 271779 від 14.04.2006), адреса: 79000, м. Львів, вул. П. Дорошенка, 61/5.

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області (49600, вул. Куйбишева, 1-а, м. Дніпропетровськ) по справі № Б24/197-09 було порушено справу про банкрутство ТОВ «Контрактіндустрія» та введено процедуру розпорядження майном (код ЄДРПОУ 34489216, адреса: Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Ферганська, 29, р/р 26008056325600 в АКІБ «УкрСиббанк», м. Харків, МФО 351005). Кредитори можуть заявляти свої вимоги протягом 30-ти днів. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Козаченко В. М. (ліцензія серія АВ № 482011, адреса: 49044, м. Дніпропетровськ, а/с 2725).

Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області від 19 червня 2009 року порушено провадження у справі № 629/202-09 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «САВВА» (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Марії Кюрі, буд. 5, код в ЄДРПОУ 31117435, рахунок № 26004001793 у ФАБ «Кредобанк « м. Київ) в порядку от. 53 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області від 01 липня 2009 року по справі № Б29/202-09 введено процедуру санації боржника строком на 12 місяців.
Керуючим санацією призначено директора боржника Клименко Костянтина Борисовича (м. Дніпропетровськ, вул. Марії Кюрі, 5, ідентифікаційний номер 2651104714). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Аркіну Лізавету Олександрівну (ліцензія АВ 307242, поштова адреса: 49038, м. Дніпропетровськ, вул. Горького, 10/14, кімн. 209).
Заяви кредиторів з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують, та (або) заперечення кредиторів проти здійснення процедури санації керівником боржника можуть бути подані до господарського суду протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Донецької області (вул. Артема 157, м. Донецьк, 83048) ухвалою від 11.06.2008 р. по справі № 5/45Б порушено провадження у справі про банкрутство Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Кірова» (84527, Донецька область, Артемівський район, с. Кірове, вул. Кірова, 4, код ЄДРПОУ 00697981, р/р 260032785 в БАТ «Райффайзен Банк Аваль», МФО 335076).
Розпорядником майна по справі призначено арбітражного керуючого Шипітько Олега Борисовича (ліцензія серії АБ № 176233), адреса: вул. Паркова, буд. 85, кв. 131, м. Краматорськ, Донецька обл., 84331.
Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення.

Ухвалою господарського суду Волинської області від 09.07.2009 р. порушено провадження по справі № 1/74-Б про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом сільськогосподарського приватного підприємства «Злата», Луцький район, с. Липини, вул. Центральна, 7, р/р 260020064 в ВФ БАТ «Кредитпромбанк» м Луцьк, МФО 303741, код ЄДРПОУ 31824377.
Розпорядником майна призначено Гонтар Наталію Броніславівну, ліцензія Державного департаменту з питань банкрутства на провадження діяльності арбітражним керуючим Серії АВ № 347158 від 27.08.2007 р., 33028, м. Рівне, вул. Древлянська, 24А, кв. 1, тел (0362) 26 95 13.
Вимоги кредиторів подаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.
Особи, які бажають взяти участь у санації боржника, можуть подати розпоряднику майна заяву про участь у санації боржника та свої пропозиції щодо санації.

СЕВАСТОПОЛЬСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ОГОЛОШУЄ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО АУКЦІОНУ З ПРОДАЖУ ПРАВА ОРЕНДИ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ:

Лот № 1. Ділянка в районі Камишової бухти. Площа - 1,5 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування складських приміщень. Стартова ціна продажу права оренди - 904 000,00 грн. Заставний внесок 90 400,00 (дев'яносто тисяч чотириста гривень 00 копійок) гривень.

Лот № 2. Ділянка по вул. Генерала Мельника в районі будинку №30. Площа - 0,16 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування об'єктів соціального призначення. Стартова ціна продажу права оренди - 146 400,00 грн. Заставний внесок 14 640,00 (чотирнадцять тисяч шістсот сорок гривень 00 копійок) гривень.

Лот № 3. Ділянка вул. Загоряньського - вул. Громова. Площа - 0,6251 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування готельного комплексу. Стартова ціна продажу права оренди - 1 289 800,00грн. Заставний внесок 128 595,00 (сто двадцять вісім тисяч дев'яносто вісімдесят гривень 00 копійок) гривень.

Лот №4 Ділянка в 7 мікрорайоні Куликовий поле. Площа - 1,3 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування житлового комплексу. Стартова ціна продажу права оренди - 1 365 950,00 грн. Заставний внесок 136 595,00 (сто тридцять шість тисяч п'ятсот дев'яносто п'ять гривень 00 копійок) гривень.

Лот № 5. Ділянка по вул. Горпішенку (у районі СТ "Деркачі-5"). Площа - 1,14 га. Термін оренди участка 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування багатоквартирних житлових будинків. Стартова ціна продажу права оренди - 888 000,00 грн. Заставний внесок 88 800, 00 (вісімдесят вісім тисяч вісімсот гривень 00 копійок) гривень.

Лот № 6. Ділянка в районі 5-й км Балаклавського шосе. Площа - 0,8 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування торгово-складського комплексу. Стартова ціна продажу права оренди - 426 200, 00 грн. Заставний внесок 42 620, 00 (сорок дві тисячі шістсот двадцять гривень 00 копійок) гривень.

Лот № 7. Ділянка вул. Михайлівська, 19. Площа - 0,0149 га. Термін оренди ділянки 25 років. Цільове призначення - будівництво і обслуговування будівлі торгово-побутового призначення. Стартова ціна продажу права оренди - 19 960, 00 грн. Заставний внесок 1 996,00 (одна тисяча дев'яносто дев'яносто шість гривень 00 копійок) гривень.

3 проектами землеустрою по відведенню земельних ділянок (зі встановленням меж на місцевості) можна ознайомитися за адресою: м. Севастополь, вул. Леніна, 2, тел. 54-37-82. Ознайомлення на місцевості із земельними ділянками проводитиметься 7 та 14 серпня 2009 року з 10.00 до 18.00 за місцем знаходження ділянок.

Заяви приймаються в робочі дні з 9.00 до 17.00 за адресою: м. Севастополь, вул. Леніна, 2. Прийом заяв на участь в аукціоні припиняється за три робочих дня до початку проведення аукціону.

Аукціон проводиться 18 серпня 2009 року в 10.00 за адресою: м. Севастополь, пл. Повсталых, 6 Реєстрація учасників аукціону з 8.00 до 9.40
Умови участі в аукціоні згідно чинного законодавства України.

Для отримання додаткової інформації звертатися до Севастопольської міської державної адміністрації за адресою: м. Севастополь, вул. Леніна, 2, тел. 8 (0692) 54-37-82, час роботи: з 9.00 до 17.00. E-mail: sevastopol.invest@gmail.com, sev.gov.ua

Реквізити для перерахування заставного внеску: р/с № 26005945567511 в Кримська республіканська філія АКБ "Уксоцбанк" м. Севастополя, ОКПО 2492505699, МФО 324010. Призначення платежу: заставний внесок для участі в аукціоні 18.08.09 р., лот № __. Сума __,00 грн. Одержувач: Куцмус О.В.

Реквізити для перерахування реєстраційного внеску: р/с № 26005945567511 в Кримська республіканська філія АКБ "Уксоцбанк" м. Севастополя, ОКПО 2492505699, МФО 324010.. Призначення платежу: реєстраційний внесок для участі в аукціоні 18.08.09 р., лот № __. Сума: 17,00 грн. Одержувач: Куцмус О.В.

Регіональне агентство з питань банкрутства в АР Крим та м. Севастополі разом з керуючим санацією СДП "Атлантика" виставляє на відкриті торги наступне майно:

Трансформаторну підстанцію № 1944 (м. Севастополь, вул. Героїв Бресту, 48/1) - 281 729,09грн. з врахуванням НДС.

Для реєстрації в торгах покупець сплачує реєстраційний внесок - 17грн. і гарантійний внесок - 10% від вартості майна, які перераховуються на рахунок Регіонального агентства з питань банкрутства в АРК та м. Севастополі (код ЄДРПОУ 31059557, р/р 26004440025300 у КРФ АКБ "УСБ", м. Сімферополь, МФО 324010).

Заяви на участь у торгах приймаються по 13.08.2009р. включно за адресою: 95013, м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 76, к. 7 (Регіональне агентство з питань банкрутства в АРК та м. Севастополі).

Довідки за телефоном - 8 (0652) 51-88-53 з 9:00 по 17:00.

Особисто з об'єктам можливо ознайомитись з 9:00 по 16:00 за його місцезнаходженням.

Торги відбудуться 17.08.2009р. об 11:00 за адресою: м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 76, к. 7.

Господарським судом Автономної Республіки Крим (95003, АР Крим, м. Сімферополь, вул. Розі Люксембург/Річна, 29/11) Постановою у справі № 2-6/11006-2008 від 18.06.2009 року, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру Товариства з обмеженою відповідальністю «СУВЕНІР», код ЄДРПОУ 23658587, адреса 98600, АР Крим, м. Ялта, вул. Руданського, буд. 23, п/р № 26005099800088 в ЗФ БАТ «Кредитпромбанк», МФО 373135. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Чулакова П. І., ліцензія АВ № 347263 від 17.10.2007 року, адреса: 69027, м. Запоріжжя, вул. Урицького, буд. 15.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-6) Ухвалою від 18.05.2009 р. по справі № 44/259-6 порушив провадження у справі про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Українська торгово-промислова корпорація» (ЄДРПОУ 30211586, 03680, м. Київ, вул. Малинська, 22, п/р 260083300124742 у відділення № 17 Першої Київської філії БАТ «ВіЕйБі Банк», МФО 321637). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Мальцева Дмитра Олександровича (ліцензія АБ № 176296 від 17.10.2005 р., тел.: 8 (044) 234 48 770, адреса: 01030, м. Київ, а/с 181). Вимоги кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня публікації цього оголошення.

БАТ «Страхова компанія «НОВА» повідомляє про те, що у зв'язку з втратою бланків полісів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів серії ВВ № 0402571-0402579, 0402583-0402587, 0402626-0402627, 5066550, 5066553-5066554, 5066556-5066559, 5066561-5066563 - вважати їх не дійсними.

Господарським судом Черкаської області (18005, м. Черкаси, бул. Шевченка, 307) ухвалою від 09 червня 2009 року порушено провадження у справі № 18/1509 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Ізумруд-Черкаси» (18000, м. Черкаси, вул. Героїв Сталінграду, 22, кв. 97, код ЄДРПОУ 35523220, п/р № 26001051506489 в ЧФ ГРУ ЗАТ КБ «Приватбанк», МФО 354347).

Розпорядником майна призначено ліцензованого арбітражного керуючого Голінного Андрія Михайловича (ліцензія АВ № 456347 від 05.02.2009 року), який мешкає за адресою: 18035, м. Черкаси, вул. Канівська, 7, кв. 66.

Вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Господарський суд Волинської області (43010, м. Луцьк, пр-т Волі, 54а) ухвалою від 07.07.2009 р. порушив провадження у справі № 1/71-Б про банкрутство Сільськогосподарського виробничо-наукового товариства з обмеженою відповідальністю «Колос» (Волинська область, Луцький район, с. Струмівка, вул. Старицького, 84, р/р 26003956 у Волинській ОД БАТ «Райффайзен Банк Аваль», МФО 303569 код ЄДРПОУ 03737333).

Розпорядником майна призначено Темчишина Володимира Петровича, ліцензія Державного департаменту з питань банкрутства АВ № 158360 від 27.11.2006 р., адреса для листування: 43000, м. Луцьк-10, а/с 20.

Заяви з вимогами до боржника приймаються протягом тридцяти днів з дня публікації даного оголошення.

Ухвалою господарського суду Волинської області від 09.07.2009 р. порушено провадження по справі № 1/75-Б про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом по приватному підприємству «Злата Фрост», Луцький район, с. Липини, вул. Центральна, 7, р/р 26004000132001 філії ВД АТ «Індекс-Банк», м. Луцьк, МФО 303633, Код ЄДРПОУ 34051964.

Розпорядником майна призначено Гонтар Наталію Броніславівну, ліцензія Державного департаменту з питань банкрутства на провадження діяльності арбітражним керуючим Серії АВ № 347158 від 27.08.2007, 33028, м. Рівне, вул. Древлянська, 24А, кв. 1, тел. (0362) 26-95-13.

Вимоги кредиторів подаються протягом тридцяти днів від дати опублікування оголошення.

Особи, які бажають взяти участь у санації боржника можуть подати розпоряднику майна заяву про участь у санації боржника та свої пропозиції щодо санації.

Регіональне агентство з питань банкрутства в АР Крим та м. Севастополі разом з ліквідатором БАТ "Керчрибпром" виставляє на повторний аукціон зі знижкою на 30% наступне майно:

№ лоту	Найменування	Початкова ціна
1	Споруда інженерного корпусу (Літ. А2), загальною площею 2650,1кв.м.	1 517 784,80грн. без ПДВ
2	Споруда електронно-обчислювального центру (Літ. Ю9) та споруда котельні (Літ. Я), загальною площею 637,7кв.м.	279 479,90грн. без ПДВ

Об'єкти розташовані за адресою: м. Керч, вул. Свердлова, 49.

Для реєстрації в аукціоні покупець сплачує реєстраційний внесок - 17грн. і гарантійний внесок - 10% від вартості майна, які перераховуються на рахунок Регіонального агентства з питань банкрутства в АРК та м. Севастополі (код ЄДРПОУ 31059557 р/р 26004440025300 у КРФ АКБ "УСБ", м. Сімферополь МФО 324010).

Заяви на участь у аукціоні приймаються по 13.08.2009р. включно за адресою: 95013, м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 76, к. 7 (Регіональне агентство з питань банкрутства в АРК та м. Севастополі).

Довідки за телефоном - 8 (0652) 51-88-53 з 9:00 по 17:00. Особисто з об'єктами можливо ознайомитись з 9:00 по 16:00 за їх місцезнаходженням.

Аукціон відбудеться 17.08.2009р. об 14:00 за адресою: м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 76, к. 7.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ТД «Marist» (ЄДРПОУ 35553034) повідомляє про припинення шляхом ліквідації. Головою ліквідаційної комісії призначено Седову Н. І.

Претензії до підприємства приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення за адресою: 69035, м. Запоріжжя, вул. 40 років Радянської України, буд. 60-А, кв. 22.

АУКЦІОН

з продажу нежитлових вбудованих приміщень Державного підприємства "Державний проектний інститут по проектуванню підприємств гумової промисловості"

Назва об'єкта: нежитлові вбудовані приміщення, кількість приміщень - 18, загальною площею 338,8 кв.м.

Місцезнаходження об'єкта: м. Дніпропетровськ, вул. Бориса Кротова, будинок 16.

Балансоутримувач: Державне підприємство "Державний проектний інститут по проектуванню підприємств гумової промисловості", адреса: 49033, м. Дніпропетровськ, вул.. Бориса Кротова, 6.16, код ЄДРПОУ 13435260. Відомості про майно: нежитлові вбудовані приміщення, кількість приміщень -18, загальною площею 338,8 кв.м., розташовані на четвертому поверсі п'ятиповерхової будівлі літ.А-5,матеріал стін - цегла, висота приміщення - 3,5 м., рік побудови - 1965.

Початкова вартість продажу майна - 1 359 000 (один мільйон триста п'ятдесят дев'ять тисяч) гривень, без урахування ПДВ.

Аукціон відбудеться 10 серпня 2009 р. на Придніпровській товарній біржі об 11.00 за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Леніна, 15 -А.

Для участі в аукціоні учасники торгів подають заяву встановленого зразка, перераховують реєстраційний внесок у розмірі 25,00 грн. та гарантійний внесок у розмірі 10% від стартової ціни лота, на р/р 26005030600001 в БАТ "ВіЕйБі Банк" м. Дніпропетровськ, МФО 380537, код ЄДРПОУ 13420399, отримувач Придніпровська товарна біржа.

Заяви приймаються за адресою: м. Дніпропетровськ, вул.. Набережна Леніна, 15-А, к. 29 з 9 ° до 16 °.

Кінцевий термін подання заяв та перерахування внесків 5 серпня 2009 р. включно, до 16 °.

Ознайомитися з майном можливо з 9 ° до 16 ° години за адресою розташування майна в робочі дні. тел. 787-22-45

Довідки за телефоном: 8(0562) 35-77-45.

Баланс за 2-й квартал 2009 року ВАТ "ЕРДЕ БАНК" (тис. грн.)				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	
1	2	3	4	
1	АКТИВИ			
2	Грошові кошти та їх еквіваленти	27 737	18 209	
3	Торгові цінні папери	23 122	39 306	
4	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0	
5	Кошти в інших банках, у тому числі:	82 096	73 535	
6	В іноземній валюті	36 996	27 335	
7	Резерви під знецінення коштів в інших банках	(1 734)	(1 197)	
8	Резерви у відсотках до активу	2	2	
9	Кредити та заборгованість клієнтів, у тому числі:	157 046	137 459	
10	Кредити та заборгованість юридичних осіб, у тому числі:	104 547	88 998	
11	В іноземній валюті	2 082	2 244	
12	Кредити та заборгованість фізичних осіб, у тому числі:	52 499	48 461	
13	В іноземній валюті	11 903	12 166	
14	Резерви у відсотках до активу	(29 925)	(19 311)	
15	Цінні папери в портфелі банку на продаж	19	14	
16	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	3 350	0	
17	Резерви у відсотках до активу	0	0	
18	Цінні папери в портфелі банку до погашення	0	0	
19	Резерви під знецінення цінних паперів	0	0	
20	У портфелі банку до погашення	0	0	
21	Резерви у відсотках до активу	0	0	
22	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	0	0	
23	Інвестиційна нерухомість	0	0	
24	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	0	0	
25	Відстрочений податковий актив	33	33	
26	Основні засоби та нематеріальні активи	71 621	51 199	
27	Інші фінансові активи	3 619	681	
28	Резерви під інші фінансові активи	(84)	(8)	
29	Резерви у відсотках до активу	2	2	
30	Інші активи	924	278	
31	Резерви під інші активи	(1)	0	
32	Резерви у відсотках до активу	0	0	
33	Довгострокові активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	0	
34	Резерви під зменшення корисності інвестицій в асоційовані й дочірні компанії, що утримуються з метою продажу	0	0	
35	Резерви у відсотках до активу	0	0	
36	Усього активів, у тому числі:	337 804	300 184	
37	В іноземній валюті	42 155	39 224	
38	Зобов'язання			
39	Кошти банків, у тому числі:	99 407	68 601	
40	В іноземній валюті	25 511	20 715	
41	Кошти юридичних осіб, у тому числі:	37 093	31 362	
42	В іноземній валюті	11	2 641	
43	Кошти юридичних осіб на вимогу, у тому числі:	25 793	18 222	
44	В іноземній валюті	97 377	97 652	
45	В іноземній валюті	21 031	17 871	
46	Кошти фізичних осіб на вимогу, у тому числі:	17 757	11 481	
47	В іноземній валюті	70	70	
48	Боргові цінні папери, емітовані банком, у тому числі:	0	0	
49	В іноземній валюті	0	0	
50	Інші залучені кошти	25	0	
51	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	908	75	
52	Відстрочені податкові зобов'язання	505	90	
53	Резерви за зобов'язаннями	263	97	
54	Інші фінансові зобов'язання	886	90	
55	Інші зобов'язання	298	100	
56	Субординований борг	0	0	
57	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу, чи групами вибуття	0	0	
58	Усього зобов'язань, у тому числі:	236 312	198 885	
59	В іноземній валюті	46 985	41 226	
60	Власний капітал			
61	Статутний капітал	96 941	96 941	
62	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	0	0	
63	Емісійні різниці	0	0	
64	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	1 671	56	
65	Резерви переоцінки необоротних активів, у тому числі:	0	0	
66	Резерви переоцінки нерухомості	0	0	
67	Резерви переоцінки нематеріальних активів	0	0	
68	Резерви переоцінки цінних паперів	0	0	
69	Резерви переоцінки	0	0	
70	Прибуток/Збиток минулих років	2 688	1 074	
71	Прибуток/Збиток поточного року	192	3 228	
72	Усього власного капіталу	101 492	101 299	
73	Усього пасивів	337 804	300 184	

Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках за 2-й квартал 2009 року ВАТ "ЕРДЕ БАНК" (тис. грн.)				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності (+/-)
1	2	3	4	5
1	Гарантії, що надані	7 314	1 759	+ 5 555
2	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	11 573	36 423	- 24 850
4	Надана застава	152 746	83 373	+ 69 373

Голова Правління
Головний бухгалтер

Петрів А.А.
Іванова Н.М.

Фінансовий звіт ВАТ «ЕРДЕ БАНК»
За 2-й квартал 2009 року

Звіт про фінансові результати за 2-й квартал 2009 року ВАТ "ЕРДЕ БАНК" (тис. грн.)				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу	Поточного року	Попереднього фінансового року
1	2	3	4	
1	Чистий процентний дохід/ (Чисті процентні витрати)	11 112	6 704	
1.1	Процентні доходи	25 710	13 123	
1.2	Процентні витрати	(14 598)	(6 419)	
2	Чистий комісійний дохід/ (Чисті комісійні витрати)	8 625	2 729	
2.1	Комісійні доходи	9 075	2 825	
2.2	Комісійні витрати	(450)	(96)	
3	Результат від торговельних операцій з цінними паперами в торговельному портфелі банку	1 040	0	
4	Результат від операцій з хеджування	0	22	
5	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0	
6	Результат від торгівлі іноземною валютою	1 539	932	
7	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	0	
8	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	0	
9	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	0	0	
10	Результат від переоцінки іноземної валюти	60	(14)	
11	Резерви під заборгованість за кредитами	(11 982)	(4 691)	
12	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0	
13	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	(1 014)	0	
14	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0	
15	Банківські резерви на покриття ризиків і втрат	(173)	0	
16	Інші операційні доходи	18	21	
17	Доходи/(Витрати) від довгострокового погашення заборгованості	0	0	
18	Адміністративні та інші операційні витрати	(8 936)	(4 218)	
19	Результат від участі в капіталі	0	0	
20	Дохід від участі в капіталі	0	0	
21	Дохід/(Збиток) від довгострокових активів, призначених для продажу	0	0	
22	Прибуток/(Збиток) до оподаткування	289	1 485	
23	Витрати на податок на прибуток	(97)	(197)	
24	Чистий прибуток/(збиток)	192	1 187	

Примітка "Окремі показники діяльності банку" за 2-й квартал 2009 року ВАТ "ЕРДЕ БАНК"

Рядок	Найменування рядка	На звітну дату	Нормативні показники
1	2	3	4
1	Регулятивний капітал банку (тис.грн.)	101 542	не менше 74 194
2	Адекватність регулятивного капіталу (%)	27,28	не менше 10
3	Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (%)	28,16	не менше 9
4	Поточна ліквідність (%)	80,69	не менше 40
5	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (%)	23,70	не більше 25
6	Великі кредитні ризики (%)	204,06	не більше 800
7	Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (%)	4,99	не більше 5
8	Максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (%)	5,88	не більше 30
9	Рентабельність активів (%)	0,12	x
10	Кредитні операції, що класифіковані як "стандартні" (тис. грн.)	13 551	x
10.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	9	x
11	Кредитні операції, що класифіковані як "під контролем" (тис. грн.)	151 379	x
11.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	2 868	x
12	Кредитні операції, що класифіковані як "субстандартні" (тис. грн.)	33 267	x
12.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	3 711	x
13	Кредитні операції, що класифіковані як "сумнівні" (тис. грн.)	45 142	x
13.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	4 573	x
14	Кредитні операції, що класифіковані як "безнадійні" (тис. грн.)	18 448	x
14.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	18 448	x
15	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,02	x
16	Сума сплачених дивідендів за ____ рік на одну:	0	x
16.1	Просту акцію	0	x
16.2	Привілейовану акцію	0	x
17	Перелік учасників (акціонерів) банку, які прямо та опосередковано володіють 10 % і більше відсотками статутного капіталу банку:	47,6900	x
1	Дем'як Богдан Євгенійович; код країни - 804; пряма участь - 15,72%; опосередкована участь - 31,97%;	50,2700	
2	Поліщук Олександр Іванович; код країни - 804; пряма участь - 50,27%; опосередкована участь - 0%;	47,6900	
3	Дем'як Руслан Євгенійович; код країни - 804; пряма участь - 31,97%; опосередкована участь - 15,72%;		

1Адекватність регулятивного капіталу відображає здатність банку своєчасно і в повному обсязі розрахувати за своїми зобов'язаннями, що впливають з торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру.
2Поточна ліквідність - спроможність банку вчасно виконувати свої поточні зобов'язання (до 31 дня) перед клієнтами.
3Рентабельність активів - показник ефективності використання активів.

Баланс за II квартал 2009 року (тис. грн.)				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу На 01.07.09р.	На кінець попереднього фінансового року На 01.01.09р.	
1	2	3	4	
1	АКТИВИ			
2	Грошові кошти та їх еквіваленти	6383	5183	
3	Торгові цінні папери	-	-	
4	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-	
5	Кошти в інших банках, у тому числі:	-	-	
6	В іноземній валюті	-	-	
7	Резерви під знецінення коштів в інших банках	-	-	
8	Резерви у відсотках до активу	-	-	
9	Кредити та заборгованість клієнтів, у тому числі:	427275	481538	
10	Кредити та заборгованість юридичних осіб, у тому числі:	318328	364658	
11	В іноземній валюті	26726	37461	
12	Кредити та заборгованість фізичних осіб, у тому числі:	109947	116880	
13	В іноземній валюті	23613	25450	
14	Резерви під знецінення кредитів	(23578)	(21573)	
15	Резерви у відсотках до активу	6	4	
16	Цінні папери в портфелі банку на продаж	-	-	
17	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-	
18	Резерви у відсотках до активу	-	-	
19	Цінні папери в портфелі банку до погашення	-	-	
20	Резерви під знецінення цінних паперів	-	-	
21	У портфелі банку до погашення	-	-	
22	Резерви у відсотках до активу	-	-	
23	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	-	-	
24	Інвестиційна нерухомість	-	-	
25	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	383	1423	
26	Відстрочений податковий актив	209	209	
27	Основні засоби та нематеріальні активи	9974	11392	
28	Інші фінансові активи	227	196	
29	Резерви під інші фінансові активи	(144)	(145)	
30	Резерви у відсотках до активу	64	74	
31	Інші активи	521	450	
32	Резерви під інші активи	-	-	
33	Резерви у відсотках до активу	-	-	
34	Довгострокові активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	-	-	
35	Резерви під зменшення корисності інвестицій в асоційовані й дочірні компанії, що утримуються з метою продажу	-	-	
36	Резерви у відсотках до активу	-	-	
37	Усього активів, у тому числі:	421250	478673	
38	В іноземній валюті	50310	64315	
39	Зобов'язання			
40	Кошти банків, у тому числі:	-	-	
41	В іноземній валюті	-	-	
42	Кошти юридичних осіб, у тому числі:	174845	205807	
43	В іноземній валюті	10772	10933	
44	Кошти юридичних осіб на вимогу, у тому числі:	148964	173514	
45	В іноземній валюті	7307	6372	
46	Кошти фізичних осіб, у тому числі:	128253	160614	
47	В іноземній валюті	37240	48655	
48	Кошти фізичних осіб на вимогу, у тому числі:	31819	40380	
49	В іноземній валюті	3301	2764	
50	Боргові цінні папери, емітовані банком, у тому числі:	41900	41900	
51	В іноземній валюті	-	-	
52	Інші залучені кошти	-	-	
53	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	967	3	
54	Відстрочені податкові зобов'язання	-	-	
55	Резерви за зобов'язаннями	2745	3347	
56	Інші фінансові зобов'язання	332	727	
57	Інші зобов'язання	-	-	
58	Субординований борг	-	-	
59	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу, чи групами вибуття	-	-	
60	Усього зобов'язань, у тому числі:	349045	412398	
61	В іноземній валюті	48087	59681	
62	Власний капітал			
63	Статутний капітал	28085	28085	
64	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	(173)	(173)	
65	Емісійні різниці	-	-	
66	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	38362	38241	
67	Резерви переоцінки необоротних активів, у тому числі:	-	-	
68	Резерви переоцінки нерухомості	-	-	
69	Резерви переоцінки нематеріальних активів	-	-	
70	Резерви переоцінки цінних паперів	-	-	
71	Резерви переоцінки	-	-	
72	Прибуток/Збиток минулих років	-	-	
73	Прибуток/Збиток поточного року	5931	122	
74	Усього власного капіталу	72205	66275	
75	Усього пасивів	421250	478673	

Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках за II квартал 2009 р.

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу На 01.07.09р.	На кінець попереднього фінансового року На 01.01.09р.	Зміни після дати останньої річної звітності (+/-)
1	2	3	4	5
1	Гарантії, що надані	301	1822	-1521
2	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	-	-	-
3	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	-	-	-
4	Надана застава	21816	34624	-12808

Тимчасовий адміністратор банку
Головний бухгалтер

Патрушев Є.М.
Ткаченко В.М.

Фінансовий звіт
АКБ «Національний кредит»
за II квартал 2009 року

У вихідні майже на всій території України — спекотна погода. Сьогодні лише в Криму та на крайньому заході місцями короткочасний дощ із грозою. Вітер переважно східний, 5—10 м/с. Температура повітря вночі 17—22°, на узбережжі морів 21—26°. Вдень у східних, південних, Дніпропетровській областях 33—38°, на решті території 29—34°. У неділю в західних областях спека спаде до 20—25°. У Києві та області буде сухо. Лише завтра ввечері місцями дощитиме. Температура повітря вночі 17—22°, вдень 29—34°.

З УСЬОГО СВІТУ

Покарання акулами

У XVII столітті в суворому статуті англійського флоту для матроса, що збунтувався, було одне покарання — петля — і на рею. Але в південних морях капітани флоту Його Величності вдавалися іноді і до трохи «м'якшого» заходу: непокірного озброювали ножем і кийком і, обв'язавши канатом, опускали за борт так, щоб ноги його торкалися води. Якщо протягом доби покараному вдавалося відбитися від акул, що нападали, його вважали прощеним і піднімали на палубу.

Пил в очі

Припудрені пилком пляшки з вином, що спокійно простояли у винних підвалах довгі десятиліття, завжди цінувалися знавцями в багатьох країнах. Але як бути, якщо пил зовсім не хоче осідати на пляшці? Хоча б з тієї причини, що не тільки десятиліття, а й роки не встигли проминути з дня виготовлення вина. Для того щоб усунути настільки істотну перешкоду на шляху торговельного прогресу, свого часу у Франції були випущені особливі консерви. Вони містили звичайнісінький пил, тільки дуже тонкого «помолу». Купуючи баночки таких консервів, власник винного підвалу легко міг надати своїм винним запасам такого вигляду, що свідчить про їхній поважний вік, і задовольнити запити найвимогливіших покупців.

Сопілка для сильних

Гра на цьому стародавньому індійському інструменті, популярному в окремих районах Південної Америки, вимагає не тільки музичного таланту, а й відмінного здоров'я. Інструмент, що називається зампонія, складається зі зв'язаних між собою дуже довгих очеретяних сопілок, у яких пророблені ряди отворів. Він нагадує гігантську сопілку. Щоб витягти сильний звук, що далеко резонується, треба дути, не шкодуючи легень. Кожна сопілка має свій відтінок звучання — тож інструмент вирізняє з поміж інших багата музична палітра, характерна для мелодій індіанців.

Сторінку підготував
Валентин НІКОЛАЄВ.

«Кого не можна посилати на...»

НЕВИГАДАНИ ІСТОРІЇ

На початку шістдесятих заступником начальника виробничого Відділу київського заводу «Арсенал» працював Юрій Коротинський. Фактично виконував обов'язки диспетчера. За умов, коли обсяги комплектуючих дедалі зростали і вічно горіли терміни, — турбот не бракувало. Телефонував, бігав по цехах, до військпредів, конструкторів і технологів. Наприкінці місяця цілодобово не виходив із заводу. Ів нашвидкуруч сухом'ятку, гортаючи «Неделю», першу «читабельну» газету — дітище і гордість зятя Хрущова, редактора «Известий» Аджубея. Усім різноманітне чти-

во подобалося, а Коротинського обурювало:

— Розумієш, тут скнієш з ранку до ночі, сонця на пляжі не бачиш, а є типи, які тільки те й роблять, що книжечки читають. Та ще й не соромляться підписуватися: «Пушкінознавець такой-то». Треба ж таке — неважкі професії вибирають!

Однак прославився Юрій Володимирович не як читач. А за намір стати письменником. За один рядок, власноручно виведений червоним олівцем.

За своїми службовими обов'язками Коротинський щодня спілкувався з людьми, що перебували на різних

рівнях заводських ієрархічних сходів. Завод «Арсенал» з його революційними традиціями багато років служив своєрідним трампліном, де нащадки високопоставлених батьків нарошували престижний, як тоді вважалося, виробничий стаж.

Прізвища частини «клієнтів» Коротинського буква в букву збігалися з прізвищами членів ЦК КПУ — керівних товаришів з обкому та горкому партії, Ради міністрів, міськвиконкому... Усього лише нащадки, здебільшого тимчасові для заводу люди, однак палець їм у рот не клади. Бо мало що.

Над столом Коротинського поруч зі списком телефонів

Солодкі фініки, витримані в піску

НЕВІДОМЕ ПРО ВІДОМЕ

На туніському острові Джерба, який ще називають пальмовим, ростуть тисячі фінікових дерев. З пальмових стовбурів зроблено балки в будь-якому місцевому будинку, з листя сплетено капелюхи і кошики, соком тут втамовують спрагу. Але все ж головне, що дає пальма жителям острова, — це плоди.

Можна надати довгий список корисних речовин, що містяться у фініках: цукор, жири, протеїн... Але навряд чи жителі острова могли знати все це в ті часи, коли на Джербі посадили першу фінікову пальму. Проте в ті далекі часи на острові зародилося неперевершене мистецтво догляду за пальмою. Тоді ж джербинці навчилися зберігати фініки свіжими протягом довгого часу.

До речі, «невибагливе» дерево вимагає ретельного догляду. Коли наливаються і дозрівають плоди, пальму, зрозуміло, треба поливати. Місцеві пальмоводи (чи як ще назвати людей, що розводять пальми) знають,

якою водою і з якого колодязя потрібно поливати дерево, щоб фініки дозріли солодкими і прозорими. До слова, воду привозять здалеку, у пористих високих глиняних глечиках.

Але ось час збирати врожай, хлопчак і батраки залазять на дерева і скидають плоди вниз, на розстелені на піску полотнища. Пісок перед цим рихлять, щоб ніжні плоди не побилися від ударів об землю. Частину фініків, зрозуміло, з'їдають одразу, частина йде про запас (їх висушать, потім зітруть на порошок, потім складуть фінікове борошно в кошики). Його додають у звичай-

не борошно, печуть з ним солодкі пироги.

А ті плоди, що хочуть зберегти свіжими, зрізають разом з гілкою. Гілки зв'язують і засипають піском. Діло, здавалося б, нехитре, але є тут секрет, якого ніхто, крім джербинців, не знає. У всякому разі, і сьогодні тільки ці фініки шукають знавці на базарах усієї Північної Африки. І, пожувавши бурштинові плоди, відразу визначають: «Справжні фініки з острова Джерба, витримані в піску, ніжні, солодкі, що тануть у роті...»

Фото з сайту
www.moikompas.ru

Закон Вейлера — «Немає нічого неможливого для людини, котра не зобов'язана це зробити сама».

Закон Лівенсона — «Приємно з'їсти чесно зароблений хліб, навіть якщо він зароблений чужими руками».

Закон Джонса — «Друзі приходять і йдуть, а ворогів більшає».

Закон Білінга — «Живи в межах свого доходу, навіть якщо для цього повинен залазити в борги».

Перший закон політики — «Якщо ви знайдете що-небудь, з чим усі згодні, отже, насправді все навпаки».

начальників цехів, конструкторських бюро, технологів, майстрів і так далі з'явився реєстр прізвиш, наче скопійований із протоколів президій республіканських і міських зборів. Зверху, щоб уже точно не забути, Юрій написав: «Кого не можна посилати на...» Як справжній письменник, він був упевнений, що немає поганих чи гарних слів, якщо вони точно передають думку автора. Так що три крапки в кінці фрази — свавілля мемуариста.

Підбиваючи підсумок своїх спогадів, скажу, що іншим письменникам-професіоналам стільки не перепало на горіхи за «помилкові» твори, скільки дісталось тоді на парткомі Коротинському усього лишень за одну фразу.

Київ МАХЛІН.

КУНСТКАМЕРА

Фальшива... печера

«Відвідайте найдавнішу галерею у світі!» — закликає безліч путівників Південною Францією. І це не рекламне перебільшення. Галерея наскального живопису в печері Ласко, що розташована біля міста Монтиньяка, дійсно найдавніша: їй близько двадцяти тисяч років.

Живопис пізнього палеоліта було виявлено у Ласко в 1940 році. Вчені, що ввійшли в печеру, були вражені пишнотою гравірованих і мальовничих зображень. На стінах були бізони, коні, дики бики, олені... Пластика малюнків і колірне рішення свідчили про високий рівень кроманьонських художників.

Зрозуміло, у Ласко ринули туристи. Наприкінці 50-х років печеру щорічно відвідували більш ніж сто тисяч чоловік. Учені стривожилися: мало того, що кожен відвідувач норовив тицьнути пальцем у зображення, але плюс до усього міг порушитись мікроклімат, і тоді живопис назавжди б зник для людства. Печеру закрили для туристів, а наприкінці 60-х років було вирішено створити копію Ласко з пластику, що відтворює точно малюнки і їхнє розташування.

Двадцять фахівців приступили до роботи, і в 1984 році нова печера Ласко відкрилася для відвідувачів. А у справжній печері вчені продовжували дослідження. Адже за твердженням деяких з них на окремих малюнках були символічні знаки — перші свідчення зародження писемності.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилення на «Голос України» обов'язкове.

Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2009 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

БАТ «Видавництво «Київська правда» 04136, м. Київ, вул. М. Гречка, 13. Зам. 1342

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:

для довідок — 503-68-72; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

